

ΣΧΟΛΗ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ ΑΓΩΓΗΣ

ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΟ ΤΜΗΜΑ ΔΗΜΟΤΙΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών
«Επιστήμες της Αγωγής - Εξ Αποστάσεως Εκπαίδευση με την χρήση των ΤΠΕ
(e-Learning)».

ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ, ΥΛΟΠΟΙΗΣΗ, ΑΠΟΤΙΜΗΣΗ ΜΙΑΣ
ΟΛΟΚΛΗΡΩΜΕΝΗΣ ΠΑΡΕΜΒΑΣΗΣ ΕΞ ΑΠΟΣΤΑΣΕΩΣ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ ΓΙΑ ΕΝΗΛΙΚΕΣ ΜΕ ΘΕΜΑ: «ΕΦΑΡΜΟΓΕΣ ΤΗΣ
ΝΕΑΣ ΑΓΩΓΗΣ ΣΤΗΝ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΗ ΠΡΑΓΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ ΣΤΗΝ
ΕΛΛΑΔΑ ΤΩΝ ΑΡΧΩΝ ΤΟΥ 20^{ΟΥ} ΑΙΩΝΑ»

ΥΠΑΚΟΗ ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΥ

Επιβλέπων καθηγητής: Εμμανουήλ Χαλκιαδάκης

Ρέθυμνο, Οκτώβριος 2024

Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών
«Επιστήμες της Αγωγής - Εξ Αποστάσεως Εκπαίδευση με την χρήση των ΤΠΕ
(e-Learning)».

[Αριθμ. ΦΕΚ 2615 τ.Β΄/5.7.2018]

Ακαδημαϊκός Υπεύθυνος ΠΜΣ:

Καθηγητής Αναστασιάδης Παναγιώτης

Πανεπιστήμιο Κρήτης – Παιδαγωγικό Τμήμα Δ.Ε

ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ, ΥΛΟΠΟΙΗΣΗ, ΑΠΟΤΙΜΗΣΗ ΜΙΑΣ
ΟΛΟΚΛΗΡΩΜΕΝΗΣ ΠΑΡΕΜΒΑΣΗΣ ΕΞ ΑΠΟΣΤΑΣΕΩΣ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ ΓΙΑ ΕΝΗΛΙΚΕΣ ΜΕ ΘΕΜΑ: «ΕΦΑΡΜΟΓΕΣ
ΤΗΣ ΝΕΑΣ ΑΓΩΓΗΣ ΣΤΗΝ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΗ
ΠΡΑΓΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ ΤΩΝ ΑΡΧΩΝ ΤΟΥ
20^{ΟΥ} ΑΙΩΝΑ»

ΥΠΑΚΟΗ ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΥ

Υπεύθυνη Δήλωση Συγγραφέα:

Δηλώνω ρητά ότι, σύμφωνα με το άρθρο 8 του Ν. 1599/1986 και τα άρθρα 2,4,6 παρ. 3 του Ν. 1256/1982, η παρούσα εργασία αποτελεί αποκλειστικά προϊόν προσωπικής εργασίας και δεν προσβάλλει κάθε μορφής πνευματικά δικαιώματα τρίτων και δεν είναι προϊόν μερικής ή ολικής αντιγραφής, οι πηγές δε που χρησιμοποιήθηκαν περιορίζονται στις βιβλιογραφικές αναφορές και μόνον.

© Πανεπιστήμιο Κρήτης, ΠΤΔΕ, ΕΔΙΒΕΑ, 2024

Το Π.Τ.Δ.Ε του Πανεπιστημίου Κρήτης και ειδικότερα το Ε.ΔΙ.Β.Ε.Α, διατηρεί το δικαίωμα της χρήσης και αναπαραγωγής της παρούσας εργασίας για διδακτικούς και ερευνητικούς σκοπούς.

ΣΧΟΛΗ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ ΑΓΩΓΗΣ

ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΟ ΤΜΗΜΑ ΔΗΜΟΤΙΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

Σχεδιασμός, υλοποίηση, αποτίμηση μιας ολοκληρωμένης παρέμβασης εξ αποστάσεως εκπαίδευσης για ενήλικες με θέμα: «Εφαρμογές της Νέας Αγωγής στην εκπαιδευτική πραγματικότητα στην Ελλάδα των αρχών του 20^{ού} αιώνα»

Υπακοή Παπαδοπούλου

Επιτροπή Επίβλεψης Διπλωματικής Εργασίας

Επιβλέπων Καθηγητής:

Εμμανουήλ Χαλκιαδάκης

Διδάσκων (ΕΔΙΠ), Πανεπιστήμιο Κρήτης

Visiting Scholar, University of London

Συν-Επιβλέπων Καθηγητής:

Ευάγγελος Κελεσίδης

ΣΕΠ, Ελληνικό Ανοικτό Πανεπιστήμιο

Συν-Επιβλέπουσα Καθηγήτρια:

Καλλιόπη Τρούλη

Αν. Καθηγήτρια, Πανεπιστήμιο Κρήτης

Ρέθυμνο, Οκτώβριος 2024

Υπακοή Παπαδοπούλου, Σχεδιασμός, υλοποίηση, αποτίμηση μιας ολοκληρωμένης παρέμβασης εξ αποστάσεως εκπαίδευσης για ενήλικες με θέμα: «Εφαρμογές της Νέας Αγωγής στην εκπαιδευτική πραγματικότητα στην Ελλάδα των αρχών του 20^{ού} αιώνα»

*Στη μητέρα μου, Μαρία, και στην αδερφή μου, Ευδοκία,
που μου έδειξαν, μέσα από τη δική τους δύναμη,
πως τα όρια του ανθρώπου υπάρχουν μόνο για να ξεπερνιούνται.*

Υπακοή Παπαδοπούλου, Σχεδιασμός, υλοποίηση, αποτίμηση μιας ολοκληρωμένης παρέμβασης εξ αποστάσεως εκπαίδευσης για ενήλικες με θέμα: «Εφαρμογές της Νέας Αγωγής στην εκπαιδευτική πραγματικότητα στην Ελλάδα των αρχών του 20^{ού} αιώνα.»

Ευχαριστίες

Θερμές ευχαριστίες θα ήθελα να απευθύνω σε όλους όσους με υποστήριξαν στη δημιουργία αυτής της διπλωματικής εργασίας και συνέβαλαν με τον δικό τους τρόπο στην ολοκλήρωσή της.

Ευχαριστώ θερμά τον επιβλέποντά μου, κ. Εμμανουήλ Χαλκιαδάκη, για την καθοδήγηση και τις χρήσιμες παρατηρήσεις του. Επίσης, ευχαριστώ τους συνεπιβλέποντες, κ. Ευάγγελο Κελεσιδή και κ. Καλλιόπη Τρούλη, για την υποστήριξή τους.

Ιδιαίτερη ευγνωμοσύνη οφείλω στον κ. Κωνσταντίνο Γιαννενάκη για τη βοήθεια και τις εύστοχες παρατηρήσεις του στη δημιουργία του εκπαιδευτικού υλικού, οι οποίες συνέβαλαν καθοριστικά στην ποιοτική βελτίωσή του. Επίσης, ευχαριστώ τον κ. Κωνσταντίνο Στρατικόπουλο για την υποστήριξή του στο μεθοδολογικό κομμάτι της έρευνας. Θερμές ευχαριστίες απευθύνω και σε όλους τους συμμετέχοντες στην έρευνα που αφιέρωσαν χρόνο και ενέργεια, συμβάλλοντας με τα πολύτιμα δεδομένα τους στην ολοκλήρωση αυτής της μελέτης.

Θα ήθελα, επίσης, να εκφράσω την ευγνωμοσύνη μου στα κορίτσια της ομάδα μας New Entry, Ειρήνη Κασωτάκη, Χριστίνα Μίαρη και Μαρία Παϊτάκη. Η άριστη συνεργασία μας κατά τη διάρκεια του μεταπτυχιακού προγράμματος, μαζί με τις αξέχαστες στιγμές και τα ατελείωτα γέλια, έκαναν αυτή τη διαδρομή ξεχωριστή. Η υποστήριξή τους υπήρξε πραγματικά ανεκτίμητη, και ο χρόνος που μοιραστήκαμε πολύτιμος.

Ξεχωριστά θα ήθελα να ευχαριστήσω τη Μαρία Παϊτάκη, με την οποία μας συνδέει φιλία πολλών χρόνων. Από τις προπτυχιακές μας σπουδές έως το πρώτο μας μεταπτυχιακό, το διδακτορικό και τώρα το δεύτερο μεταπτυχιακό, πορευτήκαμε μαζί και στηρίξαμε η μία την άλλη. Σε αυτή την κοινή διαδρομή, περάσαμε ατελείωτες ώρες μελέτης, ζήσαμε αγωνίες πριν από εξετάσεις και παρουσιάσεις, αντιμετωπίσαμε προκλήσεις και κρίσιμες φάσεις στην έρευνά μας. Σε κάθε μου βήμα, η Μαρία ήταν εκεί, να με στηρίζει και να με ενθαρρύνει. Δεν ήταν απλώς φίλη· ήταν –και συνεχίζει να είναι– για μένα οικογένεια.

Τέλος, το πιο βαθύ και ειλικρινές ευχαριστώ το οφείλω στην οικογένειά μου, που με την αδιάκοπη αγάπη, την απέραντη υπομονή και τη διαρκή στήριξή της στέκεται δίπλα μου σε κάθε μου βήμα. Η αφοσίωσή τους και η πίστη στις προσπάθειές μου μου δίνουν δύναμη και

Υπακοή Παπαδοπούλου, Σχεδιασμός, υλοποίηση, αποτίμηση μιας ολοκληρωμένης παρέμβασης εξ αποστάσεως εκπαίδευσης για ενήλικες με θέμα: «Εφαρμογές της Νέας Αγωγής στην εκπαιδευτική πραγματικότητα στην Ελλάδα των αρχών του 20^{ού} αιώνα»

κίνητρο να συνεχίζω. Χωρίς την καθοριστική τους παρουσία, τίποτα από όσα έχω επιτύχει δεν θα ήταν δυνατό. Είμαι ευγνώμων για όλα όσα μου προσφέρουν και για την αδιάκοπη ενθάρρυνση που με κρατάει προσηλωμένη στους στόχους μου.

Υπακοή Παπαδοπούλου, Σχεδιασμός, υλοποίηση, αποτίμηση μιας ολοκληρωμένης παρέμβασης εξ αποστάσεως εκπαίδευσης για ενήλικες με θέμα: «Εφαρμογές της Νέας Αγωγής στην εκπαιδευτική πραγματικότητα στην Ελλάδα των αρχών του 20^{ού} αιώνα»

Περίληψη

Η παρούσα διπλωματική εργασία αφορά στον σχεδιασμό, την υλοποίηση, την αποτίμηση μιας ολοκληρωμένης παρέμβασης εξ αποστάσεως εκπαίδευσης για ενήλικες με θέμα «Εφαρμογές της Νέας Αγωγής στην εκπαιδευτική πραγματικότητα στην Ελλάδα των αρχών του 20^{ού} αιώνα». Το υλικό δημιουργήθηκε κυρίως μέσω του εργαλείου H5P και στη συνέχεια ενσωματώθηκε στην πλατφόρμα Chamilo και πήρε την τελική μορφή μαθήματος, ακολουθώντας τις αρχές της εξ αποστάσεως εκπαίδευσης (ΕξΑΕ) και της Πολυμεσικής Μάθησης. Η έρευνα υλοποιήθηκε σε δύο φάσεις. Στην πρώτη φάση συμμετείχαν οι ειδικοί, δηλαδή άτομα με γνώση, εμπειρία και εξειδίκευση στον τομέα της ΕξΑΕ και της Πολυμεσικής Μάθησης, οι οποίοι αφού μελέτησαν το Ε.Υ. κλήθηκαν να απαντήσουν σε ένα ερωτηματολόγιο, αποτιμώντας τα τεχνικά και παιδαγωγικά στοιχεία του υλικού και διατυπώνοντας προτάσεις για τη βελτίωσή του. Στη δεύτερη φάση της έρευνας, μέσω της σκόπιμης δειγματοληψίας επιλέχθηκαν έξι ενήλικες, οι οποίοι αφού μελέτησαν το Ε.Υ. κλήθηκαν να απαντήσουν σε ένα ερωτηματολόγιο αποτιμώντας τη συνολική τους εμπειρία. Μέσω της ποιοτικής ανάλυσης δεδομένων προέκυψε πως το Ε.Υ. έχει δημιουργηθεί με βάση τις αρχές της ΕξΑΕ και της Πολυμεσικής Μάθησης, ενώ η εμπειρία των ενηλίκων χρηστών ήταν ιδιαίτερα θετική και ενδιαφέρουσα.

Λέξεις – Κλειδιά

Εξ αποστάσεως εκπαίδευση, Πολυμεσική Μάθηση, Εκπαίδευση ενηλίκων, Διαδραστικό εκπαιδευτικό υλικό, Ιστορία της εκπαίδευσης, Νέα Αγωγή

Υπακοή Παπαδοπούλου, Σχεδιασμός, υλοποίηση, αποτίμηση μιας ολοκληρωμένης παρέμβασης εξ αποστάσεως εκπαίδευσης για ενήλικες με θέμα: «Εφαρμογές της Νέας Αγωγής στην εκπαιδευτική πραγματικότητα στην Ελλάδα των αρχών του 20^{ού} αιώνα.»

Abstract

This thesis focuses on the design, implementation, and evaluation of a comprehensive distance education intervention for adults, titled "Applications of the New Education movement in the educational reality of early 20th century Greece". The material was primarily created using the H5P tool and then integrated into the Chamilo platform, taking its final course format, following the principles of Distance Education and Multimedia Learning. The research was conducted in two phases. In the first phase, experts with knowledge, experience, and specialization in the field of Distance Education and Multimedia Learning participated. After studying the educational material, they completed a questionnaire evaluating its technical and pedagogical elements, providing suggestions for improvement. In the second phase, six adults were selected through purposive sampling. After studying the educational material, they were asked to complete a questionnaire assessing their overall experience. Qualitative data analysis revealed that the educational material was developed in accordance with the principles of distance education and Multimedia Learning, while the adult users' experience was particularly positive and engaging.

Keywords

Distance education, Multimedia Learning, Adult education, Interactive Educational Material, history of education, progressive education

Υπακοή Παπαδοπούλου, Σχεδιασμός, υλοποίηση, αποτίμηση μιας ολοκληρωμένης παρέμβασης εξ αποστάσεως εκπαίδευσης για ενήλικες με θέμα: «Εφαρμογές της Νέας Αγωγής στην εκπαιδευτική πραγματικότητα στην Ελλάδα των αρχών του 20^{ού} αιώνα»

Περιεχόμενα

Περίληψη.....	vii
Abstract	viii
Περιεχόμενα	ix
Κατάλογος Εικόνων	xi
Κατάλογος Πινάκων	xii
Συντομογραφίες & Ακρωνύμια.....	xiii
Εισαγωγή.....	1
1. ΕξΑΕ	4
1.1 Ιστορική αναδρομή	4
1.2 Εννοιολογική οριοθέτηση	9
1.3 Χαρακτηριστικά της ΕξΑΕ	11
1.4 Θεωρίες της ΕξΑΕ	11
1.5 Μεθοδολογία της ΕξΑΕ	12
1.6 Μοντέλα σχεδιασμού εξ αποστάσεως Ε.Υ.	12
1.7 Μοντέλο West & Λιοναράκη.....	14
2. Εκπαίδευση Ενηλίκων.....	16
2.1 Εννοιολογική οριοθέτηση	16
2.2 Βασικές θεωρίες μάθησης ενηλίκων.....	18
2.3 Χαρακτηριστικά ενηλίκων εκπαιδευομένων	19
2.4 Εμπόδια στη μάθηση των ενηλίκων εκπαιδευομένων	21
2.5 Ο ρόλος του εκπαιδευτή.....	22
3. Ιστορία της εκπαίδευσης ως γνωστικό αντικείμενο.....	24
4. Σχεδιασμός και δομή Ε.Υ.	27
4.1 Εργαλεία ΤΠΕ για τον σχεδιασμό του Ε.Υ.....	27
4.2 Δομή Ε.Υ.....	30
4.3 Δομή Διδακτικών Ενοτήτων	36
4.3.1 Τυπολογία West & Λιοναράκης	40
5. Μεθοδολογία της έρευνας.....	50
5.1 Εισαγωγικά.....	50
5.2 Στόχοι της έρευνας.....	50
5.3 Ερευνητικά ερωτήματα	50
5.4 Είδος της έρευνας.....	51
5.5 Χρονική περίοδος διεξαγωγής της έρευνας	51
5.6 Ερευνητική στρατηγική.....	52
5.7 Μέθοδοι δειγματοληψίας και δείγμα της έρευνας	52
5.7.1 Φάση της έρευνας των ειδικών	52
5.7.2 Φάση της έρευνας των ενηλίκων χρηστών του Ε.Υ.	52
5.8 Ερευνητικές μέθοδοι και μέσα συλλογής δεδομένων	53
5.8.1 Φάση της έρευνας των ειδικών	53
5.8.2 Φάση της έρευνας των ενηλίκων χρηστών του Ε.Υ.	55
5.9 Τρόπος επεξεργασίας των δεδομένων της έρευνας	56

Υπακοή Παπαδοπούλου, Σχεδιασμός, υλοποίηση, αποτίμηση μιας ολοκληρωμένης παρέμβασης εξ αποστάσεως εκπαίδευσης για ενήλικες με θέμα: «Εφαρμογές της Νέας Αγωγής στην εκπαιδευτική πραγματικότητα στην Ελλάδα των αρχών του 20^{ού} αιώνα»

5.9.1	Επεξεργασία των δεδομένων της έρευνας των ειδικών	56
5.9.2	Επεξεργασία των δεδομένων της έρευνας των ενηλίκων χρηστών	59
5.10	Δεοντολογία της έρευνας	60
5.11	Περιορισμοί της έρευνας.....	60
6.	Παρουσίαση αποτελεσμάτων	62
6.1	Φάση της έρευνας των ειδικών	62
6.1.1	Προφίλ των ειδικών	62
6.1.2	Παρουσίαση και σχολιασμός των ευρημάτων	64
6.2	Φάση της έρευνας των ενηλίκων χρηστών	89
6.2.1	Προφίλ ενηλίκων χρηστών	89
6.2.2	Παρουσίαση και σχολιασμός των ευρημάτων	92
	Συζήτηση - Συμπεράσματα - Προτάσεις περαιτέρω έρευνας	97
	Βιβλιογραφία.....	104
	Παράρτημα Α: Ερωτηματολόγιο ειδικών	112
	Παράρτημα Β: Ερωτηματολόγιο εκπαιδευομένων	130

Υπακοή Παπαδοπούλου, Σχεδιασμός, υλοποίηση, αποτίμηση μιας ολοκληρωμένης παρέμβασης εξ αποστάσεως εκπαίδευσης για ενήλικες με θέμα: «Εφαρμογές της Νέας Αγωγής στην εκπαιδευτική πραγματικότητα στην Ελλάδα των αρχών του 20^{ού} αιώνα»

Κατάλογος Εικόνων

Εικόνα 1: Είσοδος στο μάθημα.....	31
Εικόνα 2: Αρχική σελίδα του μαθήματος στην πλατφόρμα Chamilo.....	32
Εικόνα 3: Μονοπάτια γνώσης του μαθήματος.....	33
Εικόνα 4: Βίντεο με σύντομο οδηγό περιήγησης και μελέτης.....	34
Εικόνα 5: Ενδεικτική διαφάνεια εισαγωγικών στοιχείων.....	34
Εικόνα 6: Ενδεικτική διαφάνεια Εισαγωγικής δραστηριότητας.....	35
Εικόνα 7: Ενδεικτική διαφάνεια του κύριου μέρους της διδακτικής ενότητας.....	35
Εικόνα 8: Τα εξώφυλλα των διδακτικών ενοτήτων.....	36
Εικόνα 9: Ενδεικτικά εισαγωγικά βίντεο.....	36
Εικόνα 10: Διαφάνεια με την επεξήγηση συμβόλων.....	37
Εικόνα 11: Διαφάνεια με τα Περιεχόμενα μιας διδακτικής ενότητας.....	37
Εικόνα 12: Ενδεικτικές ασκήσεις.....	38
Εικόνα 13: Ενδεικτικό παράδειγμα διαδραστικού βίντεο.....	38
Εικόνα 14: Ενδεικτικό παράδειγμα βίντεο σύνοψης.....	39
Εικόνα 15: Ενδεικτική διαφάνεια Βιβλιογραφίας.....	39
Εικόνα 16: Ενδεικτική διαφάνεια περαιτέρω μελέτης.....	40
Εικόνα 17: Φιλικός χαρακτήρας (avatar).....	40
Εικόνα 18: Κείμενα.....	41
Εικόνα 19: Προκείμενα.....	42
Εικόνα 20: Μετακείμενα.....	42
Εικόνα 21: Διακείμενα.....	43
Εικόνα 22: Επικείμενα.....	44
Εικόνα 23: Παρακείμενα.....	44
Εικόνα 24: Περικείμενα.....	45
Εικόνα 25: Αρχή της χωρικής συνάφειας και αρχή χρονικής συνάφειας.....	45
Εικόνα 26: Πολυμεσική αρχή.....	46
Εικόνα 27: Αρχή της προσωποποίησης.....	47
Εικόνα 28: Αρχή της προπαίδευσης.....	47
Εικόνα 29: Αρχή της τροπικότητας.....	48
Εικόνα 30: Αρχή της σηματοδότησης.....	49
Εικόνα 31: Αρχή της κατάτμησης.....	49

Υπακοή Παπαδοπούλου, Σχεδιασμός, υλοποίηση, αποτίμηση μιας ολοκληρωμένης παρέμβασης εξ αποστάσεως εκπαίδευσης για ενήλικες με θέμα: «Εφαρμογές της Νέας Αγωγής στην εκπαιδευτική πραγματικότητα στην Ελλάδα των αρχών του 20^{ού} αιώνα»

Κατάλογος Πινάκων

Πίνακας 1: Ερευνητικοί άξονες Ε.Υ. / Ερωτήσεις ερωτηματολογίου	55
Πίνακας 2: Ερευνητικά ερωτήματα για τις απόψεις των ενηλίκων χρηστών / Ερωτήσεις ερωτηματολογίου	56
Πίνακας 3: Κατηγορίες ανάλυσης δεδομένων	59
Πίνακας 4: Κατηγορίες ανάλυσης δεδομένων	60
Πίνακας 5: Το δείγμα των ειδικών κατά φύλο	62
Πίνακας 6: Οι ειδικοί κατά ηλικιακή ομάδα	62
Πίνακας 7: Οι ειδικοί κατά έτη προϋπηρεσίας	63
Πίνακας 8: Εξοικείωση ειδικών με ΕξΑΕ και ΤΠΕ.....	63
Πίνακας 9: Το δείγμα των ενηλίκων χρηστών κατά φύλο	89
Πίνακας 10: Οι συμμετέχοντες κατά ηλικιακή ομάδα	89
Πίνακας 11: Οι συμμετέχοντες κατά ιδιότητα	90
Πίνακας 12: Οι συμμετέχοντες κατά έτη προϋπηρεσίας	90
Πίνακας 13: Εξοικείωση συμμετεχόντων με ΕξΑΕ και ΤΠΕ.....	91

Υπακοή Παπαδοπούλου, Σχεδιασμός, υλοποίηση, αποτίμηση μιας ολοκληρωμένης παρέμβασης εξ αποστάσεως εκπαίδευσης για ενήλικες με θέμα: «Εφαρμογές της Νέας Αγωγής στην εκπαιδευτική πραγματικότητα στην Ελλάδα των αρχών του 20^{ού} αιώνα»

Συντομογραφίες & Ακρωνύμια

ΔΕ	Διπλωματική Εργασία
ΠΤΔΕ	Παιδαγωγικό Τμήμα Δ.Ε
ΠΜΣ	Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών
ΑΕΞΑΕ	Ανοιχτή και Εξ Αποστάσεως Εκπαίδευση
ΕΞΑΕ	Εξ Αποστάσεως Εκπαίδευση
ΤΠΕ	Τεχνολογίες Πληροφορίας και Επικοινωνίας

Υπακοή Παπαδοπούλου, Σχεδιασμός, υλοποίηση, αποτίμηση μιας ολοκληρωμένης παρέμβασης εξ αποστάσεως εκπαίδευσης για ενήλικες με θέμα: «Εφαρμογές της Νέας Αγωγής στην εκπαιδευτική πραγματικότητα στην Ελλάδα των αρχών του 20^{ού} αιώνα»

Εισαγωγή

Σκοπός της παρούσας εργασίας είναι ο σχεδιασμός, υλοποίηση, αποτίμηση μιας ολοκληρωμένης παρέμβασης εξ αποστάσεως εκπαίδευσης για ενήλικες με θέμα «Εφαρμογές της Νέας Αγωγής στην εκπαιδευτική πραγματικότητα στην Ελλάδα των αρχών του 20^{ού} αιώνα». Το Ε.Υ. επικεντρώνεται στις εφαρμογές της Νέας Αγωγής στην ελληνική εκπαιδευτική πραγματικότητα κατά την περίοδο 1908-1930. Η εργασία στοχεύει στην ανάδειξη των καινοτομιών, των μεθόδων και των βασικών αρχών της Νέας Αγωγής, καθώς και στην επίδρασή τους στις εκπαιδευτικές μεταρρυθμίσεις της εποχής.

Οι **στόχοι** της εργασίας είναι:

1. Να διερευνηθεί εάν το Ε.Υ. διέπεται από τις αρχές και τη μεθοδολογία της ΕξΑΕ.
2. Να διερευνηθεί εάν το Ε.Υ. έχει δημιουργηθεί σύμφωνα με τις αρχές της Πολυμεσικής Μάθησης.
3. Να διερευνηθούν οι απόψεις των ενηλίκων σχετικά με το Ε.Υ..

Τα **ερευνητικά ερωτήματα** είναι:

Ως προς την αποτίμηση του Ε.Υ.:

1. Το Ε.Υ. διέπεται από τις αρχές και τη μεθοδολογία της ΕξΑΕ;
2. Το Ε.Υ. έχει δημιουργηθεί σύμφωνα με τις αρχές της Πολυμεσικής Μάθησης;
3. Ποια είναι τα δυνατά σημεία του Ε.Υ.;
4. Ποια σημεία του Ε.Υ. χρήζουν βελτίωσης;

Ως προς τις απόψεις των εκπαιδευομένων για το Ε.Υ.:

1. Κατά πόσο κρίθηκε ενδιαφέρον ή όχι ενδιαφέρον το περιεχόμενο του Ε.Υ. από τους χρήστες και για ποιους λόγους;
2. Αντιμετώπισαν κάποιες δυσκολίες κατά τη μελέτη του Ε.Υ.;
3. Πώς θα περιέγραφαν τη συνολική τους εμπειρία με το Ε.Υ.;
4. Ποια θεωρούν πως είναι τα σημεία του Ε.Υ. που τους έκαναν περισσότερο εντύπωση;

Υπακοή Παπαδοπούλου, Σχεδιασμός, υλοποίηση, αποτίμηση μιας ολοκληρωμένης παρέμβασης εξ αποστάσεως εκπαίδευσης για ενήλικες με θέμα: «Εφαρμογές της Νέας Αγωγής στην εκπαιδευτική πραγματικότητα στην Ελλάδα των αρχών του 20^{ού} αιώνα»

5. Ποια σημεία του Ε.Υ. θεωρούν πως χρειάζονται βελτίωση;

Η πρωτοτυπία του θέματος αναδεικνύεται μέσα από πολλές πτυχές. Καταρχάς, συνδυάζει μια ιστορική ανασκόπηση των πρακτικών εφαρμογών του κινήματος της Νέας Αγωγής στην Ελλάδα, εξετάζοντας τον τρόπο με τον οποίο οι καινοτόμες παιδαγωγικές ιδέες διαμόρφωσαν την εκπαιδευτική πραγματικότητα της περιόδου 1908-1930. Καινοτομία αποτελεί η ανάπτυξη του Ε.Υ. ειδικά σχεδιασμένου για ενήλικες εκπαιδευόμενους. Η εστίαση στις ανάγκες των ενηλίκων και η προσαρμογή των εκπαιδευτικών μεθόδων σε ένα εξ αποστάσεως περιβάλλον αναδεικνύει την προσπάθεια να καλυφθούν τα κενά στην εκπαίδευση ενηλίκων στην Ελλάδα. Σε αυτό χρησιμοποιούνται διαδραστικά και πολυμεσικά εργαλεία προκειμένου η μάθηση να γίνει πιο σύγχρονη και ελκυστική. Τέλος, μέσα από τις εργασίες που καλούνται να πραγματοποιήσουν οι εκπαιδευόμενοι ενισχύεται η εμπλοκή τους.

Δομή της εργασίας

Η εργασία αυτή οργανώνεται σε **έξι** κεφάλαια.

Στο **πρώτο** κεφάλαιο εξετάζεται η ΕξΑΕ, με μια ιστορική αναδρομή της εξέλιξής της, την παρουσίαση διάφορων ορισμών, καθώς και τα χαρακτηριστικά, τις θεωρίες, και τη μεθοδολογία της. Επιπλέον, αναλύονται διάφορα μοντέλα σχεδιασμού Ε.Υ. για την ΕξΑΕ, δίνοντας ιδιαίτερη έμφαση στο μοντέλο των West & Λιοναράκη.

Το **δεύτερο** κεφάλαιο επικεντρώνεται στην εκπαίδευση ενηλίκων, παρέχεται εννοιολογική οριοθέτηση του θέματος, αναλύονται οι βασικές θεωρίες μάθησης των ενηλίκων, τα χαρακτηριστικά των ενηλίκων εκπαιδευόμενων, οι εκπαιδευτικές τους ανάγκες, τα εμπόδια που αντιμετωπίζουν στη μάθηση, καθώς και ο ρόλος του εκπαιδευτή.

Το **τρίτο** κεφάλαιο αναφέρεται στην ιστορία της εκπαίδευσης ως γνωστικό αντικείμενο αναλύοντας παράλληλα το πλαίσιο (ιστορικό-κοινωνικό-πολιτικό) μέσα στο οποίο λειτούργησαν τα τρία εκπαιδευτικά ιδρύματα που παρουσιάζονται στο Ε.Υ..

Στο **τέταρτο** κεφάλαιο παρουσιάζεται ο σχεδιασμός και η δομή του Ε.Υ., περιγράφονται τα εργαλεία ΤΠΕ που χρησιμοποιήθηκαν κατά τη διαδικασία σχεδιασμού του και αναλύεται η δομή του Ε.Υ., καθώς και των διδακτικών ενοτήτων.

Υπακοή Παπαδοπούλου, Σχεδιασμός, υλοποίηση, αποτίμηση μιας ολοκληρωμένης παρέμβασης εξ αποστάσεως εκπαίδευσης για ενήλικες με θέμα: «Εφαρμογές της Νέας Αγωγής στην εκπαιδευτική πραγματικότητα στην Ελλάδα των αρχών του 20^{ού} αιώνα»

Στο **πέμπτο** κεφάλαιο της εργασίας, παρουσιάζεται η μεθοδολογία της έρευνας και πιο συγκεκριμένα, ο σκοπός και οι στόχοι της, τα ερευνητικά ερωτήματα, η χρονική περίοδος διεξαγωγής της έρευνας, η ερευνητική στρατηγική που ακολουθήθηκε. Επιπλέον, παρουσιάζονται οι δύο φάσεις της έρευνας, η φάση των ειδικών και η φάση των ενηλίκων χρηστών, οι ερευνητικές μέθοδοι και τα μέσα συλλογής δεδομένων και για τις δύο φάσεις καθώς και ο τρόπος επεξεργασίας των δεδομένων. Τέλος, γίνεται αναφορά στη δεοντολογία καθώς και στους περιορισμούς της έρευνας.

Στο **έκτο** και τελευταίο κεφάλαιο της εργασίας παρουσιάζονται τα αποτελέσματα των δύο φάσεων της έρευνας.

Η εργασία ολοκληρώνεται με τη συζήτηση και τα συμπεράσματα στα οποία συνοψίζονται τα βασικότερα ευρήματα της παρούσας έρευνας με βάση τα ερευνητικά ερωτήματα και με προτάσεις για περαιτέρω έρευνα.

Υπακοή Παπαδοπούλου, Σχεδιασμός, υλοποίηση, αποτίμηση μιας ολοκληρωμένης παρέμβασης εξ αποστάσεως εκπαίδευσης για ενήλικες με θέμα: «Εφαρμογές της Νέας Αγωγής στην εκπαιδευτική πραγματικότητα στην Ελλάδα των αρχών του 20^{ού} αιώνα»

1. ΕξΑΕ

Η ΕξΑΕ αναφέρεται στη διαδικασία διδασκαλίας και μάθησης που πραγματοποιείται χωρίς την ανάγκη φυσικής παρουσίας των συμμετεχόντων στον ίδιο χώρο. Με την αξιοποίηση της τεχνολογίας, όπως το διαδίκτυο και τα ψηφιακά μέσα, η ΕξΑΕ επιτρέπει στους εκπαιδευόμενους να παρακολουθούν μαθήματα, να αλληλοεπιδρούν με τους εκπαιδευτές και τους συνεπιμορφούμενούς τους, καθώς και να συμμετέχουν σε διάφορες εκπαιδευτικές δραστηριότητες από οπουδήποτε και οποτεδήποτε.

Αυτή η μορφή εκπαίδευσης παρέχει σημαντικά πλεονεκτήματα, όπως η ευελιξία στην οργάνωση του χρόνου και του χώρου, η δυνατότητα πρόσβασης σε Ε.Υ. από οποιοδήποτε μέρος του κόσμου και η εξοικονόμηση πόρων. Επιπλέον, προσφέρει ευκαιρίες σε άτομα που ενδέχεται να έχουν περιορισμένη πρόσβαση σε παραδοσιακές μορφές εκπαίδευσης λόγω γεωγραφικών, επαγγελματικών ή οικογενειακών υποχρεώσεων.

Ωστόσο, η ΕξΑΕ αντιμετωπίζει και προκλήσεις, όπως η ανάγκη για αυτοπειθαρχία και αυτοδιαχείριση από τους εκπαιδευόμενους, η πιθανή αίσθηση απομόνωσης και η απαίτηση για επαρκή τεχνολογική υποδομή. Παρά τις δυσκολίες αυτές, η συνεχής εξέλιξη της τεχνολογίας και οι καινοτόμες προσεγγίσεις στη διδασκαλία συμβάλλουν στην ενίσχυση της ποιότητας και της αποτελεσματικότητας της ΕξΑΕ, καθιστώντας την έναν ολοένα και πιο δημοφιλή και αποδεκτό τρόπο μάθησης (Κουστουράκης & Παναγιωτακόπουλος, 2000).

1.1 Ιστορική αναδρομή

Η ΕξΑΕ είναι μια καινοτόμος προσέγγιση για πολλούς εκπαιδευτικούς σήμερα. Παρόλα αυτά, οι βασικές αρχές της ΕξΑΕ έχουν οριστεί εδώ και πάνω από έναν αιώνα. Αν και η ΕξΑΕ έχει εξελιχθεί και αλλάξει πρόσφατα, οι παραδοσιακές αντιλήψεις στον τομέα αυτό συνεχίζουν να διαμορφώνουν την πορεία της στο μέλλον (Μανούσου, 2008).

Η ΕξΑΕ χωρίζεται σε τρεις ιστορικές περιόδους:

- α) Εκπαίδευση μέσω αλληλογραφίας
- β) Επικοινωνία με ηλεκτρονικά μέσα
- γ) Ανοιχτά Πανεπιστήμια

Υπακοή Παπαδοπούλου, Σχεδιασμός, υλοποίηση, αποτίμηση μιας ολοκληρωμένης παρέμβασης εξ αποστάσεως εκπαίδευσης για ενήλικες με θέμα: «Εφαρμογές της Νέας Αγωγής στην εκπαιδευτική πραγματικότητα στην Ελλάδα των αρχών του 20^{ού} αιώνα»

Εκπαίδευση μέσω αλληλογραφίας

Το 1833, μια διαφήμιση σε σουηδική εφημερίδα προωθούσε τη δυνατότητα εκπαίδευσης «Συγγραφής μέσω του ταχυδρομείου».

Το 1840, η ίδρυση του ταχυδρομείου στην Αγγλία με χαμηλά κόστη αποστολής επέτρεψε στον Isaac Pitman να προσφέρει μαθήματα στενογραφίας μέσω αλληλογραφίας. Τρία χρόνια αργότερα, η εκπαίδευση αυτή οργανώθηκε με την ίδρυση της Κοινωνίας Φωνογραφικής Αλληλογραφίας, προδρόμου των Κολεγίων Αλληλογραφίας του Sir Isaac Pitman.

Στη Γερμανία, η ΕξΑΕ καθιερώθηκε από τον Charles Toussaint και τον Gustav Langenscheidt, που δίδαξαν τη γλώσσα στο Βερολίνο. Η εκπαίδευση μέσω αλληλογραφίας πέρασε τον Ατλαντικό το 1873, όταν η Anna Eliot Ticknor ίδρυσε στη Βοστώνη έναν οργανισμό για την προώθηση της κατ' οίκον εκπαίδευσης. Ο Οργανισμός για Ενθάρρυνση της κατ' οίκον Εκπαίδευσης προσέλκυσε πάνω από 10.000 σπουδαστές σε 24 χρόνια. Οι σπουδαστές, κυρίως γυναίκες, επικοινωνούσαν μηνιαία με τους διδάσκοντες, λαμβάνοντας οδηγίες και εξετάσεις. Από το 1883 έως το 1891, όσοι ολοκλήρωναν τις απαιτούμενες σπουδές μέσω αλληλογραφίας και θερινών ιδρυμάτων, λάμβαναν ακαδημαϊκούς βαθμούς από την πολιτεία της Νέας Υόρκης μέσω του κολεγίου Chautauqua of Liberal Arts. Ο William Rainey Harper, καθηγητής του Yale, διηύθυνε το πρόγραμμα της εκπαίδευσης μέσω αλληλογραφίας, προβλέποντας τη μελλοντική βιωσιμότητά της (Μουζάκης, 2006).

Το 1891, ο Thomas J. Foster, συντάκτης της Mining Herald (καθημερινή εφημερίδα) στην Πενσυλβανία, ξεκίνησε μαθήματα αλληλογραφίας για τα μεταλλεία και την πρόληψη ατυχημάτων. Αυτή η πρωτοβουλία εξελίχθηκε στα Διεθνή Σχολεία Αλληλογραφίας, με εγγραφές που αυξήθηκαν μέσα σε 20 χρόνια (1900-1920) από 225.000 σε πάνω από 2 εκατομμύρια.

Το 1886, ο H. S. Hermod στη Σουηδία άρχισε να διδάσκει αγγλικά μέσω αλληλογραφίας ενώ το 1898, ίδρυσε το Hermod's, που εξελίχθηκε σε ένα από τα μεγαλύτερα και σημαντικότερα ιδρύματα ΕξΑΕ παγκοσμίως.

Η εκπαίδευση μέσω αλληλογραφίας συνέχισε να αναπτύσσεται στη Μεγάλη Βρετανία με την ίδρυση διάφορων ιδρυμάτων, όπως το Skerry's College στο Εδιμβούργο το 1878 και το University Correspondence College στο Λονδίνο το 1887. Παράλληλα, το κίνημα

Υπακοή Παπαδοπούλου, Σχεδιασμός, υλοποίηση, αποτίμηση μιας ολοκληρωμένης παρέμβασης εξ αποστάσεως εκπαίδευσης για ενήλικες με θέμα: «Εφαρμογές της Νέας Αγωγής στην εκπαιδευτική πραγματικότητα στην Ελλάδα των αρχών του 20^{ού} αιώνα»

πανεπιστημιακής ανάπτυξης στις Ηνωμένες Πολιτείες και την Αγγλία προώθησε τη μέθοδο της αλληλογραφίας (Μουζάκης, 2006).

Πρωτοπόροι μεταξύ των οποίων ήταν:

α) Το Illinois Wesleyan το 1877 που προσέφερε πτυχιακά, μεταπτυχιακά και διδακτορικά διπλώματα, ακολουθώντας το μοντέλο των πανεπιστημίων της Οξφόρδης, του Κέιμπριτζ και του Λονδίνου. Από το 1881 έως το 1890, 750 φοιτητές ήταν εγγεγραμμένοι, και μέχρι το 1900, σχεδόν 500 φοιτητές ήταν επί πτυχίω. Ωστόσο, ανησυχίες για την ποιότητα του προγράμματος οδήγησαν στον τερματισμό της λειτουργίας του μέχρι το 1906 (Μουζάκης, 2006).

β) Το University Extension Department του Πανεπιστημίου του Σικάγου το 1892. Η εκπαίδευση μέσω αλληλογραφίας αναπτύχθηκε πλήρως στο Πανεπιστήμιο του Σικάγου, το οποίο ιδρύθηκε το 1890. Δημιουργήθηκαν πέντε τμήματα, εκπαίδευση μέσω διαλέξεων, εκπαίδευση στην τάξη, εκπαίδευση μέσω αλληλογραφίας, βιβλιοθήκη και κατάρτιση. Το τμήμα εκπαίδευσης μέσω αλληλογραφίας του Πανεπιστημίου του Σικάγου αν και αρχικά ήταν πετυχημένο όσον αφορά στους καθηγητές που δίδασκαν και στον αριθμό των φοιτητών ωστόσο η ζήτηση μειώθηκε κυρίως για οικονομικούς λόγους (Κουστουράκης & Παναγιωτακόπουλος, 2000).

Στο Πανεπιστήμιο του Wisconsin, η ανάπτυξη της «ταχείας μάθησης» και των ιδρυμάτων των αγροτών το 1885 έθεσαν τα θεμέλια για την πανεπιστημιακή επέκταση (Κουστουράκης & Παναγιωτακόπουλος, 2000). Έξι χρόνια αργότερα, το πανεπιστήμιο ανακοίνωσε ένα πρόγραμμα εκπαίδευσης μέσω αλληλογραφίας, με την καθοδήγηση του ιστορικού Frederick Jackson Turner. Ωστόσο και σε αυτό το ενδιαφέρον άρχισε να μειώνεται με αποτέλεσμα το 1899 να διακόψει τη λειτουργία του. Στο Moody Bible Institute, που ιδρύθηκε το 1886, δημιουργήθηκε το 1901 τμήμα εκπαίδευσης μέσω αλληλογραφίας. Το τμήμα αυτό λειτουργεί μέχρι και σήμερα (Μουζάκης, 2006).

Στη δεκαετία του 1920 η ΕξΑΕ άρχισε να εισχωρεί στο πρόγραμμα σπουδών της δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης. Το 1923, οι μαθητές στο Benton Harbor, Michigan, μπορούσαν να επιλέξουν μαθήματα ενώ μετά από έξι χρόνια στο Πανεπιστήμιο της Νεμπράσκας ξεκίνησαν στα γυμνάσια μαθήματα μέσω αλληλογραφίας. Το Γαλλικό Υπουργείο Παιδείας ίδρυσε ένα κολέγιο κυβερνητικής αλληλογραφίας. Παρότι το Centre

Υπακοή Παπαδοπούλου, Σχεδιασμός, υλοποίηση, αποτίμηση μιας ολοκληρωμένης παρέμβασης εξ αποστάσεως εκπαίδευσης για ενήλικες με θέμα: «Εφαρμογές της Νέας Αγωγής στην εκπαιδευτική πραγματικότητα στην Ελλάδα των αρχών του 20^{ού} αιώνα»

National d'Enseignement par Correspondence είχε δημιουργηθεί για την εκπαίδευση των παιδιών, από τότε έχει εξελιχθεί σε ένα μεγάλο ίδρυμα διδασκαλίας εξ αποστάσεως για την εκπαίδευση ενηλίκων. Αρχικά απευθυνόταν σε ενήλικες με επαγγελματικές, κοινωνικές και οικογενειακές υποχρεώσεις ωστόσο εν τέλει αυτή αποτελούσε και την κύρια ομάδα-στόχο μέχρι σήμερα (Μουζάκης, 2006).

Επικοινωνία με ηλεκτρονικά μέσα

Η Ευρώπη είχε μια σταθερή ανάπτυξη στην ΕξΑΕ, με σταδιακή χρήση πιο σύνθετων μεθόδων και μέσων διδασκαλίας, χωρίς ριζικές αλλαγές στη δομή της.

Στις Ηνωμένες Πολιτείες, οι νέες τεχνολογίες επικοινωνίας διαμόρφωσαν τα κυρίαρχα μέσα διδασκαλίας ΕξΑΕ.

- *Ραδιόφωνο:* Στη δεκαετία του 1920, πολλά εκπαιδευτικά ιδρύματα δημιούργησαν ραδιοσταθμούς, αν και οι περισσότεροι σταμάτησαν τη λειτουργία τους στο τέλος της δεκαετίας.
- *Τηλεόραση:* Στη δεκαετία του 1930, εκπαιδευτικά προγράμματα άρχισαν να εκπέμπονται πειραματικά, ενώ από τη δεκαετία του 1950 αναγνωρισμένα προγράμματα όπως αυτά του Western Reserve University και το “Sunrise Semester” του Πανεπιστημίου της Νέας Υόρκης κέρδισαν δημοτικότητα.
- *Δορυφορική τεχνολογία:* Από τη δεκαετία του 1960, η δορυφορική τεχνολογία επέτρεψε τη διάδοση της εκπαιδευτικής τηλεόρασης, με το Learn/Alaska να προσφέρει καθημερινή εκπαίδευση σε απομακρυσμένα χωριά από το 1980 και το TI-IN Network να παρέχει μαθήματα σε γυμνάσια από το 1985.
- *Οπτικές ίνες:* Στα τέλη του 1980, η χρήση οπτικών ινών στα συστήματα επικοινωνίας αναβάθμισε την ποιότητα και την αποτελεσματικότητα της ΕξΑΕ, προσφέροντας μια οικονομικά βιώσιμη επιλογή για ζωντανή και αμφίδρομη επικοινωνία.
- *Διαδίκτυο:* Εξαιτίας της χρήσης διαδικτύου αυξήθηκαν οι ευκαιρίες για ΕξΑΕ. Υπάρχουν διαθέσιμες σειρές μαθημάτων μέσα από το διαδίκτυο ήδη από τα μέσα της δεκαετίας του 1980. Με τη βοήθεια του διαδικτύου διατίθεται Ε.Υ. σε σπουδαστές παγκοσμίως.

Υπακοή Παπαδοπούλου, Σχεδιασμός, υλοποίηση, αποτίμηση μιας ολοκληρωμένης παρέμβασης εξ αποστάσεως εκπαίδευσης για ενήλικες με θέμα: «Εφαρμογές της Νέας Αγωγής στην εκπαιδευτική πραγματικότητα στην Ελλάδα των αρχών του 20^{ού} αιώνα»

- *Τηλεδιάσκεψη:* Η τηλεδιάσκεψη έχει αλλάξει τον τρόπο σχεδιασμού της διδασκαλίας στην ΕξΑΕ, αυξάνοντας τις δυνατότητες αλληλεπίδρασης και συνεργασίας μεταξύ σπουδαστών, κάτι που ήταν δύσκολο με τις προηγούμενες μεθόδους. Πρωτοπόρα ιδρύματα σε ευρωπαϊκές χώρες, όπως η Βρετανία, η Γερμανία και η Ολλανδία, προσφέρουν ζωντανές εκπαιδευτικές συνδέσεις. Στις Ηνωμένες Πολιτείες, ορισμένα από τα πρώτα πανεπιστήμια που εισήγαγαν την παραδοσιακή εξ αποστάσεως εκπαίδευση πλέον προσφέρουν πολλά μαθήματα σε ζωντανή σύνδεση (Μουζάκης, 2006).

Ανοιχτά Πανεπιστήμια

Η ίδρυση των Ανοιχτών Πανεπιστημίων αποτέλεσε σημαντικό σταθμό για την ΕξΑΕ σε διεθνές επίπεδο.

- Το πρώτο Ανοικτό Πανεπιστήμιο στο Λονδίνο ιδρύθηκε το 1826 και έλαβε κρατική έγκριση το 1836.
- Το 1962, το Πανεπιστήμιο της Νότιας Αφρικής αποφάσισε να γίνει πανεπιστήμιο εξ αποστάσεως διδασκαλίας, αλλάζοντας τον τρόπο που η ΕξΑΕ πραγματοποιούνταν παγκοσμίως.
- Στο Ηνωμένο Βασίλειο ιδρύθηκε Ανοικτό Πανεπιστήμιο το 1971 προσφέροντας πλήρη πτυχιακά προγράμματα και πρωτοποριακή χρήση μέσων, δίνοντας κύρος στην ΕξΑΕ και παρακινώντας την ίδρυση παρόμοιων ιδρυμάτων σε πολλές χώρες (Μουζάκης, 2006).

Αν και τα πανεπιστήμια ΕξΑΕ είχαν κοινά στοιχεία ωστόσο διέφεραν ως προς τον σκοπό και στον τρόπο με τον οποίο λειτουργούσαν. Το Open University του Ηνωμένου Βασιλείου επέτρεπε την εγγραφή χωρίς συγκεκριμένα προσόντα και είχε μεγάλο αριθμό σπουδαστών ενώ το German Fern Universitat, που ιδρύθηκε το 1975, είχε αυστηρότερες απαιτήσεις και υψηλότερο ποσοστό εγκατάλειψης, με μόνο 500 από τους 28.000 σπουδαστές να ολοκληρώνουν τα προγράμματα σπουδών στην πρώτη δεκαετία (Μουζάκης, 2006).

Υπακοή Παπαδοπούλου, Σχεδιασμός, υλοποίηση, αποτίμηση μιας ολοκληρωμένης παρέμβασης εξ αποστάσεως εκπαίδευσης για ενήλικες με θέμα: «Εφαρμογές της Νέας Αγωγής στην εκπαιδευτική πραγματικότητα στην Ελλάδα των αρχών του 20^{ού} αιώνα»

1.2 Εννοιολογική οριοθέτηση

Ο όρος «Εξ Αποστάσεως Εκπαίδευση» χρησιμοποιήθηκε για πρώτη φορά τη δεκαετία του 1970 και επισημοποιήθηκε το 1982 από το Διεθνές Συμβούλιο για την Ανοιχτή και ΕξΑΕ (Λιοναράκης, 2006).

Σύμφωνα με τον (Moore, 1975) ένα σύστημα ΕξΑΕ περιλαμβάνει τρία υποσυστήματα:

- (α) το διδασκόμενο,
- (β) το διδάσκοντα και
- (γ) τη μέθοδο επικοινωνίας.

Ο Holmberg (1977, όπ. αναφ. Μουζάκης, 2006: 5) υποστηρίζει ότι *«η εξ αποστάσεως εκπαίδευση περιλαμβάνει διάφορες μορφές σπουδών, σε όλα τα επίπεδα της εκπαίδευσης, οι οποίες διεξάγονται χωρίς την άμεση και συνεχή επίβλεψη εκπαιδευτών και στηρίζονται στην οργάνωση, καθοδήγηση και διδασκαλία που παρέχεται από κάποιο εκπαιδευτικό οργανισμό»*.

Σύμφωνα με τον Rudolf Manfred Delling (1986, όπ. αναφ. Μουζάκης, 2006: 4), *«η εξ αποστάσεως εκπαίδευση αποτελεί μια καλά σχεδιασμένη και οργανωμένη δραστηριότητα που αφορά στην επιλογή, στην προετοιμασία και στην παρουσίαση του εκπαιδευτικού υλικού καθώς και στην καθοδήγηση και στην υποστήριξη του εκπαιδευόμενου μέσα από την αξιοποίηση τεχνολογικών μέσων»*.

Για τον Keegan (1986, όπ. αναφ. Γιαγλή κ.ά., 2010: 95), η ΕξΑΕ ορίζεται από τα εξής χαρακτηριστικά:

- **Γεωγραφική απόσταση:** Η γεωγραφική απόσταση εκπαιδευτή και εκπαιδευόμενου στο μεγαλύτερο μέρος της εκπαιδευτικής διαδικασίας αποτελεί ένα από τα κύρια γνωρίσματα της εξ αποστάσεως εκπαίδευσης, το οποίο την ξεχωρίζει από την παραδοσιακή μορφή εκπαίδευσης που πραγματοποιείται σε φυσικές αίθουσες διδασκαλίας.
- **Εκπαιδευτική οργάνωση:** Η ευθύνη για το σχεδιασμό, την ανάπτυξη και τη διάθεση του Ε.Υ., καθώς και για την παροχή υποστηρικτικών υπηρεσιών προς τους εκπαιδευόμενους, ανήκει σε κάποιο εκπαιδευτικό ίδρυμα. Αυτό το χαρακτηριστικό διακρίνει την ΕξΑΕ από τα προγράμματα εξατομικευμένης μάθησης.

Υπακοή Παπαδοπούλου, Σχεδιασμός, υλοποίηση, αποτίμηση μιας ολοκληρωμένης παρέμβασης εξ αποστάσεως εκπαίδευσης για ενήλικες με θέμα: «Εφαρμογές της Νέας Αγωγής στην εκπαιδευτική πραγματικότητα στην Ελλάδα των αρχών του 20^{ού} αιώνα»

- **Χρήση τεχνολογίας:** Στην ΕξΑΕ αξιοποιούνται τεχνολογικά μέσα, όπως οπτικοακουστικά μέσα, υπολογιστές και το Διαδίκτυο, για την κάλυψη της απόστασης μεταξύ εκπαιδευόμενου, εκπαιδευτή και Ε.Υ..
- **Αμφίδρομη επικοινωνία:** Η προσπάθεια για αμφίδρομη επικοινωνία στοχεύει στην αξιοποίηση των παιδαγωγικών οφελών που προσφέρει ο διάλογος και η ανταλλαγή ιδεών.
- **Οργάνωση μαθησιακής διαδικασίας:** Η μαθησιακή διαδικασία οργανώνεται γύρω από την ατομική μελέτη του Ε.Υ. σε συνδυασμό με ομαδικές συναντήσεις, οι οποίες εξυπηρετούν διδακτικούς και κοινωνικούς σκοπούς.

Οι Garrison και Shale (1987), διαχωρίζοντας τη θέση τους από τον Desmond Keegan, ο οποίος – σύμφωνα με τους ίδιους – περιγράφει την ΕξΑΕ από μια πιο παραδοσιακή σκοπιά, υποστηρίζουν ότι η ραγδαία εξέλιξη των τεχνολογικών μέσων έχει επιφέρει σημαντικές αλλαγές στη μεθοδολογία της ΕξΑΕ. Ένα βασικό χαρακτηριστικό της είναι η ανάγκη για διαρκή και ουσιαστική επικοινωνία μεταξύ εκπαιδευτή και εκπαιδευόμενου, προκειμένου να παρέχεται καθοδήγηση και υποστήριξη. Επιπλέον, η αξιοποίηση σύγχρονων τεχνολογιών διασφαλίζει συνθήκες αμφίδρομης επικοινωνίας, ενισχύοντας την εκπαιδευτική εμπειρία και τη συνεργασία μεταξύ των δύο πλευρών (Garrison & Shale, 1987).

Η Hillary Perraton (1988, όπ. αναφ. Μουζάκης, 2006: 4) προσδιορίζει την ΕξΑΕ ως *«τη διδασκαλία από κάποιον εκπαιδευτή που βρίσκεται μακριά από τον εκπαιδευόμενο τόσο σε φυσική απόσταση όσο και σε χρόνο»*.

Σύμφωνα με τον Λιοναράκη (2001), ΕξΑΕ είναι αυτή *«που διδάσκει και ενεργοποιεί το μαθητή πώς να μαθαίνει μόνος του και πώς να λειτουργεί αυτόνομα προς μία ευρύτερη πορεία αυτομάθησης»*.

Σύμφωνα με τα παραπάνω, η ΕξΑΕ αναφέρεται σε μια παιδαγωγική-διδακτική διαδικασία όπου ο εκπαιδευόμενος μπορεί να μάθει από τον χώρο του σπιτιού ή της εργασίας του, χωρίς να απαιτείται η φυσική παρουσία του εκπαιδευτή. Χρησιμοποιούνται ευέλικτες διδακτικές μέθοδοι που επιτρέπουν στον εκπαιδευόμενο να προσαρμόζει τη μαθησιακή διαδικασία στις δικές του ανάγκες, στον ρυθμό της ζωής του, στο επίπεδο γνώσεών του και στο προσωπικό του στυλ μάθησης. Επιπλέον, μια ποικιλία τεχνολογικών μέσων

Υπακοή Παπαδοπούλου, Σχεδιασμός, υλοποίηση, αποτίμηση μιας ολοκληρωμένης παρέμβασης εξ αποστάσεως εκπαίδευσης για ενήλικες με θέμα: «Εφαρμογές της Νέας Αγωγής στην εκπαιδευτική πραγματικότητα στην Ελλάδα των αρχών του 20^{ού} αιώνα»

αξιοποιείται για να συνδέσει τον εκπαιδευόμενο με τον εκπαιδευτή και να παρέχει πρόσβαση στο Εκπαιδευτικό Υλικό (Μουζάκης, 2006).

1.3 Χαρακτηριστικά της ΕξΑΕ

Τα βασικά χαρακτηριστικά της ΕξΑΕ είναι τα εξής:

1. Αποτελεί μια καινοτόμο μορφή εκπαίδευσης η οποία σχεδιάζεται, οργανώνεται και υλοποιείται από εκπαιδευτικούς φορείς και προσφέρεται σε όλα τα επίπεδα σπουδών (Πρωτοβάθμια, Δευτεροβάθμια, Τριτοβάθμια).

2. Διδάσκων και διδασκόμενοι βρίσκονται σε διαφορετικά γεωγραφικά σημεία, ωστόσο ο εκπαιδευόμενος υποστηρίζεται από τον διδάσκοντα.

3. Απαιτείται ο σχεδιασμός και η ανάπτυξη ειδικά σχεδιασμένου Ε.Υ. για την καλύτερη υποστήριξη του εκπαιδευομένου.

4. Ιδιαίτερη έμφαση δίνεται στην αλληλεπίδραση και επικοινωνία μεταξύ διδάσκοντος και διδασκομένων, με στόχο τη συμβουλευτική υποστήριξη των διδασκομένων.

5. Ο ρόλος των νέων τεχνολογιών είναι καθοριστικός στη δημιουργία ενός διαδραστικού μαθησιακού περιβάλλοντος και στη διαμοίραση του υλικού (Αναστασιάδης, 2008).

1.4 Θεωρίες της ΕξΑΕ

Ο Keegan (1986, όπ. αναφ. Μουζάκης, 2006: 10) κατηγοριοποίησε τις κύριες θεωρητικές προσεγγίσεις της ΕξΑΕ ως εξής:

- **Θεωρία της αυτόνομης μάθησης** (Moore, 1993): Η μαθησιακή διαδικασία στηρίζεται στην αυτοκαθοδηγούμενη μελέτη του εκπαιδευτικού υλικού από τον εκπαιδευόμενο, στον χρόνο και τον χώρο που επιλέγει ο ίδιος. Η υποστήριξη του εκπαιδευομένου παρέχεται τόσο μέσω δομημένου υλικού όσο και με την επικοινωνία του με τον εκπαιδευτή.
- **Θεωρία της βιομηχανοποιημένης μάθησης** (Peters, 1993): Αυτή η θεωρία υποστηρίζει ότι η ΕξΑΕ πρέπει να χαρακτηρίζεται από προσεκτική προετοιμασία,

Υπακοή Παπαδοπούλου, Σχεδιασμός, υλοποίηση, αποτίμηση μιας ολοκληρωμένης παρέμβασης εξ αποστάσεως εκπαίδευσης για ενήλικες με θέμα: «Εφαρμογές της Νέας Αγωγής στην εκπαιδευτική πραγματικότητα στην Ελλάδα των αρχών του 20^{ού} αιώνα.»

άρτιο σχεδιασμό, συστηματική οργάνωση, σαφή καθορισμό των εκπαιδευτικών στόχων και ανάλυση των παιδαγωγικών προϋποθέσεων της μαθησιακής διαδικασίας.

- **Θεωρία της αλληλεπίδρασης και της επικοινωνίας** (Holmberg, 1995): Εδώ δίνεται έμφαση στη σημασία του συναισθήματος, της συνεργασίας και της κοινωνικής αλληλεπίδρασης προκειμένου να επιτευχθεί μία αποτελεσματική εκπαιδευτική διαδικασία.

1.5 Μεθοδολογία της ΕξΑΕ

Για να εφαρμοστεί αποτελεσματικά η ΕξΑΕ, είναι αναγκαία η χρήση κατάλληλων εκπαιδευτικών εργαλείων και μεθόδων διδασκαλίας και μάθησης (Keegan, 1996; Lockwood, 1995 όπ. αναφ. Μουζάκης, 2006).

Σύμφωνα με τον Rumble (1989 όπ. αναφ. Μουζάκης, 2006), η ΕξΑΕ περιλαμβάνει τέσσερα κύρια στοιχεία:

Στο **πρώτο** μέρος, περιλαμβάνονται ο διδάσκων, ένας ή περισσότεροι εκπαιδευόμενοι, το αντικείμενο μάθησης και ένα είδος συμβολαίου μεταξύ του εκπαιδευτή και των εκπαιδευομένων. Στο **δεύτερο** μέρος, τονίζεται ότι οι εκπαιδευόμενοι βρίσκονται σε απόσταση από το εκπαιδευτικό ίδρυμα που παρέχει το μάθημα. Στο **τρίτο** μέρος, η ΕξΑΕ περιγράφεται ως μια μέθοδος όπου οι εκπαιδευόμενοι δεν παρίστανται με φυσική παρουσία. Στο **τέταρτο** μέρος, δίνεται έμφαση στη διαδικασία αξιολόγησης, η οποία μπορεί να διαφέρει από αυτήν της συμβατικής διδασκαλίας.

Ως μέθοδος διδασκαλίας και μάθησης, η ΕξΑΕ αναφέρεται σε ένα συστηματικά δομημένο σύνολο μέσων και διαδικασιών που περιλαμβάνουν το Ε.Υ., τις διδακτικές μεθόδους, την επικοινωνία μεταξύ εκπαιδευτή και εκπαιδευομένων, καθώς και την υποστήριξη και αξιολόγηση των εκπαιδευομένων (Μουζάκης, 2006).

1.6 Μοντέλα σχεδιασμού εξ αποστάσεως Ε.Υ.

Κατά τον Rowntree (1994 όπ. αναφ. Μουζάκης, 2006: 14), το Ε.Υ. στα προγράμματα ΕξΑΕ μπορεί να είναι βιβλία, σημειώσεις, παραρτήματα, δραστηριότητες, τεστ αξιολόγησης και

Υπακοή Παπαδοπούλου, Σχεδιασμός, υλοποίηση, αποτίμηση μιας ολοκληρωμένης παρέμβασης εξ αποστάσεως εκπαίδευσης για ενήλικες με θέμα: «Εφαρμογές της Νέας Αγωγής στην εκπαιδευτική πραγματικότητα στην Ελλάδα των αρχών του 20^{ού} αιώνα»

αυτοαξιολόγησης, κασέτες ήχου και βίντεο, τηλεοπτικές εκπομπές κ.λπ. Επίσης, διάφορα εκπαιδευτικά λογισμικά, το διαδίκτυο κ.ά.

Το Ε.Υ. αποτελεί τον κύριο κορμό της διδασκαλίας στην ΕξΑΕ και συνδυάζει διάφορες μορφές περιεχομένου και δραστηριοτήτων, χωρίς να πρέπει να είναι παρών και ο εκπαιδευτής. Προσφέρει μικρές ενότητες προκειμένου ο εκπαιδευόμενος να είναι σε θέση να τις επεξεργαστεί. Περιλαμβάνει διαφόρων ειδών πηγές μάθησης όπως ασκήσεις, εργασίες αυτοαξιολόγησης και μη, συμβάλλοντας με αυτόν τον τρόπο στην αυτόνομη μάθηση των εκπαιδευομένων (Μουζάκης, 2006).

Σύμφωνα με τον Α. Λιοναράκη (2001), ο ρόλος του Ε.Υ. είναι να υποστηρίζει, να ενεργοποιεί, να καθοδηγεί και να διδάσκει τον εκπαιδευόμενο, να ενισχύει την ικανότητά του να μαθαίνει αυτόνομα και δημιουργικά και να τον βοηθά στην ανακάλυψη της γνώσης μέσα από δραστηριότητες και διαδικασίες αυτομάθησης. Το Ε.Υ. εμπλουτίζεται με διάφορες δραστηριότητες οι οποίες έχουν ως στόχο να καταστήσουν τη μάθηση πιο βιωματική και δημιουργική καθώς με αυτόν τον τρόπο θα βοηθήσουν τον εκπαιδευόμενο να κατανοήσει και να επεξεργαστεί το υλικό χωρίς να έχει ανάγκη τη παρουσία του εκπαιδευτή. Η συμβολή του Mayer στο σχεδιασμό Ε.Υ. για περιβάλλοντα e-Learning είναι σημαντική και αποτυπώνεται στη θεωρία του, «Γνωστική Θεωρία της Πολυμεσικής Μάθησης», για τη διαμόρφωση της οποίας άντλησε στοιχεία από διάφορες άλλες θεωρίες (Mayer & Moreno, 2005).

Βάσει αυτής της θεωρίας, ο συνδυασμός κειμένου και σχετικών εικόνων συμβάλλει στην πιο αποτελεσματική κατανόηση και επεξεργασία των πληροφοριών από τον εκπαιδευόμενο συγκριτικά με το αν οι πληροφορίες αυτές παρουσιάζονταν μόνο λεκτικά (Mayer & Moreno, 2005).

Ο Mayer διατύπωσε το 2001 δώδεκα αρχές για το σχεδιασμό Ε.Υ. (Mayer, 2009), οι οποίες είναι οι εξής:

- **Πολυμεσική αρχή:** Ο συνδυασμός κειμένου και εικόνας ενισχύει την κατανόηση και την αφομοίωση της πληροφορίας από τους εκπαιδευόμενους.
- **Αρχή της χωρικής συνάφειας:** Το σχετικό κείμενο μιας εικόνας πρέπει να εμφανίζεται κοντά σε αυτήν, καθώς αυτό διευκολύνει την αντίληψη της πληροφορίας από τους εκπαιδευόμενους.

Υπακοή Παπαδοπούλου, Σχεδιασμός, υλοποίηση, αποτίμηση μιας ολοκληρωμένης παρέμβασης εξ αποστάσεως εκπαίδευσης για ενήλικες με θέμα: «Εφαρμογές της Νέας Αγωγής στην εκπαιδευτική πραγματικότητα στην Ελλάδα των αρχών του 20^{ού} αιώνα.»

- **Αρχή της χρονικής συνάφειας:** Οι λέξεις πρέπει να παρουσιάζονται ταυτόχρονα με τις εικόνες για βέλτιστη μάθηση των εκπαιδευόμενων.
- **Αρχή της συνοχής:** Είναι σημαντικό να αποφεύγεται η περιττή λεκτική και οπτική πληροφορία.
- **Αρχή της τροπικότητας:** Η αφήγηση προτιμάται έναντι του γραπτού κειμένου για καλύτερη κατανόηση.
- **Αρχή του πλεονασμού:** Η χρήση πολλαπλών μέσων μπορεί να επιβαρύνει το Ε.Υ..
- **Αρχή της προσωποποίησης:** Η φιλικότητα του Ε.Υ. ενισχύεται με τη χρήση οικείας γλώσσας, δεύτερου προσώπου, αφήγησης, καθοδηγητικών στοιχείων και διαδραστικών δραστηριοτήτων.
- **Αρχή της κατάτμησης:** Οι εκπαιδευόμενοι απορροφούν καλύτερα την πληροφορία όταν είναι συνοπτική και χωρισμένη σε μικρά τμήματα.
- **Αρχή της σηματοδότησης:** Καθοδήγηση της προσοχής των εκπαιδευόμενων προς την ουσιώδη επεξεργασία των πληροφοριών με τη χρήση κατάλληλων ενδείξεων.
- **Αρχή της προπαίδευσης:** Εκμάθηση των βασικών δεξιοτήτων που απαιτούνται για τη μελέτη του Ε.Υ. και παροχή εισαγωγικών οδηγιών.
- **Αρχή της φωνής:** Η φωνή στην αφήγηση πρέπει να είναι φιλική και προσιτή.
- **Αρχή της εικόνας:** Η ύπαρξη ενός φιλικού χαρακτήρα (avatar) βοηθάει στη διαδικασία της μάθησης.

1.7 Μοντέλο West & Λιοναράκη

Το Ε.Υ. αποτελεί κύριο άξονα στη διαδικασία της ΕξΑΕ (Γκιόσος & Κουτσούμπα, 2014). Ο Λιοναράκης (2001), βασισμένος στην τυπολογία του West (1996), διαμόρφωσε και πρότεινε μια δομή του Ε.Υ., η οποία περιλαμβάνει τρεις δέσμες στοιχείων:

1. Η πρώτη δέσμη αποτελείται από το βασικό κείμενο, τα προκείμενα (περιεχόμενα, τίτλοι, κεφάλαια, ενότητες, σκοπός, στόχοι, προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα, λέξεις/έννοιες κλειδιά, τεστ, δραστηριότητες) και τα μετακείμενα (συνόψεις κεφαλαίων,

Υπακοή Παπαδοπούλου, Σχεδιασμός, υλοποίηση, αποτίμηση μιας ολοκληρωμένης παρέμβασης εξ αποστάσεως εκπαίδευσης για ενήλικες με θέμα: «Εφαρμογές της Νέας Αγωγής στην εκπαιδευτική πραγματικότητα στην Ελλάδα των αρχών του 20^{ού} αιώνα»

παραρτήματα, περιλήψεις, βιβλιογραφία, παραπομπές, οδηγούς για περαιτέρω μελέτη, γλωσσάρια και δραστηριότητες ελέγχου) (Λιοναράκης, 2001).

2. Η δεύτερη δέσμη αποτελείται από τα διακείμενα (συμπεράσματα, συνόψεις, περιλήψεις, δραστηριότητες, ασκήσεις αυτοαξιολόγησης, μηχανισμοί ανατροφοδότησης, παραπομπές), τα επικείμενα (διασαφηνίσεις, γλωσσάρια, ορισμοί), τα παρακείμενα (φωτογραφίες, γραφήματα, εικόνες, σχήματα, ειδικές τυπογραφικές μορφές) και τα περικείμενα (μελέτες περίπτωσης, παραδείγματα, σενάρια, επεξηγήσεις) (Λιοναράκης, 2001).

Ο Λιοναράκης επισημαίνει ότι τα διακείμενα, μαζί με τα προκείμενα και τα μετακείμενα, βοηθούν τον εκπαιδευόμενο να κατανοήσει τι πρέπει να κάνει, γιατί, πότε, πώς και αν το έκανε σωστά. Στόχος είναι να μειωθεί η ανάγκη για διευκρινίσεις και να προωθηθεί η αυτονομία και η οργάνωση της μελέτης του εκπαιδευόμενου, καθιστώντας τον ικανό να μαθαίνει μόνος του.

3. Η τρίτη δέσμη αποτελείται από τα πολυκείμενα και τα πολυαντικείμενα.

α) Τα πολυκείμενα αποτελούνται από τα στοιχεία εκείνα τα οποία ζητούν από το εκπαιδευόμενο να εκπονήσει και να εφαρμόσει σε μία εργασία/πρότζεκτ σύμφωνα με αυτά που έχει μελετήσει.

β) Τα πολυαντικείμενα αναφέρονται στη χρήση της εικόνας και του ήχου τα οποία λειτουργούν ενισχυτικά στην επιστημονική αρτιότητα του Ε.Υ. (Λιοναράκης, 2001).

Υπακοή Παπαδοπούλου, Σχεδιασμός, υλοποίηση, αποτίμηση μιας ολοκληρωμένης παρέμβασης εξ αποστάσεως εκπαίδευσης για ενήλικες με θέμα: «Εφαρμογές της Νέας Αγωγής στην εκπαιδευτική πραγματικότητα στην Ελλάδα των αρχών του 20^{ού} αιώνα»

2. Εκπαίδευση Ενηλίκων

Η εκπαίδευση ενηλίκων αναδύθηκε ως πεδίο δραστηριοτήτων στην Ευρώπη και τις ΗΠΑ στα τέλη του 19ου αιώνα. Αρχικά, εστίαζε στην ανύψωση του επιπέδου παιδείας των ανθρώπων από τις πιο ευάλωτες κοινωνικές ομάδες και ήταν συνδεδεμένη με θέματα κοινωνικής δικαιοσύνης, συμμετοχικής δημοκρατίας και απελευθέρωσης. Σύντομα εξαπλώθηκε σε πολλές χώρες και απέκτησε διάφορες μορφές, όπως επαγγελματική κατάρτιση, εκπαίδευση σε πολιτικά, κοινωνικά ή πολιτιστικά θέματα, καθώς και εκπαίδευση που αφορά την αποτελεσματική χρήση του ελεύθερου χρόνου. Μέσα στον 20ο αιώνα, αυτές οι μορφές εκπαίδευσης ενηλίκων εξελίχθηκαν διαφορετικά σε κάθε χώρα, ανάλογα με τις κοινωνικές συνθήκες που επικρατούσαν (Κόκκος, 2005).

Από τη δεκαετία του 1960 και μετά, αναπτύχθηκε έντονος θεωρητικός προβληματισμός και διεξήχθη έρευνα γύρω από το πεδίο της εκπαίδευσης ενηλίκων, οδηγώντας στη διαμόρφωση ενός ξεχωριστού επιστημονικού τομέα γνωστού ως «εκπαίδευση ενηλίκων». Αυτός ο τομέας περιλαμβάνει ένα σύνολο αρχών, θεωρητικών προσεγγίσεων, αξιωμάτων και ερευνητικών δεδομένων που συμβάλλουν στην καλύτερη κατανόηση του τρόπου με τον οποίο μαθαίνουν οι ενήλικες. Η διαδικασία αυτή διαφέρει σημαντικά από τον τρόπο που μαθαίνουν τα παιδιά και οι έφηβοι, καθώς συνδέεται στενά με τα χαρακτηριστικά της ενηλικιότητας (Κόκκος, 2005).

2.1 Εννοιολογική οριοθέτηση

Ο όρος «εκπαίδευση ενηλίκων» αναφέρεται σε μια μη τυπική εκπαιδευτική δραστηριότητα στην οποία συμμετέχουν ενήλικες (Καραλής, 2013). Σύμφωνα με τον Griffin (2006), αποτελεί μια διαδικασία δια βίου μάθησης που παρέχει ευκαιρίες για ένταξη ή προώθηση στην αγορά εργασίας, βελτίωση της ποιότητας ζωής και προσωπική ανάπτυξη των ενηλίκων εκπαιδευομένων. Παρόλα αυτά, η χρήση όρων όπως «Δια Βίου Μάθηση και Εκπαίδευση», «Κατάρτιση Ενηλίκων» ή «Συνεχιζόμενη Εκπαίδευση και Κατάρτιση» για να αναφερθεί κανείς στην εκπαίδευση ενηλίκων, υποδεικνύει την έλλειψη ενός σαφώς καθορισμένου εννοιολογικού πλαισίου (Σαχινίδης & Πολυχρονάκης, 2009; Rogers, 1999).

Υπακοή Παπαδοπούλου, Σχεδιασμός, υλοποίηση, αποτίμηση μιας ολοκληρωμένης παρέμβασης εξ αποστάσεως εκπαίδευσης για ενήλικες με θέμα: «Εφαρμογές της Νέας Αγωγής στην εκπαιδευτική πραγματικότητα στην Ελλάδα των αρχών του 20^{ού} αιώνα»

Η εκπαίδευση ενηλίκων μπορεί να διακριθεί σε πέντε κατηγορίες δραστηριοτήτων: τη συμπληρωματική εκπαίδευση, την επαγγελματική εκπαίδευση, την εκπαίδευση σε κοινωνικά ζητήματα, την εκπαίδευση για την πολιτική και κοινωνική ζωή, και την εκπαίδευση για την προσωπική ανάπτυξη.

Η UNESCO (1975) αναφέρει ότι *«**Εκπαίδευση ενηλίκων** είναι κάθε εκπαιδευτική διεργασία, κάθε περιεχομένου, επιπέδου ή μεθόδου, είτε πρόκειται για τυπική εκπαίδευση είτε όχι, είτε για διεργασία που επεκτείνει χρονικά ή αντικαθιστά την αρχική εκπαίδευση στα σχολεία, κολλέγια και πανεπιστήμια, καθώς και για μαθητεία, μέσω των οποίων άτομα που θεωρούνται ενήλικα από την κοινωνία στην οποία ανήκουν αναπτύσσουν τις ικανότητές τους, εμπλουτίζουν τις γνώσεις τους, βελτιώνουν τα τεχνικά και επαγγελματικά τους προσόντα ή τα προσανατολίζουν προς άλλη κατεύθυνση και επιφέρουν αλλαγές στις στάσεις ή τη συμπεριφορά τους με τη διπλή προοπτική της πλήρους προσωπικής ανάπτυξης και της συμμετοχής σε μία εναρμονισμένη και αυτοδύναμη κοινωνική, οικονομική και πολιτιστική ανάπτυξη»* (Κοσμίδου, 2023).

Ο ΟΟΣΑ (1977) αναφέρει ότι η *«**Εκπαίδευση Ενηλίκων** αφορά οποιαδήποτε μαθησιακή δραστηριότητα ή πρόγραμμα σκόπιμα σχεδιασμένο από κάποιον εκπαιδευτικό φορέα, για να ικανοποιήσει οποιαδήποτε ανάγκη κατάρτισης ή ενδιαφέρον που ενδέχεται να πραγματοποιηθεί σε οποιοδήποτε στάδιο της ζωής ενός ανθρώπου που έχει υπερβεί την ηλικία της υποχρεωτικής εκπαίδευσης και η κύρια δραστηριότητά του δεν είναι πλέον η εκπαίδευση. Η «σφαίρα» της, επομένως, καλύπτει μη επαγγελματικές, επαγγελματικές, γενικές, τυπικές και μη τυπικές σπουδές, καθώς επίσης και την εκπαίδευση που έχει συλλογικό κοινωνικό σκοπό»* (στο Rogers, 1999: 55).

Σημείο προβληματισμού των θεωρητικών της εκπαίδευσης ενηλίκων είναι το πότε κάποιος θεωρείται ενήλικος. Σύμφωνα με τη βιβλιογραφία, υπάρχουν τέσσερις κύριες προσεγγίσεις για την ανάπτυξη των ενηλίκων: α) Η βιολογική άποψη η οποία δίνει έμφαση στο ρόλο της φύσης στην ανάπτυξη, β) Η ψυχολογική προσέγγιση, η οποία αφορά στην ατομική ανάπτυξη, εστιάζοντας στις εσωτερικές διαδικασίες ανάπτυξης, γ) Η κοινωνικο-πολιτισμική προσέγγιση υπογραμμίζει ότι η ανάπτυξη του ατόμου δεν μπορεί να γίνει κατανοητή εκτός του κοινωνικού και ιστορικού πλαισίου στο οποίο λαμβάνει χώρα, δ) Η ολιστική προσέγγιση συνδυάζει διάφορες επιρροές που επιδρούν κατά την αναπτυξιακή

Υπακοή Παπαδοπούλου, Σχεδιασμός, υλοποίηση, αποτίμηση μιας ολοκληρωμένης παρέμβασης εξ αποστάσεως εκπαίδευσης για ενήλικες με θέμα: «Εφαρμογές της Νέας Αγωγής στην εκπαιδευτική πραγματικότητα στην Ελλάδα των αρχών του 20^{ού} αιώνα.»

πορεία και υποστηρίζει ότι, για να γίνει κατανοητή πλήρως η ανάπτυξη ενός ατόμου, πρέπει να ληφθούν υπόψη πολλαπλές ερμηνείες της ενηλικιότητας (Ράικου, 2022).

Σύμφωνα με τον Mezirow, ένα άτομο θεωρείται ενήλικας όταν είναι ικανό να ασκεί κριτικό στοχασμό. Ο Arnett υποστηρίζει ότι η ενηλικιότητα είναι μια ρευστή περίοδος που εξαρτάται από το κοινωνικό και πολιτισμικό πλαίσιο (Ράικου, 2022).

Κατά τον Knowles, ο ενήλικας έχει την τάση να αυτοκαθορίζεται, διαθέτοντας γνώσεις, δεξιότητες, προσόντα και εμπειρίες. Συμμετέχει ενεργά σε όλες τις πτυχές της κοινωνικής ζωής, ενώ αναγνωρίζεται από τους άλλους και αντιλαμβάνεται τον εαυτό του ως κοινωνικά ώριμο (Ράικου, 2022).

Ο Jarvis, βασιζόμενος στο έργο του Knowles και λαμβάνοντας υπόψη τον κοινωνικό παράγοντα, ορίζει την ενηλικιότητα ως εξής: «ένας άνθρωπος μπορεί να θεωρηθεί ενήλικος όταν φτάσει σε ένα επίπεδο κοινωνικής ωριμότητας που του επιτρέπει να αναλάβει υπεύθυνη θέση στην κοινωνία». Επιπλέον, ο Jarvis τονίζει ότι η ενηλικιότητα επιτυγχάνεται όταν τα άτομα αντιμετωπίζονται από τους άλλους ως κοινωνικά ώριμα και όταν τα ίδια πιστεύουν ότι έχουν φτάσει σε αυτό το επίπεδο (Jarvis, 2006).

Ο Rogers τονίζει την πολυδιάστατη φύση της έννοιας «ενήλικος», η οποία μπορεί να αφορά τόσο στην ηλικία όσο και στο κοινωνικό επίπεδο. Αναφέρει ότι τα στοιχεία της ενηλικιότητας περιλαμβάνουν την ωριμότητα, την ευθυκρισία και τον αυτοπροσδιορισμό (Ράικου, 2022).

2.2 Βασικές θεωρίες μάθησης ενηλίκων

Τα τελευταία χρόνια έχουν διαμορφωθεί διάφορες θεωρίες για την εκπαίδευση και τη μάθηση των ενηλίκων. Μελετητές όπως οι Jarvis, Knowles, Mezirow και Rogers θεωρούν ως βασικά στοιχεία της εκπαίδευσης των ενηλίκων την εμπειρία και τα βιώματα τους, καθώς και τη σχέση μεταξύ εκπαιδευτών και εκπαιδευόμενων. Ο Knowles ανέπτυξε το μοντέλο της ανδραγωγικής, σύμφωνα με το οποίο υπάρχουν έξι σημεία που διαφοροποιούν την ανδραγωγική από την παιδαγωγική (Τσιμπουκλή & Φίλλιπς, 2007). Αυτά είναι τα εξής:

- **Η ανάγκη να γνωρίζουν:** Οι ενήλικες επιθυμούν να κατανοήσουν τόσο το περιεχόμενο όσο και τον σκοπό ενός εκπαιδευτικού προγράμματος προτού συμμετάσχουν σε αυτό.

- **Η αυτοαντίληψή τους:** Οι ενήλικες βλέπουν τον εαυτό τους ως υπεύθυνο για τις αποφάσεις που παίρνουν.
- **Οι εμπειρίες τους:** Οι ενήλικες μέσα από τις εμπειρίες τους διαμορφώνουν την ταυτότητά τους και αυτές είναι που επηρεάζουν το πώς μαθαίνουν.
- **Η μαθησιακή τους ετοιμότητα:** Οι ενήλικες είναι σε θέση να εφαρμόζουν τις γνώσεις τους στην καθημερινότητά τους.
- **Ο προσανατολισμός τους στη μάθηση:** Οι ενήλικες δείχνουν ενδιαφέρον να συμμετάσχουν σε ένα πρόγραμμα όταν το περιεχόμενό του τους προσφέρει λύσεις σε πρακτικά ζητήματα που τους απασχολούν.
- **Τα κίνητρα:** Για τους ενήλικες παίζουν σημαντικό ρόλο τα κίνητρα, εξωτερικά και εσωτερικά, με τα τελευταία να είναι πιο ισχυρά (Κοντάκος & Γκόβαρης, 2006).

Ένας άλλος στοχαστής στον τομέα της εκπαίδευσης ενηλίκων, ο Freire, εισήγαγε τη θεωρία της κοινωνικής χειραφέτησης. Αυτή η θεωρία υποστηρίζει ότι το άτομο που εκπαιδεύεται οφείλει να συμμετέχει ενεργά στην κοινωνία και να μη μένει αδιάφορο απέναντι στις κοινωνικές αλλαγές. Για τον Freire, η ενδυνάμωση του ατόμου συνδέεται άμεσα με την προσπάθεια για κοινωνικό μετασχηματισμό. Στην εκπαίδευση ενηλίκων, προτείνει μια διαδικασία που ενθαρρύνει τον διάλογο, την ελευθερία και την αλληλεπίδραση, με σκοπό την ανάπτυξη κριτικής σκέψης και κοινωνικής συνείδησης (Κοντάκος & Γκόβαρης, 2006) (Κοντάκος & Γκόβαρης, 2006).

Ο Mezirow ανέπτυξε τη θεωρία της μετασχηματιστικής μάθησης, η οποία εστιάζει στις διαφορετικές ατομικές αντιλήψεις της πραγματικότητας που επηρεάζονται και διαμορφώνονται από το κοινωνικό πλαίσιο. Σύμφωνα με τον Mezirow, μέσω της διαδικασίας της μάθησης, το άτομο δημιουργεί νέα νοήματα και οδηγείται σε έναν μετασχηματισμό της προσωπικής του αντίληψης (Κοντάκος & Γκόβαρης, 2006).

2.3 Χαρακτηριστικά ενηλίκων εκπαιδευομένων

Οι ενήλικες εκπαιδευόμενοι πρέπει να αντιμετωπίζονται ως ανεξάρτητα άτομα, οι οποίοι φέρουν τις δικές τους ξεχωριστές εμπειρίες, ανησυχίες, ανάγκες και προσδοκίες. Η διαμόρφωση αυτών των παραμέτρων πρέπει να εξετάζεται προσεκτικά σε συστήματα

Υπακοή Παπαδοπούλου, Σχεδιασμός, υλοποίηση, αποτίμηση μιας ολοκληρωμένης παρέμβασης εξ αποστάσεως εκπαίδευσης για ενήλικες με θέμα: «Εφαρμογές της Νέας Αγωγής στην εκπαιδευτική πραγματικότητα στην Ελλάδα των αρχών του 20^{ού} αιώνα»

εκπαίδευσης που λειτουργούν εξ αποστάσεως, προκειμένου να περιοριστούν οι δυσκολίες κατά τη διάρκεια της μάθησης (Τζώτζου, 2014). Οι ενήλικες έχουν ήδη διαμορφωμένες αντιλήψεις και στάσεις, καθώς και πλούσιες εμπειρίες, γνώσεις και συμπεριφορές, τις οποίες και φέρνουν μαζί τους στη μάθηση. Η προσπάθεια να τροποποιηθούν αυτές οι στάσεις ερμηνεύεται από τους ενηλίκους ως απειλή (Jarvis, 2006).

Οι ενήλικες εκπαιδευόμενοι εμφανίζουν ποικιλία στους τρόπους μάθησής τους. Κάθε άτομο έχει τον δικό του τρόπο και ρυθμό μάθησης. Ορισμένοι είναι ενεργοί και αυτοκατευθυνόμενοι, ψάχνοντας ενεργά πληροφορίες, ενώ άλλοι μπορεί να είναι πιο παθητικοί στην αποδοχή πληροφοριών. Κάποιοι παραμένουν σταθεροί στην προσέγγιση της μάθησης, προτιμώντας να εφαρμόσουν μια επιτυχημένη μέθοδο σε κάθε περίπτωση, αντιμετωπίζοντας προβλήματα που δεν μπορούν να επιλυθούν με την ίδια προσέγγιση (Jarvis, 2006). Κάθε ενήλικος έχει αναπτύξει τον δικό του τρόπο μάθησης, ο οποίος πρέπει να ληφθεί υπόψη κατά τον σχεδιασμό εκπαιδευτικών προγραμμάτων, ώστε να ενθαρρύνονται και να διευκολύνονται τόσο η ατομική όσο και η συλλογική διαδικασία μάθησης. Συνεπώς, οι διδάσκοντες πρέπει να εξασφαλίζουν ότι το υλικό, οι μέθοδοι διδασκαλίας και οι δραστηριότητες που χρησιμοποιούν πρέπει να συμβαδίζουν με τις επιθυμίες των εκπαιδευομένων (Rogers, 1999).

Κατά τον σχεδιασμό, την υλοποίηση και την αξιολόγηση προγραμμάτων εκπαίδευσης ενηλίκων, είναι απαραίτητο να λαμβάνονται υπόψη οι αρχές μάθησης των ενηλίκων. Αυτές οι αρχές είναι στενά συνδεδεμένες με τον σεβασμό στα κοινωνικά και ψυχολογικά χαρακτηριστικά των ενηλίκων, καθώς και στις ανάγκες τους (Παπαγεωργίου, 2012).

Σύμφωνα με τον Knowles (1970, στο Καραλής, 2013: 85), έναν από τους πρώτους θεωρητικούς της εκπαίδευσης ενηλίκων που ασχολήθηκε με τις εκπαιδευτικές ανάγκες, «*μια εκπαιδευτική ανάγκη είναι αυτό που ένας άνθρωπος πρέπει να μάθει προς όφελος δικό του, ενός οργανισμού ή της κοινωνίας. Είναι το χάσμα μεταξύ του υφιστάμενου επιπέδου προσόντων και ενός ανώτερου επιπέδου προσόντων, που απαιτούνται για την αποτελεσματική του απόδοση, όπως αυτή ορίζεται από τον ίδιο ή στο πλαίσιο του οργανισμού ή της κοινωνίας που ανήκει*».

Μια άλλη προσέγγιση δίνει έμφαση στα ενδιαφέροντα και τα κίνητρα του ενήλικου εκπαιδευόμενου, που τον ωθούν να παρακολουθήσει ένα εκπαιδευτικό πρόγραμμα. Αυτή η

Υπακοή Παπαδοπούλου, Σχεδιασμός, υλοποίηση, αποτίμηση μιας ολοκληρωμένης παρέμβασης εξ αποστάσεως εκπαίδευσης για ενήλικες με θέμα: «Εφαρμογές της Νέας Αγωγής στην εκπαιδευτική πραγματικότητα στην Ελλάδα των αρχών του 20^{ού} αιώνα»

προσέγγιση συνδέεται με την προσωπική αντίληψη του εκπαιδευόμενου για τυχόν ελλείψεις στις γνώσεις ή δεξιότητες που θεωρεί ότι χρειάζεται για να ανταποκριθεί σε κάποιον ρόλο του (Καραλής, 2013).

Σύμφωνα, λοιπόν, με τα παραπάνω εκπαιδευτική ανάγκη ορίζεται ως οποιοδήποτε έλλειμμα σε επίπεδο προσόντων, γνώσεων, δεξιοτήτων ή στάσεων, το οποίο μπορεί να καλυφθεί μέσω κατάλληλης εκπαιδευτικής παρέμβασης (Καραλής, 2013).

Ο Rogers (1999) υποστηρίζει ότι, παρά τις διαφορές μεταξύ τους, οι ενήλικες έχουν ορισμένα κοινά χαρακτηριστικά. Καταρχάς, είναι εξ ορισμού ενήλικες, βρίσκονται σε μια συνεχή διαδικασία ανάπτυξης και φέρουν ένα πλούσιο σύνολο εμπειριών και αξιών. Επίσης, έχουν συγκεκριμένες προθέσεις και προσδοκίες, ενώ διακατέχονται από ανταγωνιστικά ενδιαφέροντα που επηρεάζουν τις επιλογές τους. Τέλος, διαθέτουν δικούς τους τρόπους μάθησης, οι οποίοι έχουν ήδη διαμορφωθεί με την πάροδο του χρόνου.

2.4 Εμπόδια στη μάθηση των ενηλίκων εκπαιδευομένων

Οι ενήλικοι εκπαιδευόμενοι συχνά αντιμετωπίζουν πολλά εμπόδια κατά τη διάρκεια της μάθησής τους. Αυτά τα εμπόδια μπορούν να είναι είτε εσωτερικά είτε εξωτερικά. Τα εσωτερικά εμπόδια είναι αυτά που έχουν μεγαλύτερη σημασία για την ίδια τη διαδικασία μάθησης ενώ τα εξωτερικά εμπόδια δυσκολεύουν την πρόσβασή τους σε εκπαιδευτικά προγράμματα. Αυτά τα εσωτερικά εμπόδια μπορεί να περιλαμβάνουν τις προϋπάρχουσες γνώσεις και αξίες τους, καθώς και ψυχολογικούς παράγοντες (Κόκκος, 2005).

Τα εμπόδια που προέρχονται από ψυχολογικούς παράγοντες συνδέονται με τα χαρακτηριστικά της προσωπικότητας των ενηλίκων εκπαιδευομένων και περιλαμβάνουν: α) την έλλειψη αυτοπεποίθησης, β) τον φόβο της αποτυχίας, και γ) το άγχος που βιώνουν πολλοί ενήλικοι εκπαιδευόμενοι κατά τη διαδικασία μάθησης (Rogers, 2002: 281).

Ερευνητικές μελέτες για τα εμπόδια στη μάθηση έχουν ταξινομηθεί σε τρεις βασικές κατηγορίες (Κοντάκος & Γκόβαρης, 2006).

- Στην πρώτη κατηγορία ανήκουν τα εμπόδια που σχετίζονται με τις προσωπικές συνθήκες ή καταστάσεις ζωής του ενήλικου εκπαιδευόμενου κατά τη στιγμή που γίνεται η μάθηση.

Υπακοή Παπαδοπούλου, Σχεδιασμός, υλοποίηση, αποτίμηση μιας ολοκληρωμένης παρέμβασης εξ αποστάσεως εκπαίδευσης για ενήλικες με θέμα: «Εφαρμογές της Νέας Αγωγής στην εκπαιδευτική πραγματικότητα στην Ελλάδα των αρχών του 20^{ού} αιώνα»

- Στη δεύτερη κατηγορία ανήκουν τα εμπόδια που οφείλονται στο εκπαιδευτικό πλαίσιο (institutional barriers), περιλαμβανομένων των πρακτικών και των διαδικασιών που μπορεί να αποθαρρύνουν τον ενήλικα από τη συμμετοχή του σε εκπαιδευτικές δραστηριότητες.
- Τέλος, στην τρίτη κατηγορία ανήκουν τα εμπόδια προδιάθεσης (dispositional barriers), που αναφέρονται στις στάσεις και τις αντιλήψεις που έχει το άτομο για τον εαυτό του ως εκπαιδευόμενο.

2.5 Ο ρόλος του εκπαιδευτή

Η θέση και οι δεξιότητες που απαιτούνται από έναν εκπαιδευτή στην ΕξΑΕ διαφέρουν σημαντικά από αυτές που απαιτούνται σε έναν εκπαιδευτή σε ένα παραδοσιακό σύστημα εκπαίδευσης, λόγω των διαφορετικών συνθηκών στις οποίες διεξάγεται η διδασκαλία και η μάθηση. Ο ρόλος του εκπαιδευτή στην ΕξΑΕ είναι κρίσιμος και πολύπλοκος σε τυπικές και μη τυπικές διαδικασίες με στόχο την αποτελεσματικότητα της μάθησης.

Η ποιότητα της επικοινωνίας μεταξύ διδασκόντων και διδασκομένων είναι κρίσιμη για την επιτυχία της ΕξΑΕ. Σε αντίθεση με τους φοιτητές της παραδοσιακής εκπαίδευσης, οι φοιτητές της ΕξΑΕ δεν μπορούν εύκολα να επικοινωνούν, να ανταλλάσσουν απόψεις και να συζητούν προβλήματα με τους διδάσκοντες και τους συμφοιτητές τους. Έχουν μεγάλη ανάγκη από την υποστήριξη του διδάσκοντα, καθώς πολλοί δεν μπορούν να μελετούν μόνοι τους χωρίς ανθρώπινη υποστήριξη (Παπαδημητρίου & Λιοναράκης, 2010). Οι φοιτητές συχνά χρειάζονται βοήθεια για να αξιοποιήσουν το διδακτικό υλικό (Κόκκος, 2005), καθώς δεν διαθέτουν πάντα τις απαραίτητες δεξιότητες μελέτης και δεν γνωρίζουν πώς να προσεγγίζουν κριτικά το αντικείμενο της μάθησης ή να χρησιμοποιούν εναλλακτικές πηγές. Επίσης, μπορεί να δυσκολεύονται στη συγγραφή εργασιών και στη χρήση σύγχρονων μέσων επικοινωνίας και συνεργασίας, ενώ συχνά λείπει η αυτοοργάνωση και υπάρχει δυσπιστία απέναντι στον νέο τρόπο μάθησης. Ο διδάσκων στην ΕξΑΕ πρέπει να αξιολογεί την πορεία κάθε φοιτητή και να οργανώνει την αλληλεπίδραση με το διδακτικό υλικό, τον ίδιο και τους συμφοιτητές του (Παπαδημητρίου & Λιοναράκης, 2010).

Ο ρόλος του επιμορφωτή στην ΕξΑΕ είναι πολλαπλός: εμπνευστής, συντονιστής της μαθησιακής διαδικασίας και δημιουργός ευνοϊκών συνθηκών για μάθηση. Δεν είναι απλώς ένας πομπός γνώσεων. Σύμφωνα με τον Κόκκο (1998), απαιτείται συνεχής εμπύχωση και

Υπακοή Παπαδοπούλου, Σχεδιασμός, υλοποίηση, αποτίμηση μιας ολοκληρωμένης παρέμβασης εξ αποστάσεως εκπαίδευσης για ενήλικες με θέμα: «Εφαρμογές της Νέας Αγωγής στην εκπαιδευτική πραγματικότητα στην Ελλάδα των αρχών του 20^{ού} αιώνα»

υποστήριξη των επιμορφούμενων, με έμφαση στην εμπνευστική και συμβουλευτική του διάσταση, τόσο ατομικά όσο και ομαδικά. Ο διδάσκων στην ΕξΑΕ είναι υπεύθυνος για την διδασκαλία και την ενθάρρυνση των μαθητών να μαθαίνουν αυτόνομα, προωθώντας την αυτομάθηση (Παπαδημητρίου & Λιοναράκης, 2010).

Υπακοή Παπαδοπούλου, Σχεδιασμός, υλοποίηση, αποτίμηση μιας ολοκληρωμένης παρέμβασης εξ αποστάσεως εκπαίδευσης για ενήλικες με θέμα: «Εφαρμογές της Νέας Αγωγής στην εκπαιδευτική πραγματικότητα στην Ελλάδα των αρχών του 20^{ού} αιώνα.»

3. Ιστορία της εκπαίδευσης ως γνωστικό αντικείμενο

Η Ιστορία της Εκπαίδευσης αποτελεί έναν κλάδο που βοηθά στην κατανόηση του πώς οι εκπαιδευτικές πρακτικές, θεσμοί και ιδέες έχουν διαμορφωθεί και εξελιχθεί μέσα στον χρόνο. Η μελέτη της έχει πολυδιάστατη σημασία, τόσο για τους εκπαιδευτικούς όσο και για τους ερευνητές, τους φορείς χάραξης πολιτικής και την ευρύτερη κοινωνία.

Αρχικά, η Ιστορία της Εκπαίδευσης προσφέρει πολύτιμες γνώσεις για το πώς οι εκπαιδευτικές δομές και τα συστήματα αντανακλούν και επηρεάζονται από τις κοινωνικές, πολιτικές και οικονομικές συνθήκες της εκάστοτε εποχής. Μέσα από την κατανόηση των απαρχών των σημερινών εκπαιδευτικών συστημάτων, μπορούμε να αντιληφθούμε καλύτερα τις προκλήσεις που αντιμετωπίζουμε σήμερα και να εντοπίσουμε τις πηγές πολλών σύγχρονων εκπαιδευτικών ζητημάτων.

Επίσης, συμβάλλει στη διαμόρφωση μιας κριτικής σκέψης σχετικά με την εξέλιξη των εκπαιδευτικών ιδεών και μεθόδων. Με την ανάλυση των αλλαγών στις παιδαγωγικές θεωρίες και στις εκπαιδευτικές πρακτικές, μπορούμε να αξιολογήσουμε την αποτελεσματικότητα των διαφόρων προσεγγίσεων και να εφαρμόσουμε τις κατάλληλες αλλαγές στο σύγχρονο εκπαιδευτικό πλαίσιο.

Από την άλλη η γνώση της Ιστορίας της Εκπαίδευσης βοηθά κυρίως τους εκπαιδευτικούς να κατανοήσουν καλύτερα τον ρόλο τους ως διαμορφωτές της γνώσης και της κοινωνίας. Η συνειδητοποίηση των επιδράσεων των ιστορικών εκπαιδευτικών μεταρρυθμίσεων και των αλλαγών στα εκπαιδευτικά συστήματα επιτρέπει στους εκπαιδευτικούς να προσαρμόζονται καλύτερα στις ανάγκες των μαθητών τους και στις απαιτήσεις της κοινωνίας. Τέλος, η Ιστορία της Εκπαίδευσης λειτουργεί ως γέφυρα που συνδέει το παρελθόν, το παρόν και το μέλλον της εκπαίδευσης.

Το Ε.Υ. που αναπτύχθηκε στο πλαίσιο της παρούσας εργασίας επικεντρώνεται στις πρακτικές εφαρμογές του κινήματος της Νέας Αγωγής στην ελληνική εκπαιδευτική πραγματικότητα κατά την περίοδο 1908-1930. Η περίοδος αυτή που χαρακτηρίζεται από σημαντικές πολιτικές, κοινωνικές, οικονομικές μεταβολές σηματοδοτεί παράλληλα και την έναρξη μιας σειράς εκπαιδευτικών μεταρρυθμίσεων, οι οποίες συνέπεσαν με τη συζήτηση γύρω από το γλωσσικό ζήτημα στην Ελλάδα, με την έντονη διαμάχη ανάμεσα στους

Υπακοή Παπαδοπούλου, Σχεδιασμός, υλοποίηση, αποτίμηση μιας ολοκληρωμένης παρέμβασης εξ αποστάσεως εκπαίδευσης για ενήλικες με θέμα: «Εφαρμογές της Νέας Αγωγής στην εκπαιδευτική πραγματικότητα στην Ελλάδα των αρχών του 20^{ού} αιώνα»

δημοτικιστές και τους καθαρειουσιάνους (Βακαλόπουλος, 2020· Δελμούζος, 1971· Δημαράς, 2009· Χαραλάμπους, 1987).

Στις αρχές του 20ού αιώνα, η ελληνική εκπαιδευτική κοινότητα επηρεάστηκε σημαντικά από τις εξελίξεις στην Ευρώπη, κυρίως από το κίνημα της Νέας Αγωγής και την αντίστοιχη εκπαιδευτική προσέγγιση του Σχολείου Εργασίας (Κλεάνθους-Παπαδημητρίου, 1952). Αυτές οι ιδέες, που έδιναν έμφαση στην ενεργή συμμετοχή των μαθητών στη μαθησιακή διαδικασία και στην ανάπτυξη των δεξιοτήτων τους μέσα από πρακτικές δραστηριότητες, προώθησαν την ανάγκη για ριζικές αλλαγές στο ελληνικό εκπαιδευτικό σύστημα (Κυπριανός, 2009).

Μια από τις πρώτες και πλέον χαρακτηριστικές προσπάθειες για την αναμόρφωση της φιλοσοφίας και της λειτουργίας του σχολείου στην Ελλάδα πραγματοποιήθηκε από τον Αλέξανδρο Δελμούζο στο Ανώτερο Παρθεναγωγείο του Βόλου κατά την περίοδο 1908-1911 (Γιαννικόπουλος, 1991· Δελμούζος, 1950· Χαρίτος, 1989). Η εκπαιδευτική αυτή μεταρρύθμιση είχε στόχο την εφαρμογή των αρχών της Νέας Αγωγής και την προσαρμογή τους στην ελληνική πραγματικότητα. Ωστόσο, η προσπάθεια αυτή διακόπηκε βίαια μετά από κατηγορίες για αθεΐα, ανηθικότητα και αντεθνική δράση (Χαρίτος, 2020).

Η δεκαετία του 1920, που ακολούθησε τα τραγικά γεγονότα της Μικρασιατικής Καταστροφής το 1922, ανέδειξε ξανά την ανάγκη για εκπαιδευτική μεταρρύθμιση, με έμφαση αυτή τη φορά στην εκπαίδευση των δασκάλων (Δημαράς, 2009). Μέσα σε αυτό το πλαίσιο, ο Αλέξανδρος Δελμούζος, στο Μαράσλειο Διδασκαλείο την περίοδο 1923-1926 (Δελμούζος, 1925, 1929), και ο Μίλτος Κουντουράς, στο Διδασκαλείο Θηλέων Θεσσαλονίκης την περίοδο 1927-1930 (Αρχοντίδης, 1974· Βαφείδου, 1991· Δημαράς, 1985· Κανάκη-Πασχαλίδη, 1991· Πανταζής, 1991· Ταχτάλογλου, 2004) επιχείρησαν να επιφέρουν ουσιαστικές αλλαγές στο ελληνικό εκπαιδευτικό σύστημα. Και οι δύο αυτές προσπάθειες, ωστόσο, έμελλε να διακοπούν πρόωρα υπό το βάρος παρόμοιων κατηγοριών με εκείνες που είχαν αντιμετωπίσει οι πρωτοπόροι στο Βόλο (Καραφύλλης, 2023).

Το υλικό που αναπτύχθηκε εστιάζει στις πρακτικές εφαρμογές των αρχών της Νέας Αγωγής μέσα από τη λειτουργία και το έργο των τριών αυτών εκπαιδευτικών ιδρυμάτων: το Ανώτερο Παρθεναγωγείο του Βόλου (1908-1911), το Μαράσλειο Διδασκαλείο (1923-1926) και το Διδασκαλείο Θηλέων Θεσσαλονίκης (1927-1930). Μέσα από την ανάλυση

Υπακοή Παπαδοπούλου, Σχεδιασμός, υλοποίηση, αποτίμηση μιας ολοκληρωμένης παρέμβασης εξ αποστάσεως εκπαίδευσης για ενήλικες με θέμα: «Εφαρμογές της Νέας Αγωγής στην εκπαιδευτική πραγματικότητα στην Ελλάδα των αρχών του 20^{ού} αιώνα»

των τριών αυτών παραδειγμάτων, το υλικό επιδιώκει να κατανοηθούν βαθύτερα η φιλοσοφία και οι βασικές αρχές του κινήματος της Νέας Αγωγής, καθώς και ο τρόπος με τον οποίο αυτές οι αρχές προσπάθησαν να εφαρμοστούν στην πράξη στην ελληνική εκπαιδευτική πραγματικότητα.

Παράλληλα, το υλικό αναφέρεται εκτενώς στη ζωή, το έργο και τη γενικότερη δράση των διευθυντών αυτών των ιδρυμάτων, εξετάζοντας πώς οι προσωπικές τους πεποιθήσεις και οι εκπαιδευτικές τους αντιλήψεις επηρέασαν τη διαμόρφωση και την εφαρμογή των μεταρρυθμίσεων αυτών. Έτσι, μέσα από τη μελέτη των βιογραφικών και των ιδεών των Δελμούζου και Κουντουρά, προσφέρεται μια ολοκληρωμένη εικόνα των προκλήσεων και των εμποδίων που αντιμετώπισαν, καθώς και των επιτευγμάτων τους, στον αγώνα για την εκπαιδευτική ανανέωση της Ελλάδας.

Σε αυτό το σημείο αξίζει να τονιστεί ότι προκειμένου να διευκολυνθεί η κατανόηση του Ε.Υ. δημιουργήθηκαν και ενσωματώθηκαν έξι ψηφιακές αφηγήσεις, μία σε κάθε διδακτική ενότητα, εκ των οποίων τέσσερις είναι ιστορικές και δύο εργογραφικές (Robin, 2006· Γκουτσιουκώστα, 2020). Αυτές οι αφηγήσεις εστιάζουν σε συγκεκριμένες θεματικές πτυχές συνδυάζοντας την ιστορική γνώση με μία πιο διαδραστική και ελκυστική προσέγγιση.

Ο όρος ψηφιακή αφήγηση (digital storytelling) περιλαμβάνει την ενσωμάτωση ποικίλων πολυμεσικών στοιχείων (κείμενο, εικόνα, βίντεο, ήχο, ηχογραφημένη αφήγηση, μουσική και άλλα) για την δημιουργία ιστοριών ενισχύοντας τη μάθηση, τη συναισθηματική εμπλοκή των εκπαιδευομένων και δημιουργώντας παράλληλα ένα πιο ελκυστικό Ε.Υ. (Robin, 2005· Μπράτιτσης, 2015).

4. Σχεδιασμός και δομή Ε.Υ.

4.1 Εργαλεία ΤΠΕ για τον σχεδιασμό του Ε.Υ.

Για τον σχεδιασμό του Ε.Υ. (Χαρτοφύλακα, 2011) χρησιμοποιήθηκε η πλατφόρμα canva, η ηλεκτρονική πλατφόρμα του H5P και του Chamilo καθώς και εφαρμογές για την επεξεργασία φωτογραφιών, ηχογράφησης, δημιουργίας video, avatar κ.λπ. Αρχικά, το υλικό δημιουργήθηκε στην πλατφόρμα canva έπειτα καταχωρήθηκε στο H5P όπου πραγματοποιήθηκαν οι απαραίτητες προσθήκες και τέλος ενσωματώθηκε στο Chamilo όπου και πήρε την τελική του μορφή.

- ✓ **Canva** (<https://www.canva.com>): Το Canva είναι μια διαδικτυακή πλατφόρμα που επιτρέπει στους χρήστες να απεικονίζουν τις πληροφορίες και τα δεδομένα τους με εντυπωσιακό τρόπο. Οι χρήστες μπορούν να δημιουργήσουν διάφορα γραφικά όπως αφίσες, παρουσιάσεις, κόμικς, εκπαιδευτικά σχέδια, ημερολόγια, αναρτήσεις για μέσα κοινωνικής δικτύωσης, εξώφυλλα, infographics, διαφημίσεις, φυλλάδια και πολλά άλλα. Όλα αυτά μπορούν να γίνουν χωρίς την ανάγκη εξειδικευμένων γνώσεων γραφιστικής (Klug & Williams, 2016).
- ✓ **H5P** (<https://h5p.org>): Πρόκειται για μια συνεργατική πλατφόρμα ανοιχτού κώδικα, η οποία δίνει τη δυνατότητα ανάπτυξης πολυμεσικού και διαδραστικού εκπαιδευτικού περιεχομένου. Διευκολύνει την οργάνωση του υλικού με διάφορους τρόπους παρουσίασης, όπως κείμενα, εικόνες, ήχο, βίντεο και διαδραστικά βίντεο, καθώς και ασκήσεις τύπου σωστού-λάθους, πολλαπλής επιλογής, και συμπλήρωσης κενών (Jacob & Centofanti, 2023). Τέλος, το παραγόμενο περιεχόμενο μπορεί να ενσωματωθεί σε συστήματα διαχείρισης μάθησης (LMS), επιτρέποντας τη χρήση του στις εκπαιδευτικές πλατφόρμες.
- ✓ **Chamilo** (<https://chamilo.org>): Το Chamilo είναι ένα Σύστημα Διαχείρισης Μάθησης (LMS) ανοιχτού κώδικα, για τη δημιουργία και τη διαχείριση διαδικτυακών εκπαιδευτικών προγραμμάτων και μαθημάτων. Το Chamilo προσφέρει εργαλεία για τη δημιουργία μαθημάτων, τη διαχείριση μαθητών, τη δημιουργία αξιολογήσεων, καθώς και για τη συνεργασία και την επικοινωνία μεταξύ των χρηστών. Είναι σχεδιασμένο για να είναι εύκολο στη χρήση και να

υποστηρίζει την ΕξΑΕ. Ο εκπαιδευτικός έχει τη δυνατότητα να ενσωματώσει στο μάθημά του αρχεία κειμένου, φωτογραφίες, ήχο, βίντεο, links, να δημιουργήσει δραστηριότητες και τεστ, να ενσωματώσει Ε.Υ. από άλλες εφαρμογές και να παρακολουθεί την πρόοδο των μαθητών.

- ✓ **Padlet:** Το padlet είναι μια διαδικτυακή πλατφόρμα που επιτρέπει τη δημιουργία ψηφιακών «πινάκων» (boards) για την οργάνωση και την παρουσίαση πληροφοριών. Οι χρήστες μπορούν να προσθέτουν κείμενο, εικόνες, βίντεο, συνδέσμους και άλλα στοιχεία στα «πίνακες» τους. Επίσης, το padlet υποστηρίζει την ενσωμάτωσή του σε διάφορες πλατφόρμες και μπορεί να χρησιμοποιηθεί για να ενισχύσει την αλληλεπίδραση και την ομαδική εργασία. Ενσωμάτωσα το padlet σε όλες τις διδακτικές ενότητες του Ε.Υ. προκειμένου να υπάρξει μια αλληλεπίδραση μεταξύ των επιμορφούμενων αλλά και για την ενίσχυση της κριτικής τους σκέψης (Fuchs, 2014).
- ✓ **Plotagon Studio:** Το Plotagon Studio είναι ένα λογισμικό δημιουργίας βίντεο που επιτρέπει στους χρήστες να δημιουργούν 3D κινούμενα βίντεο και ιστορίες με απλό και διασκεδαστικό τρόπο. Οι χρήστες μπορούν να επιλέξουν χαρακτήρες (avatar), σκηνικά και διαλόγους, και το λογισμικό αναλαμβάνει να ζωντανέψει τις σκηνές. Είναι ιδανικό για εκπαιδευτικούς, επαγγελματίες του μάρκετινγκ και δημιουργούς περιεχομένου που θέλουν να δημιουργήσουν προσιτά και εύκολα κατανοητά βίντεο χωρίς την ανάγκη προηγμένων γνώσεων στην κινούμενη εικόνα. Το Plotagon Studio παρέχει μια πλατφόρμα όπου οι ιστορίες μπορούν να δημιουργηθούν και να προσαρμοστούν γρήγορα, προσφέροντας πολλές επιλογές για εξατομίκευση και δημιουργικότητα. Ως δημιουργός Ε.Υ., χρησιμοποίησα το Plotagon Studio για να δημιουργήσω 3D κινούμενα βίντεο που ζωντανεύουν τις εκπαιδευτικές μου ιστορίες. Δημιούργησα τα εισαγωγικά βίντεο μου όλων των Διδακτικών εννοιών προκειμένου οι επιμορφούμενοι να ενημερωθούν για το τι θα μελετήσουν στην κάθε διδακτική ενότητα. Επίσης, σε αυτό το λογισμικό δημιούργησα και τον χαρακτήρα (avatar) που συνοδεύει το Ε.Υ. δίνοντας την αίσθηση ότι δίπλα στον εκπαιδευόμενο βρίσκεται ο εκπαιδευτής.
- ✓ **Doodly:** Το Doodly είναι ένα λογισμικό δημιουργίας βίντεο που επιτρέπει στους χρήστες να δημιουργούν κινούμενα βίντεο (whiteboard animation videos). Με το

Doodly, δημιουργούνται βίντεο που περιλαμβάνουν εικόνες και κείμενα με κίνηση, σαν να γράφονται και να σχεδιάζονται σε έναν πίνακα. Αυτά τα βίντεο είναι ιδανικά για εκπαιδευτικά περιεχόμενα και παρουσιάσεις, καθώς μπορούν να κάνουν σύνθετες πληροφορίες πιο εύκολα κατανοητές και πιο ενδιαφέρουσες. Το Doodly παρέχει μια ποικιλία εργαλείων και προτύπων που επιτρέπουν στους χρήστες να προσαρμόσουν τα βίντεό τους σύμφωνα με τις ανάγκες τους χωρίς να απαιτούνται ειδικές γνώσεις. Στο Ε.Υ. που δημιούργησα χρησιμοποίησα το doodly στη σύνοψη κάθε διδακτικής ενότητας προκειμένου με ευχάριστο τρόπο οι επιμορφούμενοι να θυμηθούν όσα διδάχτηκαν στην ενότητα που μόλις ολοκλήρωσαν (Edet et al., 2021).

- ✓ **Wordwall:** Το Wordwall είναι μια διαδικτυακή πλατφόρμα που επιτρέπει στους εκπαιδευτικούς να δημιουργούν διαδραστικές δραστηριότητες και παιχνίδια για τους μαθητές τους. Με το Wordwall, οι εκπαιδευτικοί μπορούν να σχεδιάσουν και να εξατομικεύσουν μια ποικιλία εκπαιδευτικών εργαλείων, όπως κουίζ, σταυρόλεξα, αντιστοιχίσεις, και άλλα διαδραστικά παιχνίδια που βοηθούν στην ενίσχυση της μάθησης. Οι δραστηριότητες αυτές μπορούν να χρησιμοποιηθούν τόσο για διδασκαλία στην τάξη όσο και για ΕξΑΕ. Το Wordwall υποστηρίζει πολλαπλές μορφές ασκήσεων και επιτρέπει στους χρήστες να μοιράζονται το περιεχόμενό τους με άλλους εκπαιδευτικούς και μαθητές, προσφέροντας έτσι μια ευέλικτη και διασκεδαστική προσέγγιση στη μάθηση. Με το wordwall δημιούργησα τις εισαγωγικές δραστηριότητες στην κάθε διδακτική ενότητα. Αυτές αφορούσαν σε αναγραμματισμούς, κρυπτόλεξα με κρυμμένες λέξεις τις λέξεις/έννοιες κλειδιά της εκάστοτε διδακτικής ενότητας.
- ✓ **Google Forms:** Το Google Forms είναι ένα διαδικτυακό εργαλείο που προσφέρεται από την Google και χρησιμοποιείται για τη δημιουργία φορμών και ερευνών. Με το Google Forms, οι χρήστες μπορούν να δημιουργήσουν ερωτηματολόγια, κουίζ, αιτήσεις και άλλα είδη φορμών εύκολα και γρήγορα. Οι φόρμες αυτές μπορούν να περιλαμβάνουν διάφορους τύπους ερωτήσεων (πολλαπλής επιλογής, ανοιχτού τύπου, πλέγματα, κλίμακες και πολλά άλλα). Οι χρήστες μπορούν να μοιράζονται τις φόρμες μέσω συνδέσμων, ενσωμάτωσης σε ιστοσελίδες ή αποστολής μέσω email. Οι απαντήσεις συγκεντρώνονται αυτόματα και μπορούν να προβληθούν σε πραγματικό χρόνο, είτε σε σύνοψη είτε μεμονωμένα, και να αναλυθούν μέσω

Υπακοή Παπαδοπούλου, Σχεδιασμός, υλοποίηση, αποτίμηση μιας ολοκληρωμένης παρέμβασης εξ αποστάσεως εκπαίδευσης για ενήλικες με θέμα: «Εφαρμογές της Νέας Αγωγής στην εκπαιδευτική πραγματικότητα στην Ελλάδα των αρχών του 20^{ού} αιώνα»

- Google Sheets. Το Google Forms είναι ιδιαίτερα χρήσιμο για εκπαιδευτικούς, ερευνητές, επαγγελματίες και οποιονδήποτε χρειάζεται να συλλέξει και να οργανώσει δεδομένα γρήγορα και αποτελεσματικά. Δημιούργησα google forms ως εισαγωγική δραστηριότητα στην εισαγωγική μου ενότητα και στη 2 διδακτική ενότητα (Simanjuntak & Limbong, 2018).
- ✓ **Audacity:** Το Audacity είναι ένα ελεύθερο και ανοιχτού κώδικα λογισμικό επεξεργασίας ήχου. Χρησιμοποιείται για την εγγραφή και επεξεργασία ήχων, με λειτουργίες όπως εγγραφή, επεξεργασία κ.λπ. Το χρησιμοποίησα στην ηχογράφιση όλων των διδακτικών ενοτήτων.
 - ✓ **Unscreen:** Το Unscreen είναι ένα διαδικτυακό εργαλείο που επιτρέπει την αφαίρεση του φόντου από βίντεο. Χρησιμοποιείται κυρίως για αφαίρεση φόντου και πρόκειται για ένα εργαλείο εύκολο σε χρήση. Το χρησιμοποίησα προκειμένου να αφαιρέσω το φόντο από το avatar μου.
 - ✓ **Pixabay:** Το Pixabay είναι μια πλατφόρμα για την αναζήτηση και τη λήψη δωρεάν εικόνων, βίντεο, γραφικών, και άλλου οπτικού περιεχομένου.
 - ✓ **LoveIMG:** Το iLoveIMG είναι μια διαδικτυακή πλατφόρμα που προσφέρει εργαλεία επεξεργασίας εικόνων. Το χρησιμοποίησα στην επεξεργασία των φωτογραφιών που χρησιμοποίησα στο εκπαιδευτικό μου υλικό στο σύνολο των διδακτικών ενοτήτων.

4.2 Δομή Ε.Υ.

Το Ε.Υ. (βλ. εικόνα 1) που δημιουργήθηκε με το εργαλείο ανοιχτού κώδικα H5P ενσωματώθηκε στην πλατφόρμα ΕξΑΕ Chamilo που παρέχεται από το εργαστήριο ΕΔΙΒΕΑ του ΠΤΔΕ του Πανεπιστημίου Κρήτης και βρίσκεται στη διεύθυνση: <http://chamilo.datacenter.uoc.gr/metchamilo/courses/EGXEIRHMATA PRAKTIKHSEFA RMOGHSTHSNEAS/index.php>

Υπακοή Παπαδοπούλου, Σχεδιασμός, υλοποίηση, αποτίμηση μιας ολοκληρωμένης παρέμβασης εξ αποστάσεως εκπαίδευσης για ενήλικες με θέμα: «Εφαρμογές της Νέας Αγωγής στην εκπαιδευτική πραγματικότητα στην Ελλάδα των αρχών του 20^{ού} αιώνα»

Εγχειρήματα πρακτικής εφαρμογής της Νέας Αγωγής στην ελληνική εκπαιδευτική πραγματικότητα (1908-1930)

0 Ψήφοι | 168 Επισκέψεις | Η ψήφος σας [?]

Εικόνα 1: Είσοδος στο μάθημα

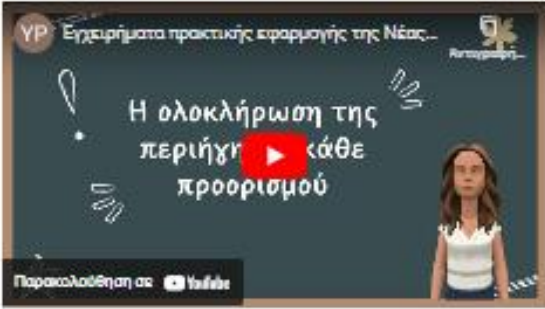
Ο εκπαιδευόμενος κατά την είσοδο του στην αρχική σελίδα του μαθήματος θα βρει τον τίτλο του μαθήματος «Εγχειρήματα πρακτικής εφαρμογής της Νέας Αγωγής στην ελληνική εκπαιδευτική πραγματικότητα (1908-1930)», με ένα εισαγωγικό βίντεο, με τα στοιχεία της δημιουργού του Ε.Υ. και με τα κουμπιά «Περιγραφή μαθήματος» και «Μονοπάτι γνώσης» (βλ. εικόνα 2).

Καλώς ήρθες στο μάθημα με τίτλο:

Εγχειρίσματα πρακτικής εφαρμογής της Νέας Αγωγής στην ελληνική εκπαιδευτική πραγματικότητα (1908-1930)

Πριν ξεκινήσεις το ταξίδι σου στη γνώση παρακολούθησε το παρακάτω βίντεο.

Για να εισέλθεις στο μάθημα κάνε κλικ στο εικονίδιο

Σου εύχομαι ένα όμορφο ταξίδι στη γνώση!

Επιμέλεια εκπαιδευτικού υλικού:
Υπακοή Παπαδοπούλου
Εκπαιδευτικός ΠΕ02
Υποφ. Διδάκτορας του Τμήματος Φιλοσοφίας του Πανεπιστημίου Κρήτης
Μεταπτυχιακή φοιτήτρια του Π.Τ.Δ.Ε. του Πανεπιστημίου Κρήτης
email επικοινωνίας: ypaaki.papa@gmail.com

Περιγραφή μαθήματος

Μουσείο γνώσης

Εικόνα 2: Αρχική σελίδα του μαθήματος στην πλατφόρμα Chamilo

Πατώντας το κουμπί «Περιγραφή μαθήματος» θα μεταβεί σε ένα καινούργιο παράθυρο, στο οποίο θα εμφανιστούν ο τίτλος του μαθήματος, ο σκοπός, τα προσδοκώμενα αποτελέσματα σε επίπεδο γνώσεων, δεξιοτήτων και στάσεων, οι Διδακτικές Ενότητες, ο

εκτιμώμενος χρόνος μελέτης, η βιβλιογραφία που χρησιμοποιήθηκε κατά τη δημιουργία του Ε.Υ., οι πηγές πολυμέσων, τα λογισμικά και οι εφαρμογές. Πατώντας το κουμπί «Μονοπάτι γνώσης», ο εκπαιδευόμενος θα μεταβεί σε ένα νέο παράθυρο στο οποίο θα του εμφανιστούν οι Διδακτικές ενότητες του μαθήματος αυτού.

Το κυρίως μάθημα αποτελείται από έξι Διδακτικές Ενότητες (βλ. εικόνα 3).

Πιο συγκεκριμένα:

Εισαγωγική Ενότητα: Εκπαιδευτική πραγματικότητα αρχών 20^{ου} αιώνα

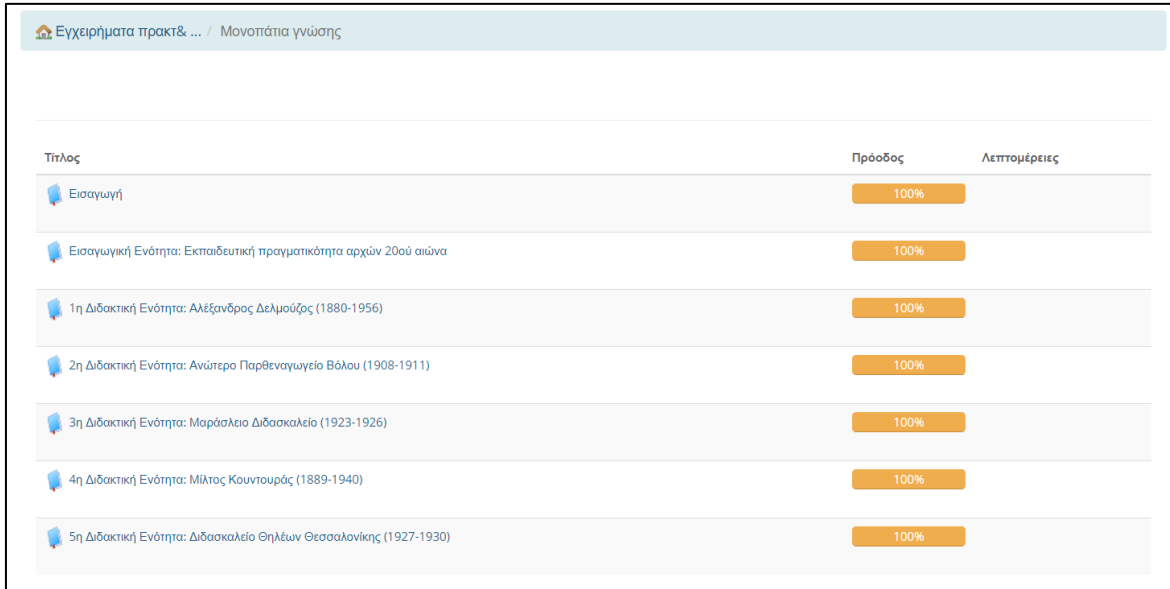
1^η Διδακτική Ενότητα: Αλέξανδρος Δελμούζος (1880-1956)

2^η Διδακτική Ενότητα: Ανώτερο Παρθεναγωγείο Βόλου (1908-1911)

3^η Διδακτική Ενότητα: Μαράσλειο Διδασκαλείο (1923-1926)

4^η Διδακτική Ενότητα: Μίλτος Κουντουράς (1889-1940)

5^η Διδακτική Ενότητα: Διδασκαλείο Θηλέων Θεσσαλονίκης (1927-1930)

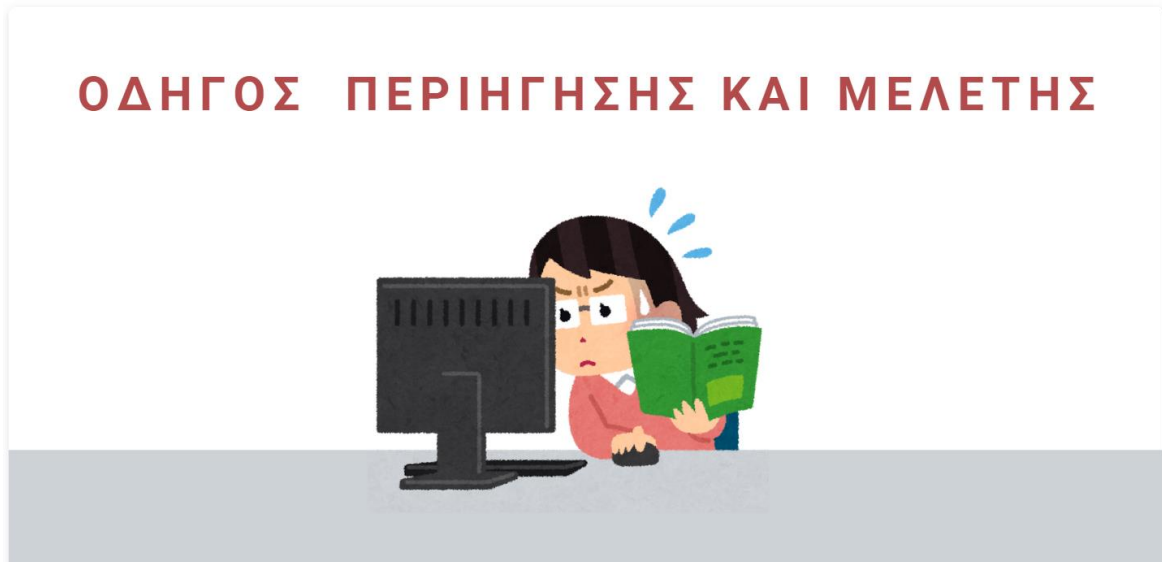

Τίτλος	Πρόσδος	Λεπτομέρειες
Εισαγωγή	100%	
Εισαγωγική Ενότητα: Εκπαιδευτική πραγματικότητα αρχών 20 ^{ου} αιώνα	100%	
1η Διδακτική Ενότητα: Αλέξανδρος Δελμούζος (1880-1956)	100%	
2η Διδακτική Ενότητα: Ανώτερο Παρθεναγωγείο Βόλου (1908-1911)	100%	
3η Διδακτική Ενότητα: Μαράσλειο Διδασκαλείο (1923-1926)	100%	
4η Διδακτική Ενότητα: Μίλτος Κουντουράς (1889-1940)	100%	
5η Διδακτική Ενότητα: Διδασκαλείο Θηλέων Θεσσαλονίκης (1927-1930)	100%	

Εικόνα 3: Μονοπάτια γνώσης του μαθήματος

Ο εκπαιδευόμενος πατώντας την κάθε Διδακτική Ενότητα οδηγείται στην αντίστοιχη. Πατώντας την «Εισαγωγή» θα μεταφερθεί σε ένα νέο παράθυρο που στην υποενότητα «Οδηγίες περιήγησης και μελέτης» θα βρει μια σύντομη παρουσίαση που αποτελεί οδηγό περιήγησης και μελέτης προκειμένου να βοηθηθεί στην πλοήγησή του (βλ. εικόνα 4).

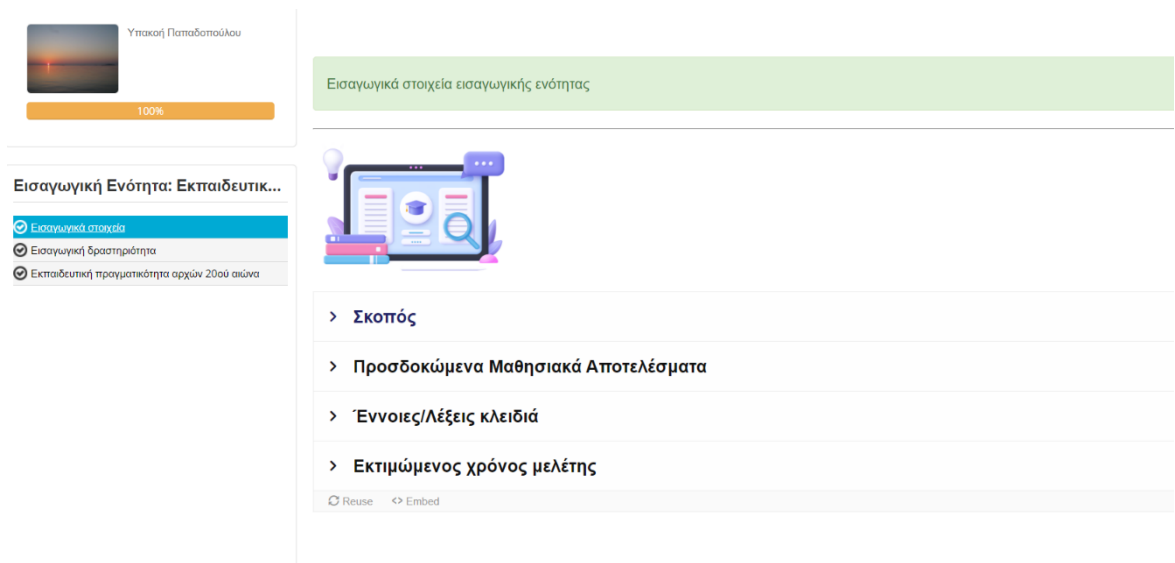
Ένας σύντομος οδηγός για να σε βοηθήσει στην περιήγηση και μελέτη του εκπαιδευτικού υλικού.

Εικόνα 4: Βίντεο με σύντομο οδηγό περιήγησης και μελέτης

Στη συνέχεια ο εκπαιδευόμενος πατώντας στην κάθε Διδακτική Ενότητα θα βρίσκει:

- Τα «Εισαγωγικά Στοιχεία», όπου εκεί υπάρχουν ο σκοπός, τα προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα, οι έννοιες/λέξεις κλειδιά και τέλος ο εκτιμώμενος χρόνος μελέτης (βλ. εικόνα 5).

Yπακοή Παπαδοπούλου

100%

Εισαγωγικά στοιχεία εισαγωγικής ενότητας

Εισαγωγική Ενότητα: Εκπαιδευτικ...

- Εισαγωγικά στοιχεία
- Εισαγωγική δραστηριότητα
- Εκπαιδευτική πραγματικότητα αρχών 20ού αιώνα

> Σκοπός

> Προσδοκώμενα Μαθησιακά Αποτελέσματα

> Έννοιες/Λέξεις κλειδιά

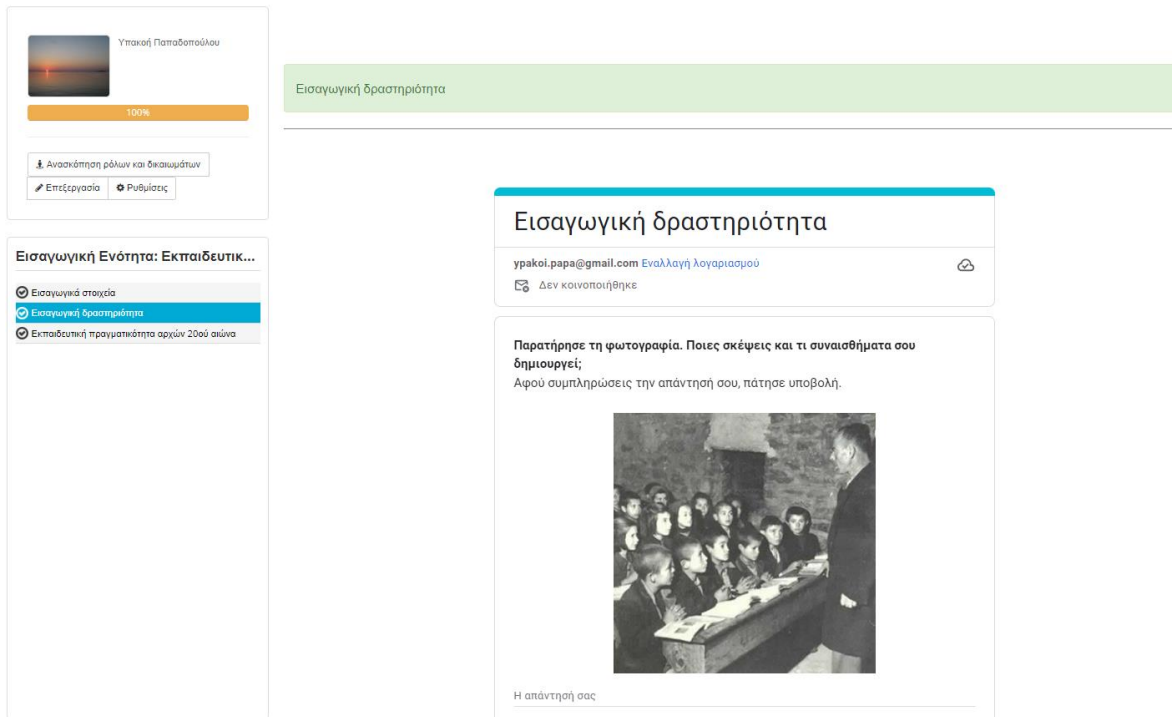
> Εκτιμώμενος χρόνος μελέτης

Reuse Embed

Εικόνα 5: Ενδεικτική διαφάνεια εισαγωγικών στοιχείων

Υπακοή Παπαδοπούλου, Σχεδιασμός, υλοποίηση, αποτίμηση μιας ολοκληρωμένης παρέμβασης εξ αποστάσεως εκπαίδευσης για ενήλικες με θέμα: «Εφαρμογές της Νέας Αγωγής στην εκπαιδευτική πραγματικότητα στην Ελλάδα των αρχών του 20^{ου} αιώνα»

- Την «Εισαγωγική Δραστηριότητα», όπου εκεί υπάρχει μία δραστηριότητα προκειμένου ο εκπαιδευτής να έχει μια ομαλή μετάβαση στη θεματική της κάθε ενότητας (βλ. εικόνα 6).

Εικόνα 6: Ενδεικτική διαφάνεια Εισαγωγικής δραστηριότητας

- Το κύριο περιεχόμενο της Διδακτικής Ενότητας (βλ. εικόνα 7).

Εικόνα 7: Ενδεικτική διαφάνεια του κύριου μέρους της διδακτικής ενότητας

4.3 Δομή Διδακτικών Ενοτήτων

Σε όλες τις Διδακτικές Ενοότητες υπάρχει η αρχική σελίδα που αποτελεί και το εξώφυλλό της (βλ. εικόνα 8), στο οποίο συμπεριλαμβάνεται η αρίθμησή της καθώς και ο τίτλος της με μία χαρακτηριστική φωτογραφία. Στο κάτω δεξί μέρος υπάρχει ένα βελάκι που γράφει «Εναρξη» και όταν το πατήσει ο εκπαιδευόμενος τον μεταφέρει στη δεύτερη διαφάνεια.

Εικόνα 8: Τα εξώφυλλα των διδακτικών ενοτήτων

Στη δεύτερη διαφάνεια υπάρχει ένα εισαγωγικό βίντεο (βλ. εικόνα 9) που έχει δημιουργηθεί στο Plotagon Studio και ενημερώνει τον εκπαιδευόμενο για το τι θα μελετήσει στην εκάστοτε ενότητα. Στη δεξιά πλευρά υπάρχουν τα κουμπιά με τα σύμβολα που κατευθύνουν τον εκπαιδευόμενο (αρχική σελίδα, περιεχόμενα, επόμενη διαφάνεια, προηγούμενη διαφάνεια, αφήγηση ή μη, βιβλιογραφία).

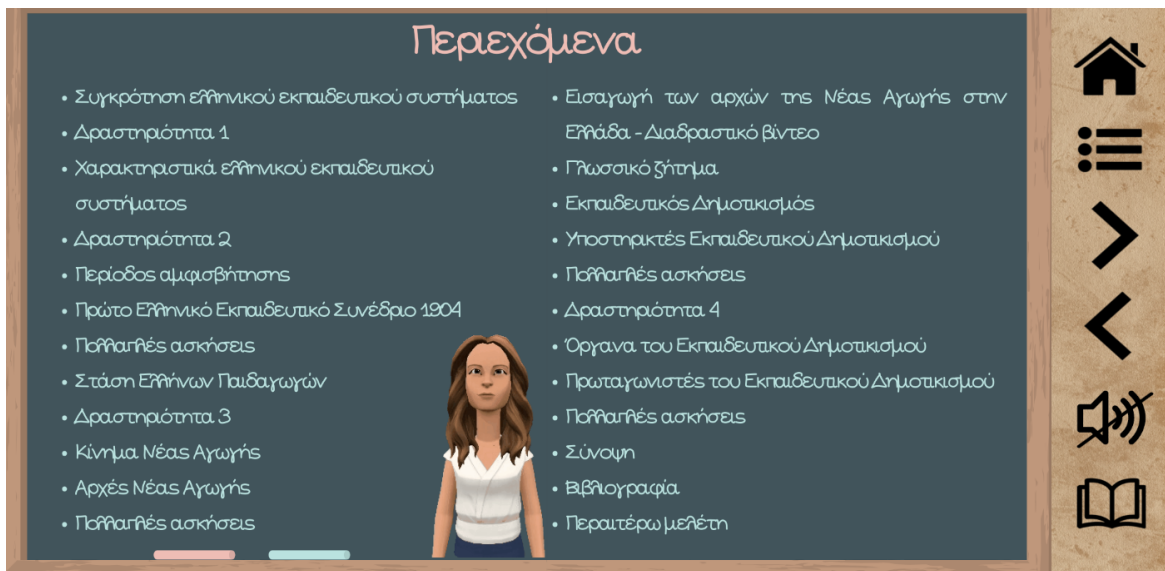
Εικόνα 9: Ενδεικτικά εισαγωγικά βίντεο

Στην τρίτη διαφάνεια βρίσκεται η διαφάνεια με την επεξήγηση όλων των συμβόλων (βλ. εικόνα 10) που χρησιμοποιήθηκαν στην εκάστοτε ενότητα.

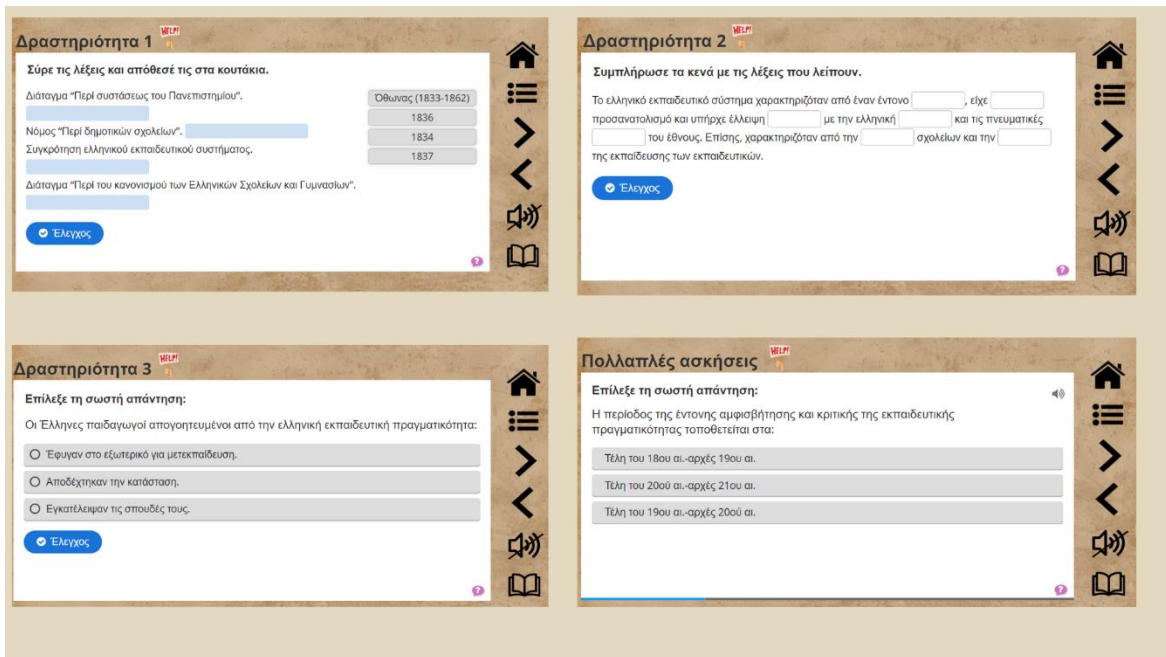
Εικόνα 10: Διαφάνεια με την επεξήγηση συμβόλων

Στην τέταρτη διαφάνεια βρίσκονται τα περιεχόμενα της ενότητας (βλ. εικόνα 11) στα οποία μπορεί να πατήσει στον κάθε τίτλο και να μεταφερθεί στη συγκεκριμένη διαφάνεια.

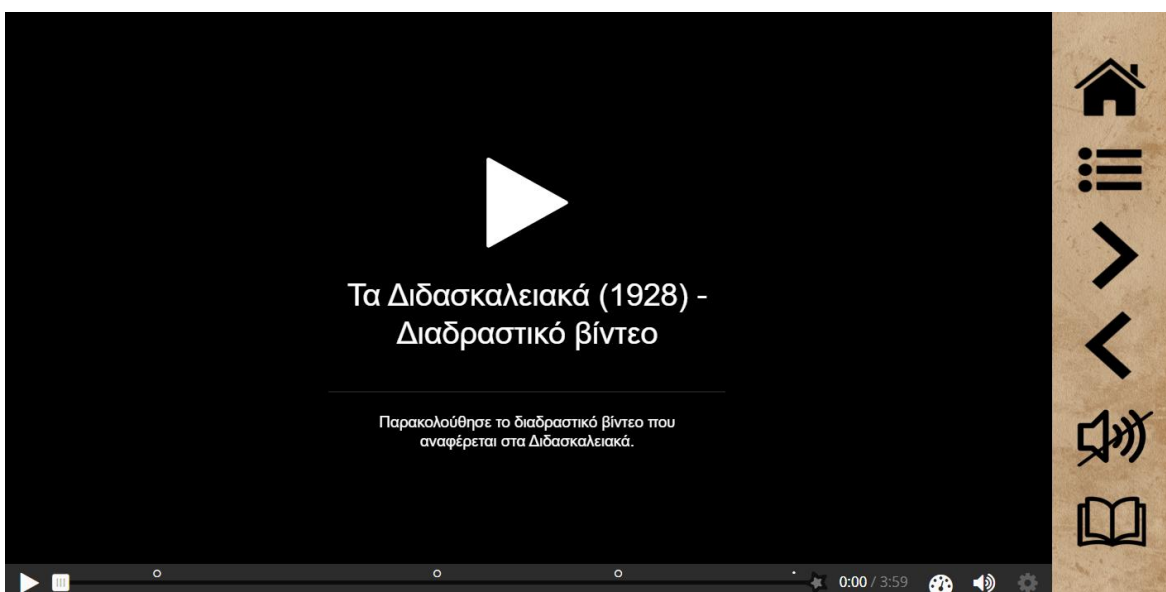
Εικόνα 11: Διαφάνεια με τα Περιεχόμενα μιας διδακτικής ενότητας

Έπειτα, από την 5^η διαφάνεια και εξής ξεκινά το κύριο περιεχόμενο της ενότητας στο οποίο περιλαμβάνονται ασκήσεις και δραστηριότητες διαφόρων τύπων (βλ. εικόνα 12) που ανατίθενται στους εκπαιδευομένους.

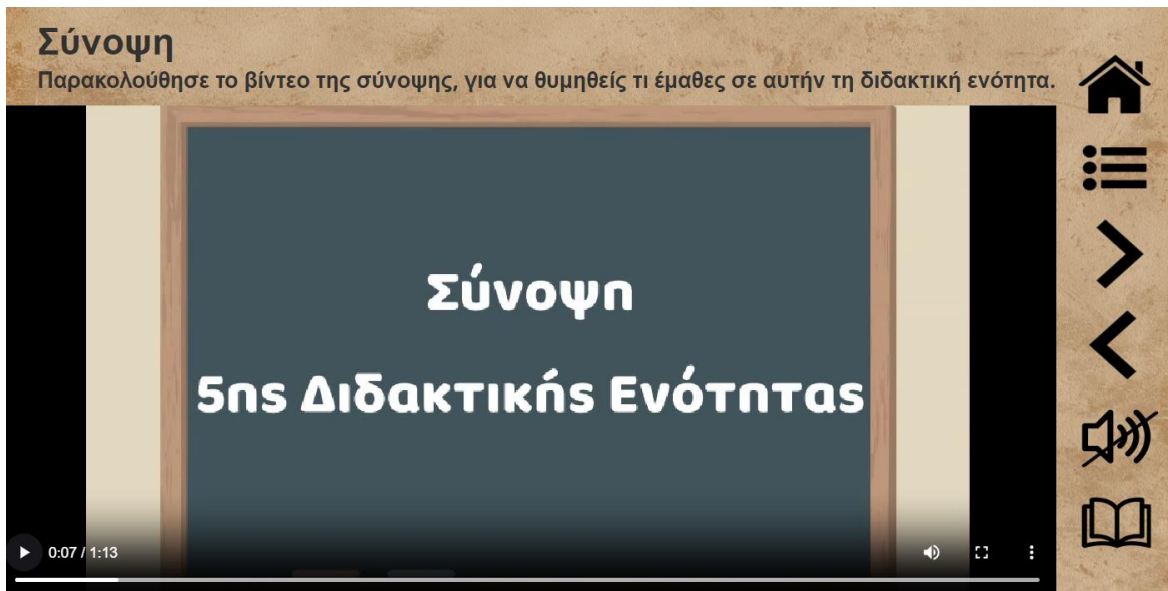
Εικόνα 12: Ενδεικτικές ασκήσεις

Επίσης, στο Ε.Υ. δημιουργήθηκαν και ενσωματώθηκαν έξι ψηφιακές αφηγήσεις, μία σε κάθε διδακτική ενότητα, εκ των οποίων τέσσερις είναι ιστορικές και δύο εργογραφικές (Robin, 2006· Γκουτσιουκώστα, 2020). Αυτές οι αφηγήσεις εστιάζουν σε συγκεκριμένες θεματικές πτυχές συνδυάζοντας την ιστορική γνώση με μία πιο διαδραστική και ελκυστική προσέγγιση. Μάλιστα σε αυτές τις ψηφιακές αφηγήσεις έχουν ενσωματωθεί και δραστηριότητες αξιολόγησης (βλ. εικόνα 13).

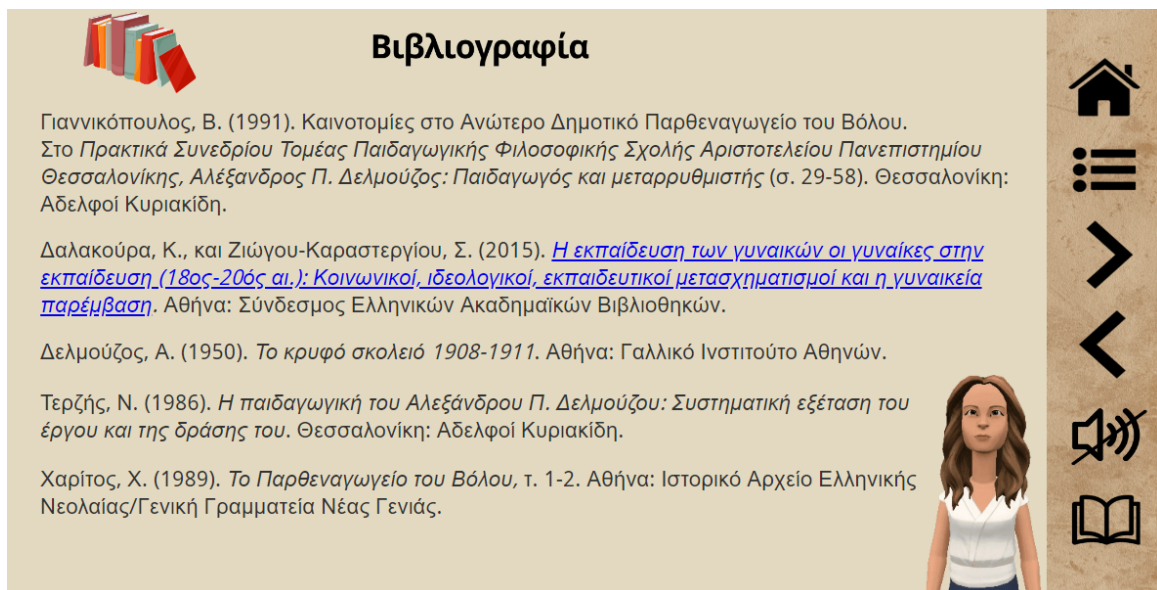
Εικόνα 13: Ενδεικτικό παράδειγμα διαδραστικού βίντεο

Σε κάθε ενότητα έχει δημιουργηθεί ένα βίντεο στο Doodly (βλ. εικόνα 14) ως Σύνοψη στο οποίο παρουσιάζονται συνοπτικά οι γνώσεις που έχει αποκομίσει ο εκπαιδευόμενος στην ενότητα που μόλις μελέτησε.

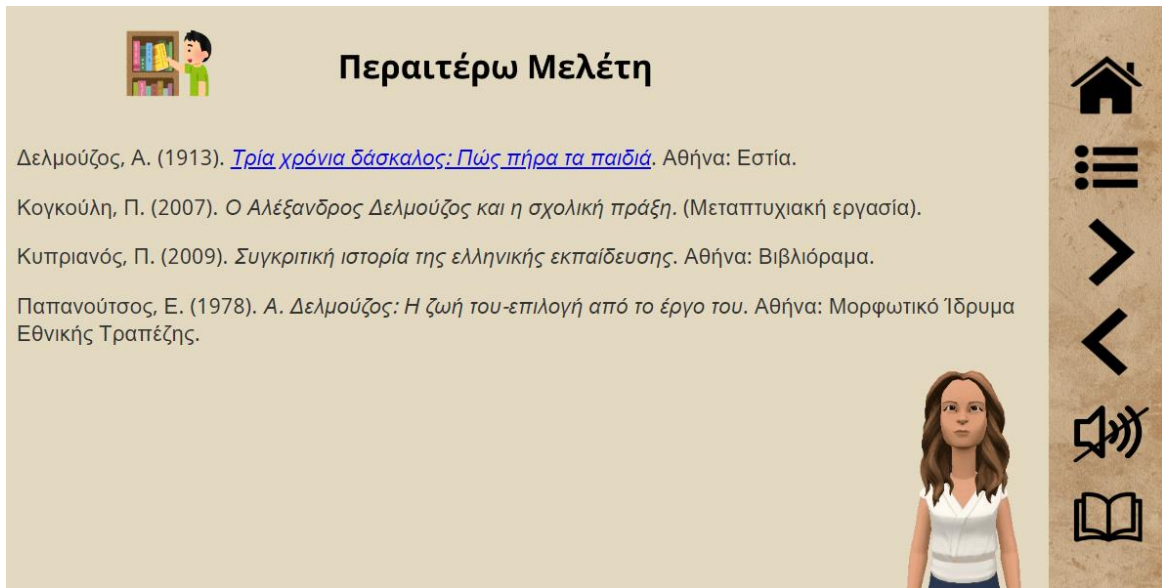

Εικόνα 14: Ενδεικτικό παράδειγμα βίντεο σύνοψης

Τελευταίο κομμάτι της κάθε ενότητας αποτελεί η βιβλιογραφία (βλ. εικόνα 15) που έχει χρησιμοποιηθεί στη δημιουργία του υλικού και η περαιτέρω μελέτη (βλ. εικόνα 16).

Εικόνα 15: Ενδεικτική διαφάνεια Βιβλιογραφίας

Εικόνα 16: Ενδεικτική διαφάνεια περαιτέρω μελέτης

Σε όλες τις διαφάνειες υπάρχει ένας φιλικός χαρακτήρας (avatar) (βλ. εικόνα 17) που αφηγείται το κείμενο της κάθε διαφάνειας (εκτός από τις διαφάνειες της αρχικής, τις διαφάνειες που περιλαμβάνουν βίντεο και τις διαφάνειες που είναι οι ασκήσεις) κάνοντας έτσι το μάθημα πιο ζωντανό και πιο ενδιαφέρον.

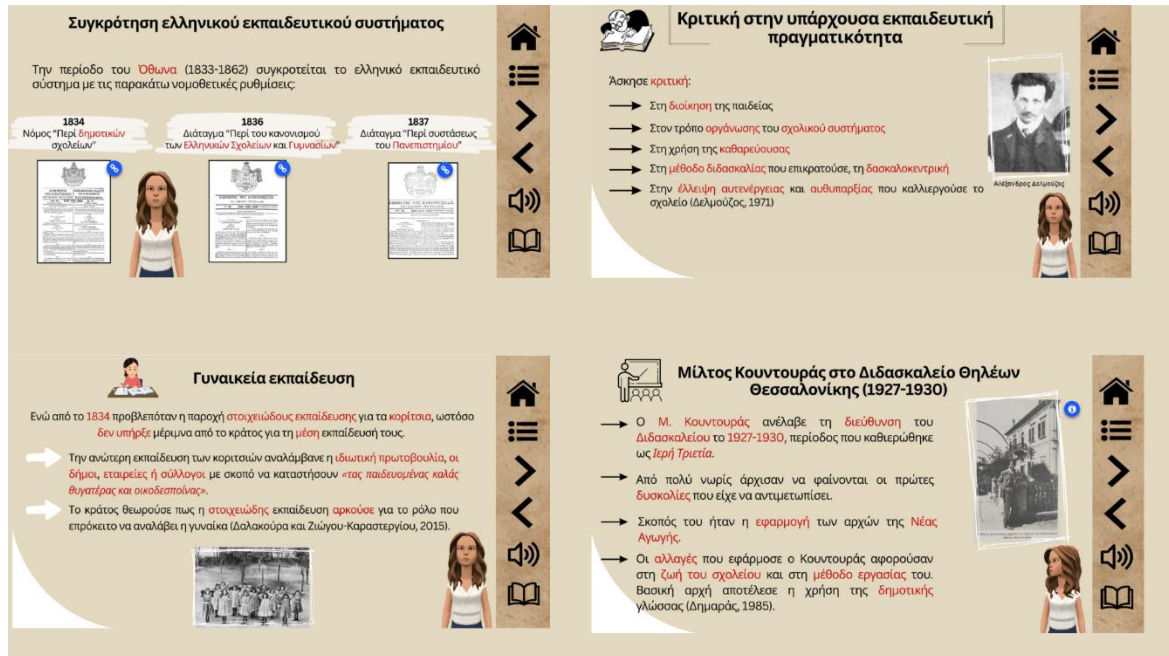
Εικόνα 17: Φιλικός χαρακτήρας (avatar)

4.3.1 Τυπολογία West & Λιοναράκης

Όπως έχει ήδη αναφερθεί, στη δομή του παρόντος Ε.Υ. της ΕξΑΕ υιοθετήθηκαν οι ιδέες των West & Λιοναράκη. Πιο συγκεκριμένα, όσον αφορά στην πρώτη δέσμη, υπάρχει

κειμένο (βλ. εικόνα 18) σε όλες τις διαφάνειες κάθε διδακτικής ενότητας.

Κείμενα

Συγκρότηση ελληνικού εκπαιδευτικού συστήματος

Την περίοδο του **Όθωνα** (1833-1862) συγκροτείται το ελληνικό εκπαιδευτικό σύστημα με τις παρακάτω νομοθετικές ρυθμίσεις:

- 1834** Νόμος "Περί δημοτικών σχολείων"
- 1836** Διάταγμα "Περί του κανονισμού των Ελληνικών Σχολείων και Γυμνασίων"
- 1837** Διάταγμα "Περί συστάσεως του Πανεπιστημίου"

Κριτική στην υπάρχουσα εκπαιδευτική πραγματικότητα

Άσκησε **κριτική**:

- Στη **δίκαιη** της παιδείας
- Στον τρόπο **οργάνωσης** του σχολικού συστήματος
- Στη χρήση της **καθαρεύουσας**
- Στη **μέθοδο διδασκαλίας** που επικρατούσε, τη **δασκαλοκεντρική**
- Στην **έλλειψη αυτενέργειας** και **αυθυπαρξίας** που καλλιέργησε το σχολείο (Δελμούζος, 1971)

Γυναίκα εκπαίδευση

Ενώ από το **1834** προβλεπόταν η παροχή **στοιχειώδους εκπαίδευσης** για τα **κορίτσια**, ωστόσο **δεν υπήρξε** μέριμνα από το κράτος για τη **μέση εκπαίδευση** τους.

- Την ανώτερη εκπαίδευση των κοριτσιών αναλάμβανε η **ιδιωτική πρωτοβουλία**, οι **δήμοι**, **εταιρείες** ή **σύλλογοι** με σκοπό να καταστήσουν «**τας παιδευομένας καλὰ θυγατέρας και οικοδεσποίνας**».
- Το κράτος θεωρούσε πως η **στοιχειώδης εκπαίδευση** αρκούσε για το ρόλο που επρόκειτο να αναλάβει η γυναίκα (Δολακούρα και Ζώγου-Καραστεργίου, 2015).

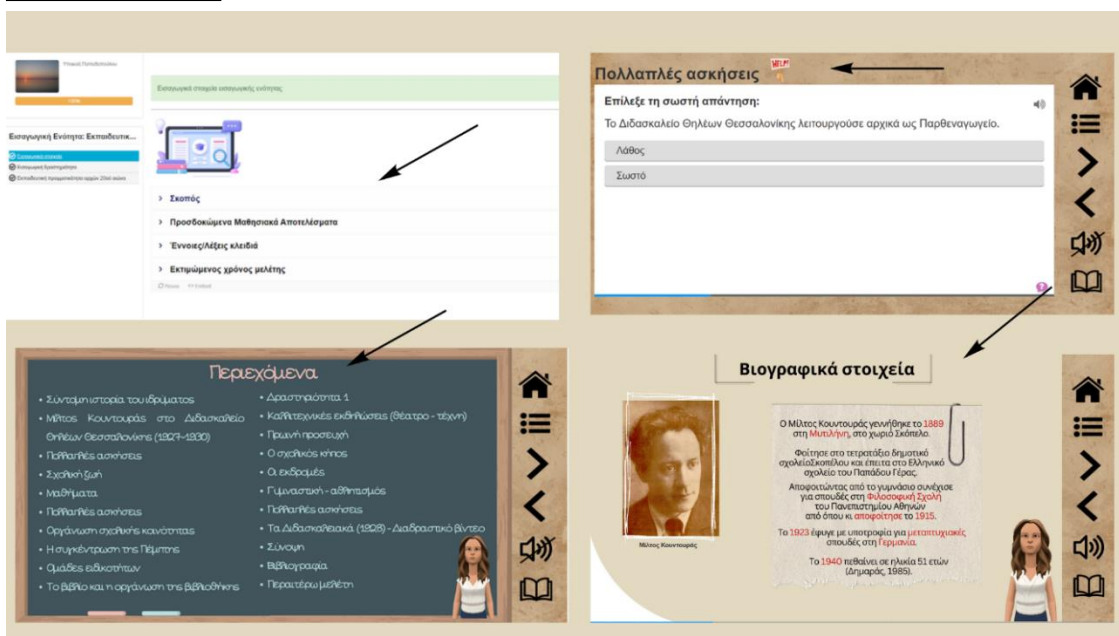
Μίλτος Κουντουράς στο Διδασκαλείο Θηλέων Θεσσαλονίκης (1927-1930)

- Ο **Μ. Κουντουράς** ανέλαβε τη **διεύθυνση** του **Διδασκαλείου** το **1927-1930**, περίοδος που καθιερώθηκε ως **Ιερή Τριετία**.
- Από πολύ νωρίς άρχισαν να φαίνονται οι **πρώτες δυσκολίες** που είχε να αντιμετωπίσει.
- Σκοπός του ήταν η **εφαρμογή** των αρχών της **Νέας Αγωγής**.
- Οι **αλλαγές** που εφάρμοσε ο Κουντουράς αφορούσαν στη **ζωή του σχολείου** και στη **μέθοδο εργασίας** του. Βασική αρχή αποτέλεσε η χρήση της **δημοτικής γλώσσας** (Δημηάρης, 1985).

Εικόνα 18: Κείμενα

Υπάρχουν προκείμενα (βλ. εικόνα 19), δηλαδή δηλώνεται ο σκοπός και οι στόχοι, τα προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα, οι λέξεις/έννοιες κλειδιά, ο εκτιμώμενος χρόνος, οι ασκήσεις κατανόησης του μαθήματος, τα περιεχόμενα, οι τίτλοι και τα κεφάλαια κάθε ενότητας.

Προκείμενα

The screenshot displays the 'Prokitemena' section of the E.Y. interface. It includes a navigation menu on the left, a main content area with a 'Πολυπλάτες ασκήσεις' (Multiple-choice exercises) section, and a 'Βιογραφικά στοιχεία' (Biographical data) section featuring a portrait of Mihalis Koukouras and his details.

Εικόνα 19: Προκείμενα

Όσον αφορά στα μετακείμενα (βλ. εικόνα 20) περιλαμβάνονται στο Ε.Υ., συνόψεις κεφαλαίων, παραπομπές, βιβλιογραφία, λίστα για περαιτέρω μελέτη.

Μετακείμενα

The screenshot displays the 'Metakitemena' section of the E.Y. interface. It includes a video player for a 'Σύνοψη' (Summary) of the '2ης Διδακτικής Ενότητας' (2nd Didactic Unit), a 'Βιβλιογραφία' (Bibliography) section, and a 'Περαιτέρω Μελέτη' (Further Study) section with a list of references.

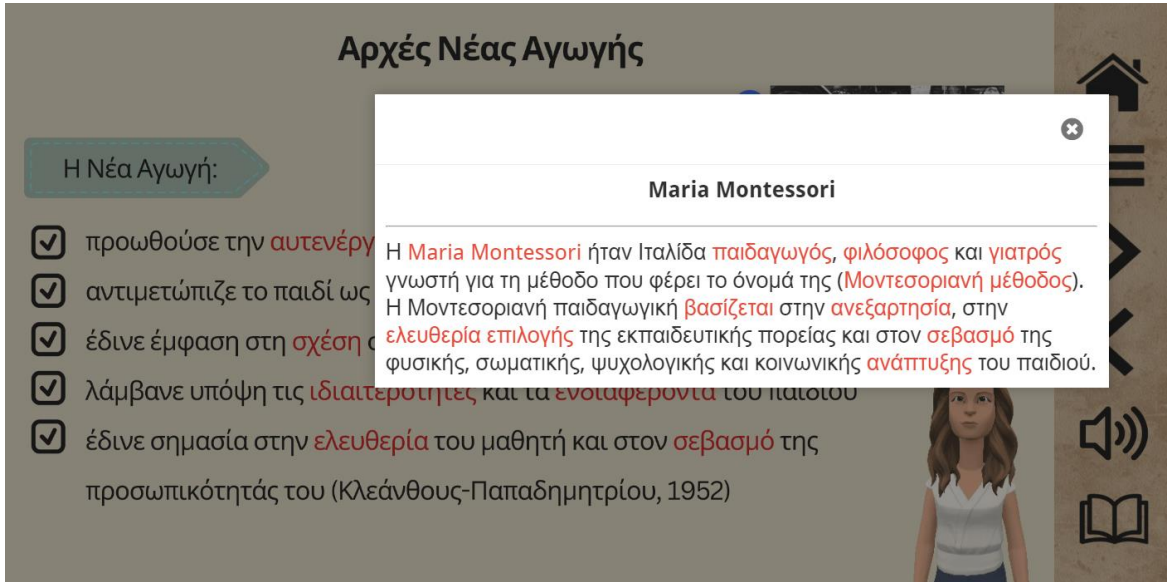
Εικόνα 20: Μετακείμενα

Σχετικά με τη δεύτερη δέσμη, το παρόν Ε.Υ. αποτελείται από **διακείμενα** (βλ. εικόνα 21) (συμπεράσματα, δραστηριότητες αξιολόγησης, ανατροφοδοτήσεις), **επικείμενα** (ορισμοί, διασαφηνίσεις, κείμενα που διευκολύνουν την κατανόηση του βασικού κειμένου) (βλ. εικόνα 22), **παρακείμενα** (φωτογραφίες, εικόνες, σχήματα) (βλ. εικόνα 23) και **περικείμενα** (παράλληλα κείμενα, βιβλία, άρθρα) (βλ. εικόνα 24).

Εικόνα 21: Διακείμενα

Επικείμενα

Αρχές Νέας Αγωγής

Η Νέα Αγωγή:

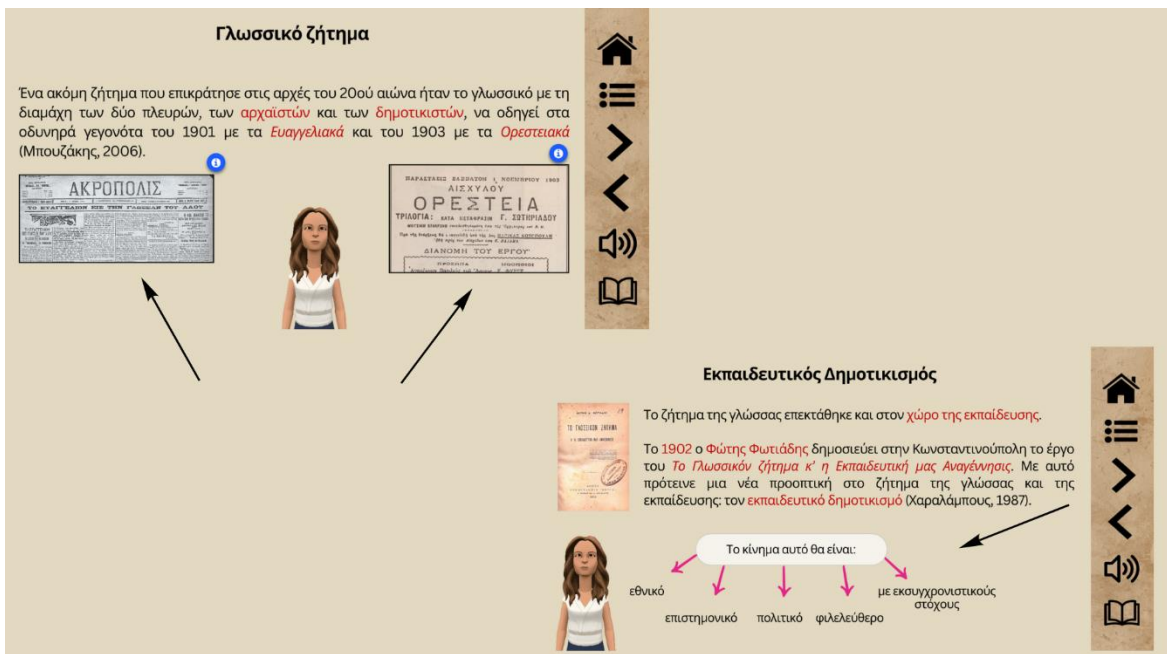
- ✓ προωθούσε την **αυτενέργεια**
- ✓ αντιμετώπιζε το παιδί ως **ατομικότητα**
- ✓ έδινε έμφαση στη **σχέση** α
- ✓ λάμβανε υπόψη τις **ιδιαιτερότητες** και τα **ενοιαφέροντα** του παιδιού
- ✓ έδινε σημασία στην **ελευθερία** του μαθητή και στον **σεβασμό** της προσωπικότητάς του (Κλεάνθους-Παπαδημητρίου, 1952)

Maria Montessori

Η **Maria Montessori** ήταν Ιταλίδα **παιδαγωγός, φιλόσοφος και γιατρός** γνωστή για τη μέθοδο που φέρει το όνομά της (**Μοντεσοριανή μέθοδος**). Η Μοντεσοριανή παιδαγωγική **βασίζεται** στην **ανεξαρτησία**, στην **ελευθερία επιλογής** της εκπαιδευτικής πορείας και στον **σεβασμό** της φυσικής, σωματικής, ψυχολογικής και κοινωνικής **ανάπτυξης** του παιδιού.

Εικόνα 22: Επικείμενα

Παρακείμενα

Γλωσσικό ζήτημα

Ένα ακόμη ζήτημα που επικράτησε στις αρχές του 20ού αιώνα ήταν το γλωσσικό με τη διαμάχη των δύο πλευρών, των **αρχαϊστών** και των **δημοτικιστών**, να οδηγεί στα οδυνηρά γεγονότα του 1901 με τα **Ευαγγελικά** και του 1903 με τα **Ορεστειακά** (Μπουζάκης, 2006).

ΑΚΡΟΠΟΛΙΣ

ΟΡΕΣΤΕΙΑ

Εκπαιδευτικός Δημοτικισμός

Το ζήτημα της γλώσσας επεκτάθηκε και στον **χώρο της εκπαίδευσης**.

Το 1902 ο Φώτης Φωτιάδης δημοσιεύει στην Κωνσταντινούπολη το έργο του **Το Γλωσσικόν ζήτημα κ' η Εκπαιδευτική μας Αναγέννησις**. Με αυτό πρότεινε μια νέα προοπτική στο ζήτημα της γλώσσας και της εκπαίδευσης: τον **εκπαιδευτικό δημοτικισμό** (Χαραλάμπους, 1987).

Το κίνημα αυτό θα είναι:

εθνικό

επιστημονικό

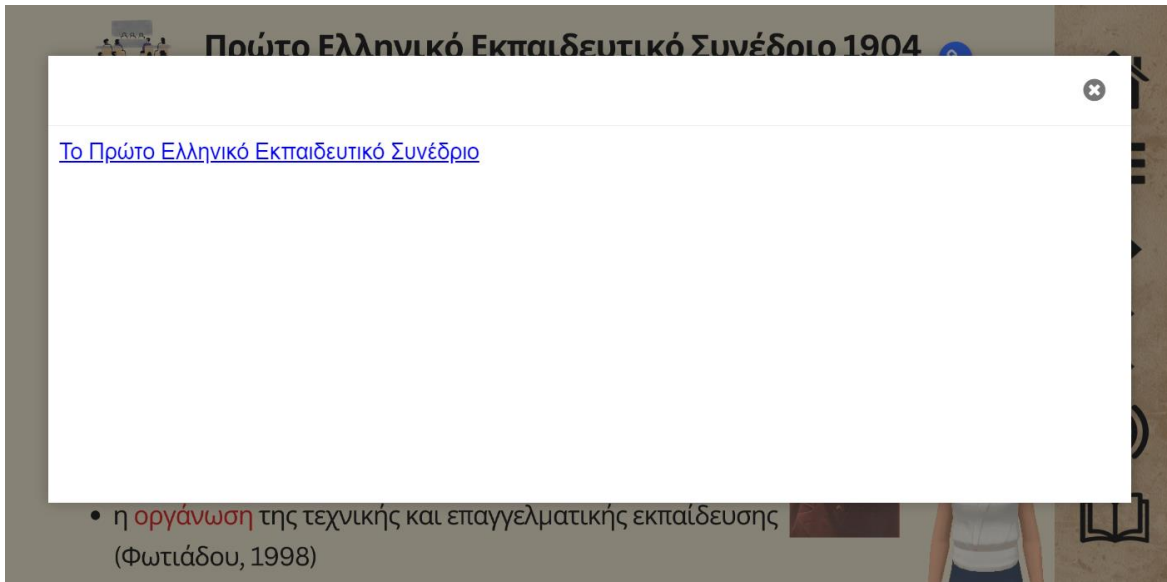
πολιτικό

φιλελεύθερο

με εκσυγχρονιστικούς στόχους

Εικόνα 23: Παρακείμενα

Περιεχόμενα

Εικόνα 24: Περιεχόμενα

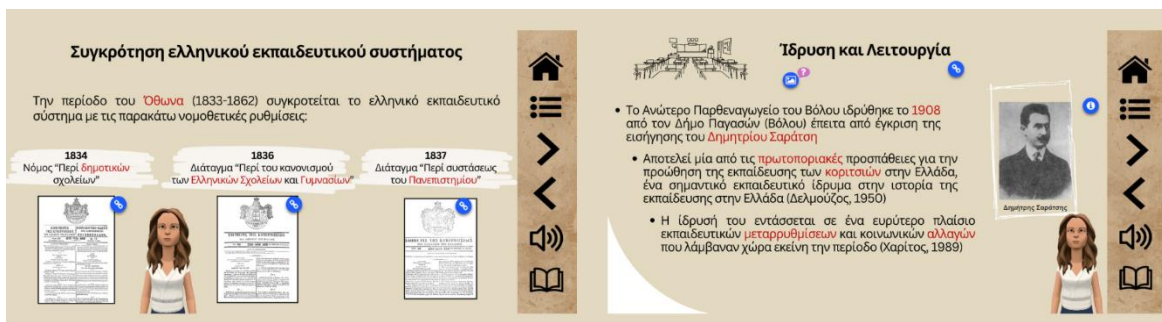
Όσον αφορά στην τρίτη και τελευταία δέσμη, το παρόν Ε.Υ. δεν αποτελείται από πολυκείμενα, παρά μόνο από πολυαντικείμενα και συγκεκριμένα χρησιμοποιήθηκε η πλατφόρμα Chamilo και το H5P.

Στοιχεία της Γνωστικής Θεωρίας της Πολυμεσικής μάθησης

Σε όλο το Ε.Υ. έγινε προσπάθεια να εφαρμοστούν οι δώδεκα αρχές που διατυπώθηκαν από τον Mayer (2001) στον σχεδιασμό Ε.Υ..

1. Αρχή της χωρικής συνάφειας και αρχή της χρονικής συνάφειας (βλ. εικόνα 25).

Στο Ε.Υ. το σχετικό κείμενο μιας εικόνας εμφανίζεται κοντά σε αυτήν.

Εικόνα 25: Αρχή της χωρικής συνάφειας και αρχή χρονικής συνάφειας

Υπακοή Παπαδοπούλου, Σχεδιασμός, υλοποίηση, αποτίμηση μιας ολοκληρωμένης παρέμβασης εξ αποστάσεως εκπαίδευσης για ενήλικες με θέμα: «Εφαρμογές της Νέας Αγωγής στην εκπαιδευτική πραγματικότητα στην Ελλάδα των αρχών του 20^{ού} αιώνα»

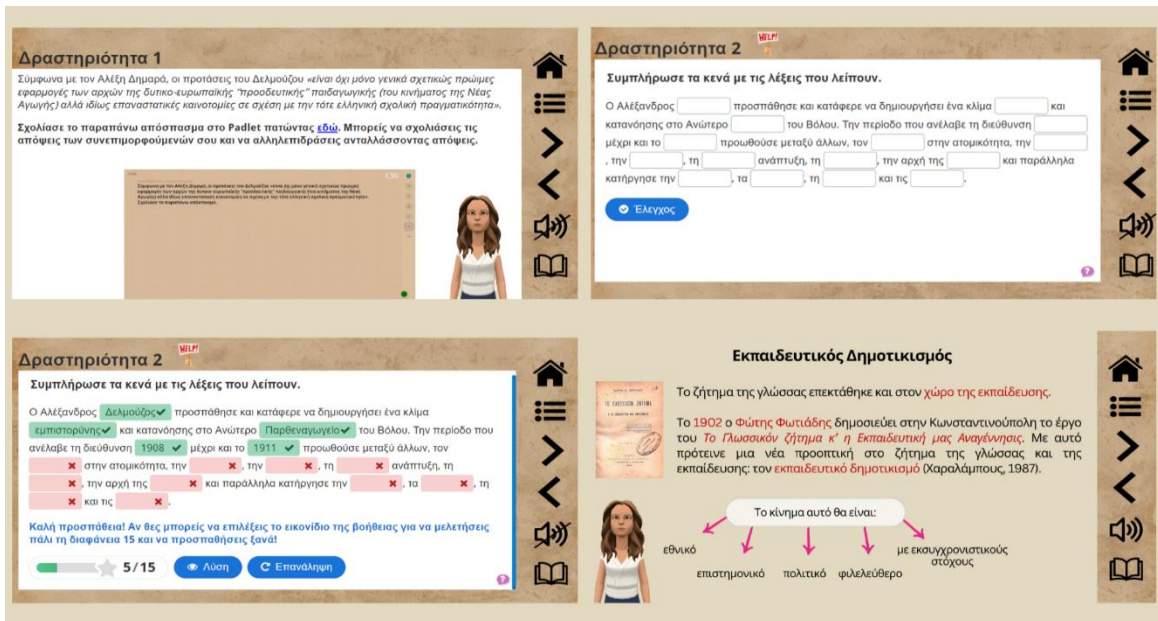
2. **Πολυμεσική αρχή** (βλ. εικόνα 26). Στο Ε.Υ. αποτυπώνεται η πολυμεσική αρχή καθώς σε όλες τις διαφάνειες το κείμενο συνοδεύεται από εικόνες. Επίσης, υπάρχουν βίντεο που έχουν εικόνες, αφήγηση και κείμενο.

Εικόνα 26: Πολυμεσική αρχή

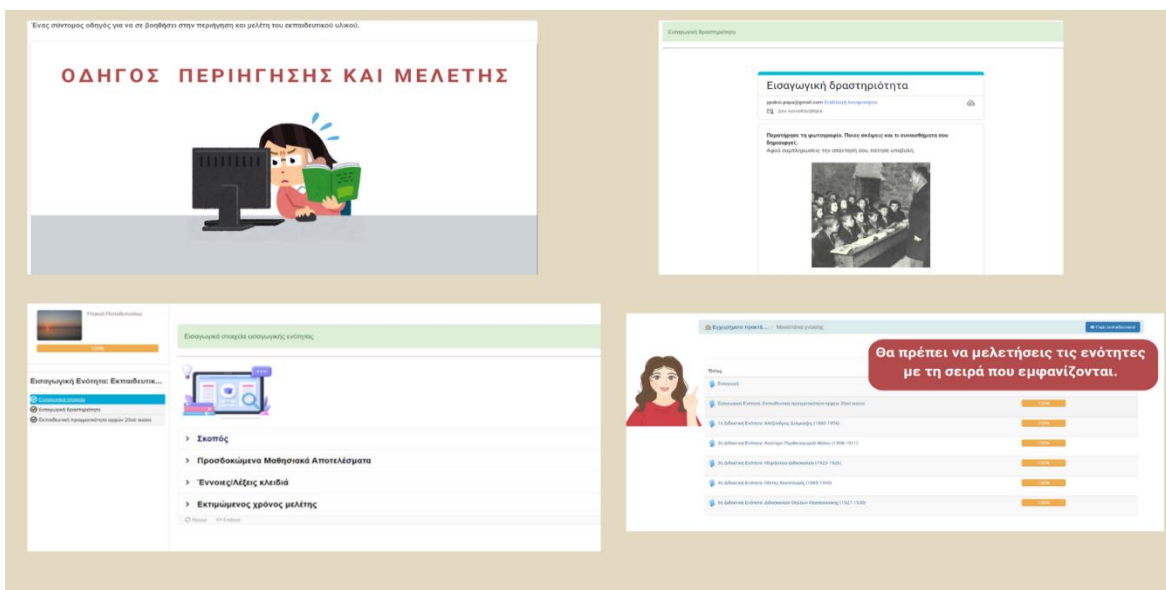
3. **Αρχή της συνοχής**. Στο Ε.Υ. αποφεύχθηκαν οι περιττές λεκτικές και οπτικές πληροφορίες.
4. **Αρχή του πλεονασμού**. Στο Ε.Υ. αποφεύχθηκε η χρήση πολλαπλών μέσων προκειμένου να μην επιβαρυνθεί το Ε.Υ..
5. **Αρχή της φωνής**. Έγινε προσπάθεια προκειμένου η φωνή στην αφήγηση να είναι φιλική και προσιτή.
6. **Αρχή της προσωποποίησης** (βλ. εικόνα 27). Όσον αφορά στην αρχή της προσωποποίησης χρησιμοποιήθηκε το β' ενικό πρόσωπο προκειμένου να υπάρξει ένα φιλικό κλίμα μεταξύ Ε.Υ. και εκπαιδευόμενου. Ενσωματώθηκε αφήγηση σχεδόν στο σύνολο των διαφανειών, γραφικά στοιχεία και υπάρχει ανατροφοδότηση σε όσες δραστηριότητες ήταν εφικτό να υπάρξει.

Υπακοή Παπαδοπούλου, Σχεδιασμός, υλοποίηση, αποτίμηση μιας ολοκληρωμένης παρέμβασης εξ αποστάσεως εκπαίδευσης για ενήλικες με θέμα: «Εφαρμογές της Νέας Αγωγής στην εκπαιδευτική πραγματικότητα στην Ελλάδα των αρχών του 20^{ου} αιώνα»

Εικόνα 27: Αρχή της προσωποποίησης

- 7. Αρχή της εικόνας.** Σε όλες τις διαφάνειες (εκτός από τις διαφάνειες με τις δραστηριότητες και αυτές που περιλαμβάνουν βίντεο) του E.Y. υπάρχει ένας φιλικός χαρακτήρας (avatar) που βοηθάει στη διαδικασία της μάθησης.
- 8. Αρχή της προπαίδευσης** (βλ. εικόνα 28). Δημιουργήθηκε ένα εισαγωγικό βίντεο στην αρχή του E.Y., στο οποίο παρέχονται στον εκπαιδευόμενο οι κατάλληλες οδηγίες περιήγησης και μελέτης. Ακόμη, σε όλες τις διδακτικές ενότητες υπάρχει μια εισαγωγική ενότητα καθώς και μια εισαγωγική δραστηριότητα.

Εικόνα 28: Αρχή της προπαίδευσης

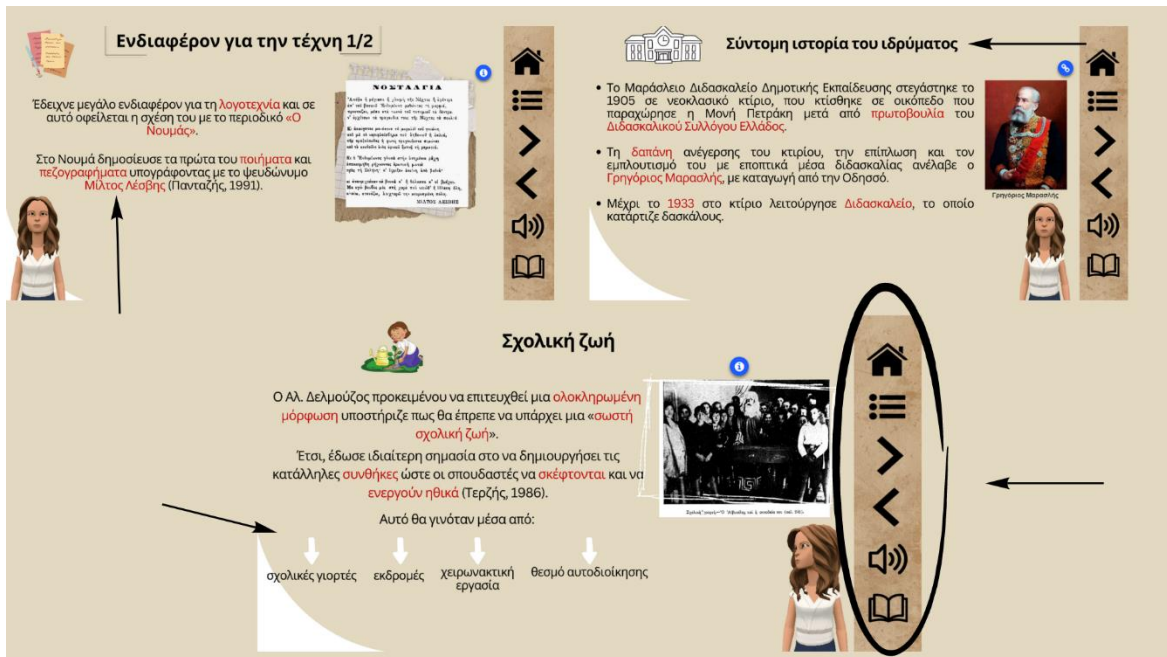
9. **Αρχή της τροπικότητας** (βλ. εικόνα 29). Το περιεχόμενο στο E.Y. παρουσιάζεται με ποικίλους τρόπους και όπου ήταν δυνατόν προτιμήθηκε η αφήγηση. Τα εισαγωγικά βίντεο περιέχουν αποκλειστικά αφήγηση με εικόνα ενώ τα βίντεο της σύνοψης περιέχουν εικόνα (σε μικρό βαθμό) με κείμενο και μουσική.

Εικόνα 29: Αρχή της τροπικότητας

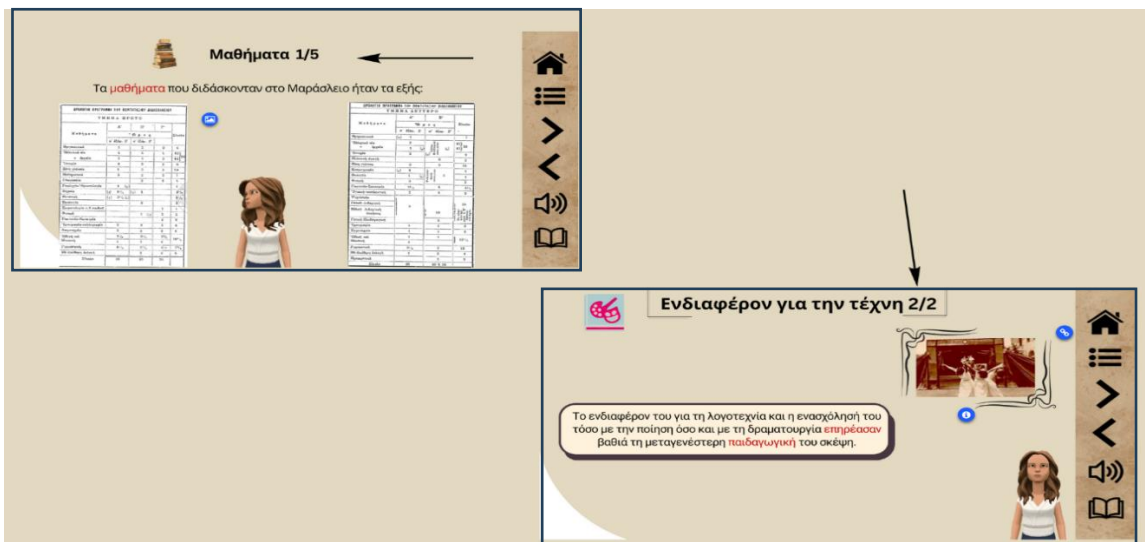
10. **Αρχή της σηματοδότησης** (βλ. εικόνα 30). Στο E.Y. έγινε χρήση κατάλληλων χρωματικών ενδείξεων και σχημάτων (π.χ βελάκια) προκειμένου να καθοδηγείται η προσοχή του εκπαιδευόμενου.

Υπακοή Παπαδοπούλου, Σχεδιασμός, υλοποίηση, αποτίμηση μιας ολοκληρωμένης παρέμβασης εξ αποστάσεως εκπαίδευσης για ενήλικες με θέμα: «Εφαρμογές της Νέας Αγωγής στην εκπαιδευτική πραγματικότητα στην Ελλάδα των αρχών του 20^{ου} αιώνα»

Εικόνα 30: Αρχή της σηματοδότησης

11. Αρχή της κατάτμησης (βλ. εικόνα 31). Κατά τον σχεδιασμό του παρόντος Ε.Υ. έγινε όσο το δυνατόν μεγαλύτερη προσπάθεια προκειμένου οι πληροφορίες που θα παίρνουν οι εκπαιδευόμενοι να είναι χωρισμένες και σε τμηματικά.

Εικόνα 31: Αρχή της κατάτμησης

Υπακοή Παπαδοπούλου, Σχεδιασμός, υλοποίηση, αποτίμηση μιας ολοκληρωμένης παρέμβασης εξ αποστάσεως εκπαίδευσης για ενήλικες με θέμα: «Εφαρμογές της Νέας Αγωγής στην εκπαιδευτική πραγματικότητα στην Ελλάδα των αρχών του 20^{ού} αιώνα»

5. Μεθοδολογία της έρευνας

5.1 Εισαγωγικά

Η παρούσα εργασία έχει ως αντικείμενο τον σχεδιασμό, την υλοποίηση και την αποτίμηση Ε.Υ. για ενήλικες με τη μέθοδο της ΕξΑΕ με θέμα «Εφαρμογές της Νέας Αγωγής στην εκπαιδευτική πραγματικότητα στην Ελλάδα των αρχών του 20^{ού} αιώνα».

Η αποτίμηση της παρέμβασης γίνεται μέσα από μια ποιοτική προσέγγιση. Συγκεκριμένα, η αξιολόγηση της εκπαιδευτικής παρέμβασης περιλαμβάνει τη συλλογή και ανάλυση δεδομένων σχετικά με την ικανοποίηση των συμμετεχόντων, την επίτευξη των μαθησιακών στόχων και την αποτελεσματικότητα των χρησιμοποιούμενων μεθόδων και εργαλείων. Οι τελικές εκτιμήσεις θα συμβάλλουν στη βελτίωση του σχεδιασμού μελλοντικών παρεμβάσεων και στην καλύτερη κατανόηση των αναγκών των εκπαιδευομένων στον τομέα της ΕξΑΕ.

5.2 Στόχοι της έρευνας

Οι στόχοι του παρόντος ερευνητικού εγχειρήματος είναι:

1. Να διερευνηθεί εάν το Ε.Υ. διέπεται από τις αρχές και τη μεθοδολογία της ΕξΑΕ.
2. Να διερευνηθεί εάν το Ε.Υ. έχει δημιουργηθεί σύμφωνα με τις αρχές της Πολυμεσικής Μάθησης.
3. Να διερευνηθούν οι απόψεις των επιμορφούμενων για το Ε.Υ..

5.3 Ερευνητικά ερωτήματα

Από τους παραπάνω στόχους προκύπτουν τα παρακάτω ερευνητικά ερωτήματα, τα οποία διαχωρίζονται σε δύο κατηγορίες ανάλογα με το αντικείμενο διερεύνησής τους.

Ως προς την αποτίμηση του Ε.Υ. από τους ειδικούς:

1. Το Ε.Υ. διέπεται από τις αρχές και τη μεθοδολογία της ΕξΑΕ;
2. Το Ε.Υ. έχει δημιουργηθεί σύμφωνα με τις αρχές της Πολυμεσικής Μάθησης;
3. Ποια είναι τα δυνατά σημεία του Ε.Υ.;

Υπακοή Παπαδοπούλου, Σχεδιασμός, υλοποίηση, αποτίμηση μιας ολοκληρωμένης παρέμβασης εξ αποστάσεως εκπαίδευσης για ενήλικες με θέμα: «Εφαρμογές της Νέας Αγωγής στην εκπαιδευτική πραγματικότητα στην Ελλάδα των αρχών του 20^{ού} αιώνα»

4. Ποια σημεία του Ε.Υ. χρήζουν βελτίωσης;

Ως προς τις απόψεις των ενηλίκων χρηστών για το Ε.Υ.:

1. Κατά πόσο κρίθηκε ενδιαφέρον ή όχι ενδιαφέρον το περιεχόμενο του Ε.Υ. από τους χρήστες και για ποιους λόγους;
2. Αντιμετώπισαν κάποιες δυσκολίες κατά τη μελέτη του Ε.Υ.;
3. Πώς θα περιέγραφαν τη συνολική τους εμπειρία με το Ε.Υ.;
4. Ποια θεωρούν πως είναι τα σημεία του Ε.Υ. που τους έκαναν περισσότερο εντύπωση;
5. Ποια σημεία του Ε.Υ. θεωρούν πως χρειάζονται βελτίωση;

5.4 Είδος της έρευνας

Πρόκειται για μια έρευνα αποτίμησης διαδραστικού Ε.Υ. που χρησιμοποιείται στην ΕξΑΕ, η οποία βασίζεται στη συλλογή και ανάλυση ποιοτικών δεδομένων. Για την αποτίμηση του Ε.Υ., υιοθετήθηκε μια ποιοτική μεθοδολογική προσέγγιση, τόσο στη φάση της αξιολόγησης από ειδικούς όσο και στη φάση της αξιολόγησης από ενήλικους χρήστες. Αυτή η προσέγγιση είναι ιδιαίτερα κατάλληλη για την εις βάθος διερεύνηση των εμπειριών, των απόψεων και των αντιλήψεων των συμμετεχόντων, προσφέροντας μια βαθύτερη κατανόηση του τρόπου με τον οποίο αντιλαμβάνονται και αλληλεπιδρούν με το Ε.Υ.. Η ποιοτική έρευνα επιτρέπει την κατανόηση των φαινομένων μέσα από την οπτική των ίδιων των ατόμων που τα βιώνουν, προσφέροντας έτσι πλούσια και λεπτομερή δεδομένα που δεν είναι δυνατόν να παραχθούν μέσω ποσοτικών μεθόδων. Για τη συλλογή των δεδομένων χρησιμοποιήθηκαν ερωτηματολόγια που περιλάμβαναν τόσο ερωτήσεις ανοιχτού τύπου, που επιτρέπουν στους συμμετέχοντες να εκφράσουν ελεύθερα τις απόψεις και τις εμπειρίες τους, όσο και κλειστού τύπου, που επιτρέπουν την κατηγοριοποίηση και την ανάλυση συγκεκριμένων απαντήσεων.

5.5 Χρονική περίοδος διεξαγωγής της έρευνας

Η έρευνα που αφορά στην αποτίμηση του Ε.Υ. από τους ειδικούς πραγματοποιήθηκε το διάστημα από 24 Σεπτεμβρίου έως 10 Οκτωβρίου 2024. Η έρευνα που αφορά στην αποτίμηση του Ε.Υ. από τους ενήλικες χρήστες πραγματοποιήθηκε από τις 10 Οκτωβρίου μέχρι τις 15 Οκτωβρίου 2024.

Υπακοή Παπαδοπούλου, Σχεδιασμός, υλοποίηση, αποτίμηση μιας ολοκληρωμένης παρέμβασης εξ αποστάσεως εκπαίδευσης για ενήλικες με θέμα: «Εφαρμογές της Νέας Αγωγής στην εκπαιδευτική πραγματικότητα στην Ελλάδα των αρχών του 20^{ού} αιώνα.»

5.6 Ερευνητική στρατηγική

Η παρούσα έρευνα πραγματοποιήθηκε σε δύο φάσεις. Η πρώτη φάση της έρευνας αφορούσε στην αξιολόγηση του διαδραστικού Ε.Υ. από ειδικούς στον τομέα της ΕξΑΕ και της πολυμεσικής μάθησης με στόχο τη βελτίωσή του. Ως ειδικοί ορίζονται άτομα που έχουν πρότερη εμπειρία και εξειδίκευση σε αντίστοιχα θέματα.

Αφού βελτιώθηκε το Ε.Υ. προχωρήσαμε στη δεύτερη φάση. Η δεύτερη φάση της έρευνας εστίασε στην αξιολόγηση του διαδραστικού Ε.Υ. από τους ενήλικους εκπαιδευόμενους. Στόχος της ήταν να εξετάσει την εμπειρία των εκπαιδευόμενων κατά τη χρήση του υλικού και να αποκαλύψει τις απόψεις τους για την αποτελεσματικότητά του.

5.7 Μέθοδοι δειγματοληψίας και δείγμα της έρευνας

5.7.1 Φάση της έρευνας των ειδικών

Για την αποτίμηση του Ε.Υ. από τους ειδικούς στις αρχές της ΕξΑΕ και της Πολυμεσικής Μάθησης επιλέχθηκε η μέθοδος της σκόπιμης δειγματοληψίας, μιας μεθόδου επιλογής δειγμάτων από έναν πληθυσμό που βασίζεται σε συγκεκριμένα κριτήρια ή στόχους, αντί για τυχαία επιλογή (Ισαρη & Πουρκός, 2005).

Συνεπώς, επιλέχθηκαν τρία άτομα, τελειόφοιτοι του μεταπτυχιακού προγράμματος του Ε.ΔΙ.Β.Ε.Α. με τίτλο «Επιστήμες της Αγωγής - ΕξΑΕ με τη χρήση των ΤΠΕ (e-Learning)», γεγονός που τα καθιστά ιδιαίτερα κατάλληλα για αυτήν την αξιολόγηση.

5.7.2 Φάση της έρευνας των ενηλίκων χρηστών του Ε.Υ.

Όσον αφορά στην έρευνα για την άποψη των ενηλίκων για το Ε.Υ. χρησιμοποιήθηκε επίσης η σκόπιμη δειγματοληψία (Ισαρη & Πουρκός, 2015). Οι συμμετέχοντες που επιλέχθηκαν αποτελούν ποικίλο δείγμα και πιο συγκεκριμένα πρόκειται για ενήλικες εκπαιδευτικούς πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης, φοιτητές, απόφοιτους πανεπιστημίου με ή χωρίς μεταπτυχιακό, και έναν υποψήφιο διδάκτορα. Η ανάλυση αυτής της επιλογής δείχνει την πρόθεση για τη συγκέντρωση δεδομένων από μια ευρεία γκάμα εκπαιδευτικών και ακαδημαϊκών προφίλ.

5.8 Ερευνητικές μέθοδοι και μέσα συλλογής δεδομένων

5.8.1 Φάση της έρευνας των ειδικών

Για την αποτίμηση του Ε.Υ. από τους «ειδικούς» στην ΕξΑΕ και την Πολυμεσική Μάθηση δόθηκε ο σύνδεσμος του μαθήματος στην πλατφόρμα Chamilo και ένα ερωτηματολόγιο με ανοιχτού και κλειστού τύπου ερωτήσεις που δημιουργήθηκε από το Ε.ΔΙ.Β.Ε.Α. του Πανεπιστημίου Κρήτης (βλ. Παράρτημα Α).

Πιο συγκεκριμένα, το πρώτο μέρος περιλαμβάνει επτά ερωτήσεις κλειστού τύπου, οι οποίες στοχεύουν στη συγκέντρωση πληροφοριών σχετικά με το προφίλ των ειδικών. Στο δεύτερο μέρος περιλαμβάνονται τριάντα εννέα ερωτήσεις για την αποτίμηση του Ε.Υ. με βάση τις αρχές της ΕξΑΕ, ενώ στο τρίτο δεκαπέντε ερωτήσεις ανοιχτού τύπου για την αποτίμηση του Ε.Υ. με βάση τις αρχές της Πολυμεσικής Μάθησης. Τέλος, το τέταρτο και πέμπτο μέρος περιλαμβάνουν από μία ερώτηση ανοιχτού τύπου το καθένα, όπου οι εκπαιδευόμενοι καλούνται να καταγράψουν τρία δυνατά σημεία του Ε.Υ. και τρία στοιχεία που χρειάζονται βελτίωση. Η κάθε μία να συνοδεύεται από ένα κενό πλαίσιο για απάντηση.

Στον παρακάτω πίνακα δίνονται δέκα άξονες που αφορούν στην αποτίμηση του Ε.Υ.. Οι πρώτοι επτά άξονες αντιστοιχούν στο πρώτο ερευνητικό ερώτημα, ο όγδοος άξονας αντιστοιχεί στο δεύτερο ερευνητικό ερώτημα ενώ ο ένατος και δέκατος άξονας αντιστοιχούν στο τρίτο και τέταρτο ερευνητικό ερώτημα.

Ερευνητικοί άξονες Ε.Υ.	Ερωτήσεις ερωτηματολογίου	Ερευνητικό ερώτημα
1 ^{ος} άξονας: Επιστημονική συνοχή / Τεκμηρίωση του Ε.Υ.	A1, A2, A3, A4, A5	Το Ε.Υ. διέπεται από τις αρχές και τη μεθοδολογία της ΕξΑΕ;
2 ^{ος} άξονας: Απλή και κατανοητή παρουσίαση του Γνωστικού Αντικειμένου	B1, B2, B3, B4, B5, B6, B7, B8, B9, B10	Το Ε.Υ. διέπεται από τις αρχές και τη μεθοδολογία της ΕξΑΕ;

3 ^{ος} άξονας: Ευχρηστία του Ε.Υ.	Γ1, Γ2, Γ3, Γ4	Το Ε.Υ. διέπεται από τις αρχές και τη μεθοδολογία της ΕξΑΕ;
4 ^{ος} άξονας: Υποστήριξη και καθοδήγηση εκπαιδευόμενου στη μελέτη του	Δ1, Δ2, Δ3	Το Ε.Υ. διέπεται από τις αρχές και τη μεθοδολογία της ΕξΑΕ;
5 ^{ος} άξονας: Αλληλεπίδραση Ε.Υ. με τον εκπαιδευόμενο στη μελέτη του	Ε1, Ε2, Ε3, Ε4, Ε5, Ε6	Το Ε.Υ. διέπεται από τις αρχές και τη μεθοδολογία της ΕξΑΕ;
6 ^{ος} άξονας: Αναστοχασμός και αυτοαξιολόγηση εκπαιδευόμενου	ΣΤ1, ΣΤ2, ΣΤ3, ΣΤ4, ΣΤ5	Το Ε.Υ. διέπεται από τις αρχές και τη μεθοδολογία της ΕξΑΕ;
7 ^{ος} άξονας: Σκοπός και Προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα	Ζ1, Ζ2, Ζ3, Ζ4, Ζ5, Ζ6	Το Ε.Υ. διέπεται από τις αρχές και τη μεθοδολογία της ΕξΑΕ;
8 ^{ος} άξονας: Εφαρμογή αρχών της Γνωστικής Θεωρίας Πολυμεσικής Μάθησης	Α.1, Α.2, Α.3, Α.4, Α.5, Α.6, Α.7, Α.8, Α.9, Α.10, Α.11, Α.12, Α.13, Α.14, Α.15	Το Ε.Υ. έχει δημιουργηθεί σύμφωνα με τις αρχές της Πολυμεσικής Μάθησης;
9 ^{ος} άξονας: Δυνατά σημεία	1	Ποια θεωρούν πως είναι τα σημεία του Ε.Υ. που τους έκαναν

		περισσότερο εντύπωση;
10 ^{ος} άξονας: Προτάσεις βελτίωσης	2	Ποια σημεία του Ε.Υ. χρήζουν βελτίωσης;

Πίνακας 1: Ερευνητικοί άξονες Ε.Υ. / Ερωτήσεις ερωτηματολογίου

5.8.2 Φάση της έρευνας των ενηλίκων χρηστών του Ε.Υ.

Για τη διερεύνηση των απόψεων των ενηλίκων χρηστών για το Ε.Υ. η μεθοδολογική προσέγγιση που χρησιμοποιήθηκε είναι η ποιοτική έρευνα.

Στους ενήλικες χρήστες δόθηκε ερωτηματολόγιο που δημιουργήθηκε εν μέρει -το μέρος με τα δημογραφικά στοιχεία αντλήθηκε από το ερωτηματολόγιο των ειδικών- από τη γράφουσα με ερωτήσεις ανοιχτού και κλειστού τύπου (βλ. Παράρτημα Β). Το ερωτηματολόγιο σχεδιάστηκε και αναπτύχθηκε με βάση τα πέντε ερευνητικά ερωτήματα που στόχευαν στη διερεύνηση των απόψεων των ενηλίκων εκπαιδευομένων, οι οποίοι αποτέλεσαν το δείγμα της παρούσας έρευνας. Στον παρακάτω πίνακα παρατίθενται τα ερευνητικά ερωτήματα και οι ερωτήσεις του ερωτηματολογίου που αντιστοιχούν σε κάθε ερώτημα.

Ερευνητικό ερώτημα	Ερωτήσεις ερωτηματολογίου
Κατά πόσο κρίθηκε ενδιαφέρον ή όχι ενδιαφέρον το περιεχόμενο του Ε.Υ. από τους χρήστες και για ποιους λόγους;	Κατά πόσο βρήκες ενδιαφέρον ή όχι ενδιαφέρον το περιεχόμενο του Ε.Υ. και για ποιους λόγους;
Αντιμετώπισαν κάποιες δυσκολίες κατά τη μελέτη του Ε.Υ.;	Κατά τη μελέτη του Ε.Υ. αντιμετώπισες κάποιες δυσκολίες ή όχι;
Πώς θα περιέγραφαν τη συνολική τους εμπειρία με το Ε.Υ.;	Πώς θα περιέγραφες τη συνολική εμπειρία σου με το Ε.Υ.;

Υπακοή Παπαδοπούλου, Σχεδιασμός, υλοποίηση, αποτίμηση μιας ολοκληρωμένης παρέμβασης εξ αποστάσεως εκπαίδευσης για ενήλικες με θέμα: «Εφαρμογές της Νέας Αγωγής στην εκπαιδευτική πραγματικότητα στην Ελλάδα των αρχών του 20^{ού} αιώνα»

Ποια θεωρούν πως είναι τα σημεία του Ε.Υ. που τους έκαναν περισσότερο εντύπωση;	Κατά την άποψή σου ποια είναι τα τρία πιο δυνατά σημεία του Ε.Υ.;
Ποια σημεία του Ε.Υ. θεωρούν πως χρειάζονται βελτίωση;	Κατά την άποψή σου ποια είναι τα τρία σημεία του Ε.Υ. που χρήσουν βελτίωσης;

Πίνακας 2: Ερευνητικά ερωτήματα για τις απόψεις των ενηλίκων χρηστών / Ερωτήσεις ερωτηματολογίου

5.9 Τρόπος επεξεργασίας των δεδομένων της έρευνας

5.9.1 Επεξεργασία των δεδομένων της έρευνας των ειδικών

α) Μονάδα καταγραφής και ανάλυσης

Ως μονάδα καταγραφής και ανάλυσης στην παρούσα έρευνα επιλέχθηκε ολόκληρη η απάντηση που δόθηκε σε κάθε ερώτηση από τους ειδικούς-συμμετέχοντες. Με αυτόν τον τρόπο παρέχεται η δυνατότητα στον ερευνητή για μια πιο λεπτομερή διερεύνηση των απόψεων των ειδικών (Κυριαζή, 1998).

β) Κατηγορίες κωδικοποίησης

Για να διασφαλιστεί η εγκυρότητα και η αποτελεσματικότητα του συστήματος κατηγοριοποίησης των αξόνων και των βασικών αντικειμένων τους, λήφθηκαν υπόψη οι αρχές της Αντικειμενικότητας (Objectivity), της Εξαντλητικότητας (Exhaustivity), της Καταλληλότητας (Correctness), του Αμοιβαίου αποκλεισμού (Exclusivity). Αυτές οι αρχές εξασφαλίζουν ότι η ανάλυση περιεχομένου είναι συστηματική και ακριβής, παρέχοντας αξιόπιστα και επαναλήψιμα αποτελέσματα (Τζάνη & Κεχαγιάς, 2005).

Λαμβάνοντας υπόψη, λοιπόν, τις παραπάνω αρχές, οι κατηγορίες για την ανάλυση των δεδομένων που συγκεντρώθηκαν από τα ερωτηματολόγια που παραδόθηκαν στους ειδικούς διαμορφώθηκαν ως εξής:

1^{ος} Άξονας: Επιστημονική συνοχή / Τεκμηρίωση Ε.Υ.
Βιβλιογραφική τεκμηρίωση
Αναφορά σε διαφορετικές πηγές πληροφοριών

Υπακοή Παπαδοπούλου, Σχεδιασμός, υλοποίηση, αποτίμηση μιας ολοκληρωμένης παρέμβασης εξ αποστάσεως εκπαίδευσης για ενήλικες με θέμα: «Εφαρμογές της Νέας Αγωγής στην εκπαιδευτική πραγματικότητα στην Ελλάδα των αρχών του 20^{ού} αιώνα»

Συγκριτική ανάλυση πληροφοριών/απόψεων
Ερμηνεία/κριτική συζήτηση πληροφοριών
Δυνατότητα περαιτέρω μελέτης σε διαφορετικές πηγές
2^{ος} Άξονας: Απλή - κατανοητή παρουσίαση γνωστικού αντικειμένου
Φιλικό ύφος
Χρήση προσωπικών και κτητικών αντωνυμιών
Χρήση καθομιλουμένης γλώσσας
Ευανάγνωστη γραφή
Ικανοποιητική πυκνότητα πληροφοριών
Τμηματική παρουσίαση στο μέγεθος της οθόνης
Μόνο κείμενο
Κείμενο και εικόνες
Κείμενο, εικόνες, βίντεο
Χρωματικές συνθέσεις για άνετη αλληλεπίδραση
3^{ος} Άξονας: Ευχρηστία Ε.Υ.
Κουμπιά κατανοητά και αναγνωρίσιμα
Εικονίδια κατανοητά και αναγνωρίσιμα
Εύκολη πλοήγηση
Εγκυρότητα υπερσυνδέσμων
4^{ος} Άξονας: Υποστήριξη – καθοδήγηση εκπαιδευόμενου στη μελέτη του
Συμβουλές μελέτης
Έμφαση σε σημεία
Επεξηγηματικά σχόλια
5^{ος} Άξονας: Αλληλεπίδραση Ε.Υ. με τον εκπαιδευόμενο στη μελέτη του
Δραστηριότητες που ενθαρρύνουν την έκφραση απόψεων-κρίσεων
Δραστηριότητες που ενθαρρύνουν τη διατύπωση ερωτήσεων
Δραστηριότητες συναισθηματικής εμπλοκής
Δραστηριότητες που ενθαρρύνουν ανταλλαγή απόψεων μεταξύ εκπαιδευόμενων
Δραστηριότητες που ενθαρρύνουν τον εκπαιδευόμενο να αισθανθεί μέλος ομάδας

Δραστηριότητες που ενθαρρύνουν τον εκπαιδευόμενο να ενσωματώσει/εμπλουτίσει τις απόψεις του
6^{ος} Άξονας: Αναστοχασμός - αυτοαξιολόγησης εκπαιδευόμενου
Δραστηριότητες αυτοαξιολόγησης
Δραστηριότητες για ανάπτυξη αυτόνομης κριτικής σκέψης
Δραστηριότητες για ανάπτυξη διαύλων επικοινωνίας με στόχο την ανατροφοδότηση
Δραστηριότητες συσχέτισης νέων δεδομένων με τη δική του πραγματικότητα
Δραστηριότητες εφαρμογής νέας γνώσης στη δική του πραγματικότητα
7^{ος} Άξονας: Σκοπός και προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα
Σαφής διατύπωση του σκοπού κάθε διδακτικής ενότητας
Σαφής διατύπωση των προσδοκώμενων αποτελεσμάτων κάθε διδακτικής ενότητας
Παρακίνηση σε επίπεδο γνώσεων
Παρακίνηση σε επίπεδο δεξιοτήτων
Παρακίνηση σε επίπεδο στάσεων
Έλεγχος προόδου με βάση τα προσδοκώμενα αποτελέσματα
8^{ος} Άξονας: Εφαρμογή αρχών Πολυμεσικής Μάθησης
Συνδυασμός κειμένου-εικόνας (Πολυμεσική Αρχή)
Χρήση εικόνων (Πολυμεσική Αρχή)
Στοιχεία αφήγησης (Αρχή της Τροπικότητας)
Μη σχετικές πληροφορίες (Αρχή της Συνοχής)
Φιλική γλώσσα (Αρχή της Προσωποποίησης)
Χρήση δευτέρου προσώπου (Αρχή της Προσωποποίησης)
Ηχητική παρουσίαση (Αρχή της Προσωποποίησης)
Φιλικό ύφος ηχητικής παρουσίασης (Αρχή της Φωνής)
Φιλικός χαρακτήρας-Avatar (Αρχή της Εικόνας)
Τμηματική παρουσίαση γνωστικού αντικειμένου (Αρχή της Κατάτμησης)
Διαδραστικές δραστηριότητες με ανατροφοδότηση (Αρχή της Προσωποποίησης)
Μακροσκελή κείμενα (Αρχή Κατάτμησης)
Σαφείς οδηγίες για δραστηριότητες-εργασίες (Αρχή της Σηματοδότησης)
Στοιχεία επισήμανσης (Αρχή της Σηματοδότησης)

Υπακοή Παπαδοπούλου, Σχεδιασμός, υλοποίηση, αποτίμηση μιας ολοκληρωμένης παρέμβασης εξ αποστάσεως εκπαίδευσης για ενήλικες με θέμα: «Εφαρμογές της Νέας Αγωγής στην εκπαιδευτική πραγματικότητα στην Ελλάδα των αρχών του 20^{ού} αιώνα»

Εισαγωγικές δραστηριότητες (Αρχή της Προπαίδευσης)
9^{ος} Άξονας: Δυνατά σημεία
Δυνατά σημεία
10^{ος} Άξονας: Σημεία βελτίωσης
Προτάσεις βελτίωσης

Πίνακας 3: Κατηγορίες ανάλυσης δεδομένων

5.9.2 Επεξεργασία των δεδομένων της έρευνας των ενηλίκων χρηστών

α) Μονάδα καταγραφής και ανάλυσης

Ως μονάδα καταγραφής και ανάλυσης στην παρούσα έρευνα επιλέχθηκε ολόκληρη η απάντηση που δόθηκε σε κάθε ερώτηση από τους ενήλικες χρήστες. Με αυτόν τον τρόπο παρέχεται η δυνατότητα στον ερευνητή για μια πιο λεπτομερή διερεύνηση των απόψεών τους (Κυριαζή, 1998).

β) Κατηγορίες κωδικοποίησης

Για να διασφαλιστεί η εγκυρότητα και η αποτελεσματικότητα του συστήματος κατηγοριοποίησης των αξόνων και των βασικών αντικειμένων τους, λήφθηκαν υπόψη οι αρχές της Αντικειμενικότητας (Objectivity), της Εξαντλητικότητας (Exhaustivity), της Καταλληλότητας (Correctness), του Αμοιβαίου αποκλεισμού (Exclusivity). Αυτές οι αρχές εξασφαλίζουν ότι η ανάλυση περιεχομένου είναι συστηματική και ακριβής, παρέχοντας αξιόπιστα και επαναλήψιμα αποτελέσματα (Τζάνη & Κεχαγιάς, 2005).

Λαμβάνοντας υπόψη τις παραπάνω αρχές, οι κατηγορίες για την ανάλυση των δεδομένων που συγκεντρώθηκαν από τα ερωτηματολόγια που παραδόθηκαν στους ενήλικες εκπαιδευομένους διαμορφώθηκαν ως εξής:

1^{ος} Άξονας: Ενδιαφέρον
Ενδιαφέρον
2^{ος} Άξονας: Δυσκολίες
Δυσκολίες
3^{ος} Άξονας: Εμπειρία

Υπακοή Παπαδοπούλου, Σχεδιασμός, υλοποίηση, αποτίμηση μιας ολοκληρωμένης παρέμβασης εξ αποστάσεως εκπαίδευσης για ενήλικες με θέμα: «Εφαρμογές της Νέας Αγωγής στην εκπαιδευτική πραγματικότητα στην Ελλάδα των αρχών του 20^{ού} αιώνα»

Εμπειρία
4^{ος} Άξονας: Δυνατά σημεία
Δυνατά σημεία
5^{ος} Άξονας: Σημεία βελτίωσης
Σημεία βελτίωσης

Πίνακας 4: Κατηγορίες ανάλυσης δεδομένων

5.10 Δεοντολογία της έρευνας

Κατά τη διάρκεια της διεξαγωγής της έρευνας, δεν αναδείχθηκαν ηθικά διλήμματα ή επιλογές που θα μπορούσαν να προκαλέσουν προβλήματα στην τήρηση των κανόνων δεοντολογίας της έρευνας. Όλες οι διαδικασίες πραγματοποιήθηκαν με απόλυτη προσοχή και καταβλήθηκαν συστηματικές προσπάθειες ώστε να διασφαλιστεί η ειλικρίνεια και ο σεβασμός προς τους συμμετέχοντες. Επιπλέον, κατά την επεξεργασία των δεδομένων, εξασφαλίστηκε πλήρως η ανωνυμία των συμμετεχόντων. Η ανωνυμία αυτή όχι μόνο συμμορφώνεται με τις απαιτήσεις της έρευνας αλλά και ενθαρρύνει τους συμμετέχοντες να εκφράσουν ελεύθερα και ειλικρινά τις απόψεις τους (Λιαργκόβας κ.ά, 2022).

5.11 Περιορισμοί της έρευνας

Η συγκεκριμένη έρευνα δεν διεξήχθη στο πλαίσιο μιας δομημένης και οργανωμένης εκπαιδευτικής παρέμβασης, δηλαδή δεν αποτέλεσε μέρος κάποιου εκπαιδευτικού προγράμματος. Αντιθέτως, πραγματοποιήθηκε μέσω της επιλογής μεμονωμένων ατόμων που ανήκουν σε μια συγκεκριμένη ομάδα-στόχο. Σκοπός ήταν η εξαγωγή αρχικών συμπερασμάτων που θα μπορούσαν να προσφέρουν μια πρώτη εικόνα για το υπό εξέταση θέμα. Πρόκειται για μια πιλοτική έρευνα, σχεδιασμένη να λειτουργήσει ως προκαταρκτική μελέτη, η οποία μπορεί να καθοδηγήσει μελλοντικές, πιο εκτεταμένες έρευνες.

Ένας σημαντικός περιορισμός της έρευνας είναι το μικρό μέγεθος του δείγματος. Λόγω αυτού, τα αποτελέσματα δεν μπορούν να θεωρηθούν αντιπροσωπευτικά του ευρύτερου πληθυσμού και δεν είναι δυνατόν να εξαχθούν γενικευμένα συμπεράσματα. Η πιλοτική φύση της έρευνας και το περιορισμένο μέγεθος του δείγματος σημαίνουν ότι τα ευρήματα πρέπει να αντιμετωπίζονται με προσοχή και να θεωρούνται ως ενδεικτικά παρά οριστικά. Επιπλέον, αυτά τα προκαταρκτικά αποτελέσματα μπορούν να αποτελέσουν τη βάση για τη βελτίωση της μεθοδολογίας και του σχεδιασμού μελλοντικών μελετών, οι οποίες θα

Υπακοή Παπαδοπούλου, Σχεδιασμός, υλοποίηση, αποτίμηση μιας ολοκληρωμένης παρέμβασης εξ αποστάσεως εκπαίδευσης για ενήλικες με θέμα: «Εφαρμογές της Νέας Αγωγής στην εκπαιδευτική πραγματικότητα στην Ελλάδα των αρχών του 20^{ού} αιώνα»

μπορούσαν να περιλαμβάνουν μεγαλύτερα και πιο ποικίλα δείγματα για την εξαγωγή πιο αξιόπιστων και γενικεύσιμων συμπερασμάτων.

6. Παρουσίαση αποτελεσμάτων

6.1 Φάση της έρευνας των ειδικών

6.1.1 Προφίλ των ειδικών

A) Φύλο

Φύλο	Αριθμός
Άντρες	0
Γυναίκες	3
Σύνολο	3

Πίνακας 5: Το δείγμα των ειδικών κατά φύλο

Οι συμμετέχοντες στην έρευνα των ειδικών ήταν συνολικά τρεις (3), και όλες ήταν γυναίκες.

B) Ηλικία

Ηλικιακή Ομάδα	Αριθμός
22-30	0
31-40	2
41-50	1
> 51	0

Πίνακας 6: Οι ειδικοί κατά ηλικιακή ομάδα

Από τις τρεις (3) συμμετέχουσες οι δύο (2) ανήκουν στην ηλικιακή ομάδα 31-40 και μία (1) στην ηλικιακή ομάδα 41-50.

Γ) Έτη προϋπηρεσίας

Έτη προϋπηρεσίας	Ειδικοί			
	E1	E2	E3	Σύνολο
0-4				0
5-10	X			1

11-20		X	X	2
> 20				0
Γενικό σύνολο				3

Πίνακας 7: Οι ειδικοί κατά έτη προϋπηρεσίας

Από τις συμμετέχουσες οι δύο (2) έχουν 11-20 έτη προϋπηρεσίας, ενώ μία (1) συμμετέχουσα έχει 5-10 έτη.

Δ) Εξοικείωση με μεθοδολογία ΕξΑΕ και ΤΠΕ

Ερώτηση	Ειδικοί		
	Ε1	Ε2	Ε3
Είσαι εξοικειωμένος/η με τις Τεχνολογίες της Πληροφορίας και της Επικοινωνίας (ΤΠΕ).	5	5	5
Χρησιμοποιείς τις Τεχνολογίες της Πληροφορίας και της Επικοινωνίας (ΤΠΕ) στην εκπαιδευτική πράξη.	5	5	3
Είσαι εξοικειωμένος/η με τη μέθοδο της Εξ Αποστάσεως Εκπαίδευσης (ΕξΑΕ) με τη χρήση των ΤΠΕ.	5	5	5
Είσαι εξοικειωμένος/η με τη μελέτη του Ε.Υ. το οποίο έχει σχεδιαστεί με τη μέθοδο της Εξ Αποστάσεως Εκπαίδευσης (ΕξΑΕ).	5	5	4
Μέση τιμή	5	5	4,25

Πίνακας 8: Εξοικείωση ειδικών με ΕξΑΕ και ΤΠΕ

Σύμφωνα με τις απαντήσεις που δόθηκαν, οι συμμετέχουσες φαίνεται πως είναι εξοικειωμένες με τις ΤΠΕ, με τη χρήση των ΤΠΕ στην εκπαιδευτική πράξη, με τη μέθοδο της ΕξΑΕ με τη χρήση των ΤΠΕ και με τη μελέτη Ε.Υ. το οποίο έχει σχεδιαστεί με τη μέθοδο της ΕξΑΕ.

6.1.2 Παρουσίαση και σχολιασμός των ευρημάτων

1^{ος} Άξονας: Επιστημονική συνοχή / Τεκμηρίωση Ε.Υ.

A) Βιβλιογραφική τεκμηρίωση

Το Ε.Υ. παρέχει πληροφορίες που συνοδεύονται από βιβλιογραφική τεκμηρίωση. Οι πηγές παρατίθενται στο τέλος κάθε διδακτικής ενότητας. Η αναφορά στη βιβλιογραφία είναι σημαντική για την υποστήριξη της εγκυρότητας του περιεχομένου, επιβεβαιώνοντας ότι το υλικό βασίζεται σε επιστημονικές ή άλλες έγκυρες πηγές.

E1: «Ναι, σε κάθε πληροφορία που παρατίθεται υπάρχει η αντίστοιχη βιβλιογραφική τεκμηρίωση και στο τέλος κάθε διδακτικής ενότητας υπάρχει η βιβλιογραφία που χρησιμοποιήθηκε στο εκπαιδευτικό υλικό».

E2: «Στο τέλος κάθε ενότητα αναγράφεται η βιβλιογραφία που χρησιμοποιήθηκε για την δημιουργία του Ε.Υ.».

E3: «Ναι, υπάρχει».

B) Αναφορά σε διαφορετικές πηγές πληροφοριών

Στο Ε.Υ. γίνεται αναφορά σε διάφορες πηγές πληροφοριών, όπως επιβεβαιώνεται από τις απαντήσεις. Οι πηγές περιλαμβάνουν τόσο πρωτογενείς όσο και δευτερογενείς, όπως βιβλία, άρθρα επιστημονικών περιοδικών, συνέδρια, μονογραφίες, links και φωτογραφίες, προσφέροντας μια πληθώρα πηγών για την ενίσχυση του περιεχομένου. Επιπλέον, οι εκπαιδευόμενοι έχουν τη δυνατότητα να αποκτήσουν πρόσβαση σε περισσότερες πληροφορίες σχετικά με το θέμα που μελετούν μέσω ειδικών κουμπιών πληροφοριών που παρέχονται στο υλικό. Συνεπώς, επιβεβαιώνεται ότι γίνεται χρήση ποικιλίας πηγών στο Ε.Υ..

E1: «Ναι, υπάρχει πληθώρα πηγών. Συμπεριλαμβάνονται πρωτογενείς και δευτερογενείς πηγές, links, φωτογραφίες, μονογραφίες, άρθρα επιστημονικών περιοδικών, συνέδρια».

E2: «Κατά τη διάρκεια του Ε.Υ., ο εκπαιδευόμενος πατώντας το κουμπί πληροφορίες έχει τη δυνατότητα να μελετήσει περισσότερες πληροφορίες σχετικές με το θέμα».

E3: «Ναι, γίνεται».

Υπακοή Παπαδοπούλου, Σχεδιασμός, υλοποίηση, αποτίμηση μιας ολοκληρωμένης παρέμβασης εξ αποστάσεως εκπαίδευσης για ενήλικες με θέμα: «Εφαρμογές της Νέας Αγωγής στην εκπαιδευτική πραγματικότητα στην Ελλάδα των αρχών του 20^{ού} αιώνα»

Γ) Συγκριτική ανάλυση πληροφοριών/απόψεων

Βάσει των απαντήσεων που δόθηκαν φαίνεται πως το Ε.Υ. περιλαμβάνει σύγκριση και ανάλυση πληροφοριών και απόψεων. Συγκεκριμένα, οι συμμετέχοντες επισημαίνουν ότι γίνεται παρουσίαση και ανάλυση διαφορετικών απόψεων σχετικά με συγκεκριμένα θέματα. Αυτό ενισχύεται από τη χρήση βιβλιογραφικών πληροφοριών και απόψεων επιστημόνων, καθώς και την αναφορά σε πηγές από περιοδικά και διαδικτυακές πηγές, παρέχοντας στους εκπαιδευόμενους πολλαπλές οπτικές γωνίες.

E1: «*Ναι, γίνεται σε αρκετά σημεία σύγκριση, ανάλυση και παράθεση διαφόρων απόψεων για ένα συγκεκριμένο θέμα, όπως και περαιτέρω ανάλυση των πληροφοριών που παρατίθενται*».

E2: «*Στο Ε.Υ. αναφέρεται σε βιβλιογραφικές πληροφορίες και απόψεις ιστορικών επιστημόνων, όπως και πηγές από περιοδικά και ιντερνετικές πηγές σχετικά με το Υλικό μελέτης*».

E3: «*Ναι, γίνεται*».

Δ) Ερμηνεία/κριτική συζήτηση πληροφοριών

Το Ε.Υ. εμπλουτίζεται με την ερμηνεία και την κριτική συζήτηση των πληροφοριών, όπως προκύπτει από τις απαντήσεις. Σε διάφορα σημεία του υλικού, οι πληροφορίες που παρατίθενται ερμηνεύονται και αναλύονται, προσφέροντας στον εκπαιδευόμενο μια βαθύτερη κατανόηση των θεμάτων. Επιπλέον, με τη χρήση ειδικών κουμπιών, παρέχονται επιπρόσθετες λεπτομέρειες ή επεξηγήσεις για εικόνες ή άλλα δεδομένα που εμφανίζονται στο υλικό. Έτσι, επιβεβαιώνεται ότι το Ε.Υ. είναι εμπλουτισμένο με ερμηνευτικές και κριτικές προσεγγίσεις.

E1: «*Ναι, σε αρκετά σημεία ερμηνεύονται αυτά που παρατίθενται*».

E2: «*Το Ε.Υ. χρησιμοποιεί κουμπί με το σήμα της πληροφορίας. Δίνει περισσότερες λεπτομέρειες ή επεξηγεί κάποιες εικόνες*».

E3: «*Ναι, είναι*».

Ε) Δυνατότητα περαιτέρω μελέτης σε διαφορετικές πηγές

Υπακοή Παπαδοπούλου, Σχεδιασμός, υλοποίηση, αποτίμηση μιας ολοκληρωμένης παρέμβασης εξ αποστάσεως εκπαίδευσης για ενήλικες με θέμα: «Εφαρμογές της Νέας Αγωγής στην εκπαιδευτική πραγματικότητα στην Ελλάδα των αρχών του 20^{ού} αιώνα»

Το Ε.Υ. παρέχει τη δυνατότητα στον εκπαιδευόμενο να προχωρήσει σε περαιτέρω μελέτη μέσω διαφορετικών πηγών, όπως επιβεβαιώνουν οι απαντήσεις. Στο τέλος κάθε διδακτικής ενότητας, προσφέρεται επιπρόσθετη βιβλιογραφία, δίνοντας την ευκαιρία στους εκπαιδευόμενους να εμβαθύνουν σε θέματα που τους ενδιαφέρουν περισσότερο. Επιπλέον, αυτή η δυνατότητα για περαιτέρω μελέτη εμφανίζεται σε πολλά σημεία του υλικού, καθιστώντας εύκολη την πρόσβαση σε εξωτερικές πηγές.

E1: «Ναι, στο τέλος κάθε διδακτικής ενότητας υπάρχει περαιτέρω βιβλιογραφία, που δίνει τη δυνατότητα στον εκπαιδευόμενο να μελετήσει παραπάνω κάποιο θέμα που τον ενδιέφερε».

E2: «Ο εκπαιδευόμενος αφού ολοκληρώσει την ενότητα, προτείνεται βιβλιογραφία για περισσότερη μελέτη».

E3: «Ναι και μάλιστα σε πάρα πολλά σημεία».

2^{ος} Άξονας: Απλή - κατανοητή παρουσίαση γνωστικού αντικειμένου

A) Φιλικό ύφος

Το ύφος γραφής του Ε.Υ. χαρακτηρίζεται ως φιλικό για τον αναγνώστη, όπως επιβεβαιώνουν οι απαντήσεις. Η χρήση του β' ενικού προσώπου δημιουργεί μια πιο άμεση και προσωπική σύνδεση με τον εκπαιδευόμενο, καθιστώντας το περιεχόμενο πιο προσιτό.

E1: «Ναι, το ύφος είναι φιλικό και σε αυτό συμβάλλει και το β' ενικό πρόσωπο που χρησιμοποιείται».

E2: «Το ύφος της γραφής του Ε.Υ. είναι φιλικό προς τον εκπαιδευόμενο, διότι χρησιμοποιείται λεξιλόγιο κατανοητό και γίνεται χρήση του β' ενικού προσώπου».

E3: «Ναι, το ύφος γραφής είναι εξαιρετικά φιλικό για τον αναγνώστη».

B) Χρήση προσωπικών και κτητικών αντωνυμιών

Στο Ε.Υ. γίνεται χρήση προσωπικών και κτητικών αντωνυμιών, όπως προκύπτει από τις απαντήσεις. Η χρήση αυτών των αντωνυμιών ενισχύεται από το γεγονός ότι ο λόγος βρίσκεται σε β' ενικό πρόσωπο, καθιστώντας το ύφος πιο προσωπικό και άμεσο.

E1: «Ναι, γίνεται χρήση κτητικών και προσωπικών αντωνυμιών».

Υπακοή Παπαδοπούλου, Σχεδιασμός, υλοποίηση, αποτίμηση μιας ολοκληρωμένης παρέμβασης εξ αποστάσεως εκπαίδευσης για ενήλικες με θέμα: «Εφαρμογές της Νέας Αγωγής στην εκπαιδευτική πραγματικότητα στην Ελλάδα των αρχών του 20^{ού} αιώνα»

E2: «Στο E.Y. γίνεται χρήση των προσωπικών αντωνυμιών, διότι ο λόγος βρίσκεται σε βενικό πρόσωπο».

E3: «Ναι, κυρίως στα εισαγωγικά βίντεο».

Γ) Χρήση καθομιλουμένης γλώσσας

Στο E.Y. γίνεται χρήση της καθομιλουμένης γλώσσας, όπως αποδεικνύεται από τις απαντήσεις. Η γλώσσα είναι απλή και κατανοητή, αποφεύγοντας τη χρήση ειδικής ορολογίας. Χρησιμοποιούνται λέξεις και φράσεις που αντανακλούν τον καθημερινό λόγο, διευκολύνοντας έτσι την πρόσληψη του περιεχομένου από τους εκπαιδευόμενους.

E1: «Ναι, η γλώσσα που χρησιμοποιείται είναι απλή και κατανοητή».

E2: «Το E.Y. είναι γραμμένο με λέξεις και φράσεις που χρησιμοποιούνται συνήθως στον καθημερινό λόγο, χωρίς να γίνεται χρήση ειδικής ορολογίας».

E3: «Ναι, στο E.Y. γίνεται χρήση της καθομιλουμένης γλώσσας».

Δ) Ευανάγνωστη γραφή

Η γραφή του E.Y. είναι ευανάγνωστη, όπως επιβεβαιώνεται από τις απαντήσεις. Το υλικό είναι διατυπωμένο με τρόπο που δεν κουράζει τον αναγνώστη, ενώ η χρήση χρωματισμού σε λέξεις βοηθά στην έμφαση στα σημαντικά σημεία, ενισχύοντας έτσι την κατανόηση.

E1: «Είναι αρκετά ευανάγνωστη και δεν κουράζει καθόλου».

E2: «Η γραφή του E.Y. είναι ευανάγνωστη, δεν κουράζει τον εκπαιδευόμενο και με χρωματισμό λέξεων δίνει έμφαση στα σημαντικά».

E3: «Ναι, η γραφή του E.Y. είναι εξαιρετικά ευανάγνωστη».

Ε) Ικανοποιητική πυκνότητα πληροφοριών

Η πυκνότητα των πληροφοριών στο E.Y. θεωρείται ικανοποιητική. Οι πληροφορίες παρέχονται τμηματικά, ώστε να μην κουράζουν τον αναγνώστη, προσφέροντας έναν ισορροπημένο όγκο δεδομένων. Επιπλέον, υπάρχει η δυνατότητα για περαιτέρω ενημέρωση μέσω ειδικών κουμπιών, που δίνουν πρόσβαση σε επιπλέον πληροφορίες, εάν το επιθυμεί ο εκπαιδευόμενος.

Υπακοή Παπαδοπούλου, Σχεδιασμός, υλοποίηση, αποτίμηση μιας ολοκληρωμένης παρέμβασης εξ αποστάσεως εκπαίδευσης για ενήλικες με θέμα: «Εφαρμογές της Νέας Αγωγής στην εκπαιδευτική πραγματικότητα στην Ελλάδα των αρχών του 20^{ού} αιώνα»

E1: «Αρκετά ικανοποιητική. Οι πληροφορίες δίνονται τμηματικά χωρίς να κουράζουν τον αναγνώστη».

E2: «Οι πληροφορίες του E.Y. είναι απόλυτα ικανοποιητικές. Δίνεται δυνατότητα στον εκπαιδευόμενο, πατώντας το κουμπί «πληροφορίες» να ενημερωθεί για κάτι περισσότερο».

E3: «Ναι, η πυκνότητα των πληροφοριών είναι εξαιρετικά ικανοποιητική».

ΣΤ) Τμηματική παρουσίαση στο μέγεθος της οθόνης

Το E.Y. παρουσιάζεται τμηματικά στο μέγεθος της οθόνης. Οι πληροφορίες διαμοιράζονται σε μικρά, εύκολα διαχειρίσιμα τμήματα, χωρίς υπερφόρτωση διαφανειών. Η γραμματοσειρά και τα χρώματα δεν κουράζουν τον εκπαιδευόμενο, προωθώντας μια ευχάριστη μελέτη.

E1: «Ναι, το εκπαιδευτικό υλικό παρουσιάζεται τμηματικά. Οι διαφάνειες δεν είναι υπερφορτωμένες».

E2: «Το E.Y. παρουσιάζεται τμηματικά στο μέγεθος της οθόνης. Η γραμματοσειρά και τα χρώματα δεν κουράζουν τον εκπαιδευόμενο. Τον παροτρύνουν να συνεχίζει τη μελέτη του».

E3: «Ναι, παρουσιάζεται τμηματικά στο μέγεθος της οθόνης».

Z) Μόνο κείμενο

Το E.Y. δεν περιέχει μόνο κείμενο, αλλά αποτελείται από έναν συνδυασμό πολυμέσων. Εκτός από κείμενο, το E.Y. περιλαμβάνει εικόνες, βίντεο, διαδραστικά βίντεο, ήχους, φωτογραφίες, σχήματα και εικονίδια, ενώ προσφέρονται δραστηριότητες με ανατροφοδότηση και avatar για να ενισχύσουν την αλληλεπίδραση του εκπαιδευόμενου.

E1: «Όχι, περιέχει κείμενο, εικόνα και video».

E2: «Το E.Y. είναι ένας συνδυασμός πολλών πραγμάτων. Εικόνες, κείμενα, ήχοι, διαδραστικά βίντεο, δραστηριότητες με ανατροφοδότηση, και πολλά άλλα που παροτρύνουν τον εκπαιδευόμενο να συνεχίσει τη μελέτη του».

E3: «Όχι, το E.Y. εκτός από κείμενο περιέχει βίντεο, διαδραστικά βίντεο, εικόνες, φωτογραφίες, σχήματα, εικονίδια-σύμβολα, ποικιλία δραστηριοτήτων, avatar».

H) Κείμενο και εικόνες

Υπακοή Παπαδοπούλου, Σχεδιασμός, υλοποίηση, αποτίμηση μιας ολοκληρωμένης παρέμβασης εξ αποστάσεως εκπαίδευσης για ενήλικες με θέμα: «Εφαρμογές της Νέας Αγωγής στην εκπαιδευτική πραγματικότητα στην Ελλάδα των αρχών του 20^{ού} αιώνα»

Το Ε.Υ. περιέχει κείμενο και εικόνες. Ο συνδυασμός αυτών των δύο στοιχείων βοηθά τον εκπαιδευόμενο να κατανοήσει καλύτερα το περιεχόμενο, ενώ είναι σημαντικό ότι το υλικό δεν περιορίζεται μόνο σε κείμενο και εικόνες, αλλά περιλαμβάνει και άλλα μέσα, όπως βίντεο και διαδραστικά στοιχεία.

E1: «Ναι, περιέχει κείμενο και εικόνες».

E2: «Ο συνδυασμός κειμένου και εικόνας βοηθάει τον εκπαιδευόμενο να κατανοήσει καλύτερα το Ε.Υ.».

E3: «Ναι, το Ε.Υ. περιέχει κείμενο και εικόνες, αλλά όχι μόνο κείμενο και εικόνες».

Θ) Κείμενο, εικόνες, βίντεο

Το Ε.Υ. περιέχει κείμενο, εικόνες και βίντεο. Ο συνδυασμός αυτών των στοιχείων κάνει τη μελέτη πιο ευχάριστη και διασκεδαστική για τον εκπαιδευόμενο. Επιπλέον, το υλικό δεν περιορίζεται μόνο σε αυτά, καθώς περιλαμβάνει και άλλα πολυμέσα.

E1: «Ναι, περιέχει κείμενο, εικόνες και video».

E2: «Ο συνδυασμός του κειμένου, βίντεο και εικόνας κάνει τη μελέτη του Ε.Υ. πιο ευχάριστη και διασκεδαστική».

E3: «Ναι, το Ε.Υ. περιέχει κείμενο, εικόνες και video αλλά και άλλα όπως αναφέρθηκαν στην ερώτηση Β.7».

Ι) Χρωματικές συνθέσεις για άνετη αλληλεπίδραση

Οι χρωματικές συνθέσεις του Ε.Υ. συμβάλλουν στην άνετη αλληλεπίδραση, όπως επιβεβαιώνεται από τις απαντήσεις. Τα χρώματα είναι προσεγμένα και επιλεγμένα με τρόπο που δεν κουράζουν τον αναγνώστη, δημιουργώντας μια ευχάριστη εμπειρία. Συγκεκριμένα, χρησιμοποιούνται γήινα χρώματα που ηρεμούν και διευκολύνουν τη μελέτη. Συνολικά, οι χρωματικές επιλογές ενισχύουν την αλληλεπίδραση του εκπαιδευόμενου με το υλικό.

E1: «Είναι πολύ προσεγμένο, με ωραίους χρωματισμούς που δεν κουράζουν τον αναγνώστη».

E2: «Τα χρώματα του Ε.Υ. είναι γήινα, είναι χρώματα που ηρεμούν και δεν κουράζουν τον εκπαιδευόμενο».

E3: «Ναι, οι χρωματικές συνθέσεις του Ε.Υ. συμβάλλουν στην άνετη αλληλεπίδραση».

Υπακοή Παπαδοπούλου, Σχεδιασμός, υλοποίηση, αποτίμηση μιας ολοκληρωμένης παρέμβασης εξ αποστάσεως εκπαίδευσης για ενήλικες με θέμα: «Εφαρμογές της Νέας Αγωγής στην εκπαιδευτική πραγματικότητα στην Ελλάδα των αρχών του 20^{ού} αιώνα»

3^{ος} Άξονας: Ευχρηστία Ε.Υ.

A) Κουμπιά κατανοητά και αναγνωρίσιμα

Τα κουμπιά που χρησιμοποιούνται στο Ε.Υ. είναι κατανοητά και αναγνωρίσιμα. Πρόκειται για καλά επιλεγμένα κουμπιά που εξηγούνται στην αρχή κάθε διδακτικής ενότητας, ώστε οι εκπαιδευόμενοι να τα χρησιμοποιούν εύκολα. Τα κουμπιά είναι ευδιάκριτα, τοποθετημένα στη δεξιά πλευρά της οθόνης, και έχουν μαύρο έντονο χρώμα για ευκολότερη αναγνώριση. Επιπλέον, υπάρχει σχετικός οδηγός και, όταν ο κέρσορας περνάει πάνω από τα κουμπιά, εμφανίζεται η ονομασία τους.

E1: «Πολύ καλή επιλογή κουμπιών, τα οποία είναι κατανοητά και αναγνωρίζονται εύκολα. Επεξηγούνται στην αρχή κάθε διδακτικής ενότητας».

E2: «Στην αρχή κάθε ενότητα τα κουμπιά του Ε.Υ. επεξηγούνται αναλυτικά, έτσι ώστε ο εκπαιδευόμενος να τα χρησιμοποιεί με ευκολία. Είναι κατανοητά και αναγνωρίσιμα, είναι έντονα με μαύρο χρώμα στην δεξιά πλευρά κάθε διαφάνειας».

E3: «Ναι, είναι όλα κατανοητά. Επιπλέον α) υπάρχει και σχετικός οδηγός και β) όταν περνάει ο κέρσορας πάνω από τα κουμπιά τότε εμφανίζεται η ονομασία τους π.χ αρχική σελίδα».

B) Εικονίδια κατανοητά και αναγνωρίσιμα

Τα εικονίδια που χρησιμοποιούνται στο Ε.Υ. είναι κατανοητά και αναγνωρίσιμα. Στην αρχή του Ε.Υ., υπάρχει διαφάνεια με την επεξήγηση των συμβόλων, επιτρέποντας στους εκπαιδευόμενους να εξοικειωθούν με αυτά πριν ξεκινήσουν τη μελέτη τους. Τα εικονίδια είναι ξεκάθαρα και διευκολύνουν την αναγνώριση των διαφόρων λειτουργιών, όπως πρόσθετες πηγές και δραστηριότητες.

E1: «Ναι, τα εικονίδια που έχουν χρησιμοποιηθεί στο εκπαιδευτικό υλικό είναι απολύτως κατανοητά και αναγνωρίσιμα».

E2: «Στην αρχή του Ε.Υ. υπάρχει η διαφάνεια ΕΠΕΞΗΓΗΣΗ ΣΥΜΒΟΛΩΝ. Έτσι ο εκπαιδευόμενος έρχεται σε επαφή με τα σύμβολα πριν ξεκινήσει το ταξίδι της μελέτης του».

E3: «Ναι, είναι όλα κατανοητά και αναγνωρίσιμα».

Γ) Εύκολη πλοήγηση

Υπακοή Παπαδοπούλου, Σχεδιασμός, υλοποίηση, αποτίμηση μιας ολοκληρωμένης παρέμβασης εξ αποστάσεως εκπαίδευσης για ενήλικες με θέμα: «Εφαρμογές της Νέας Αγωγής στην εκπαιδευτική πραγματικότητα στην Ελλάδα των αρχών του 20^{ού} αιώνα»

Η πλοήγηση στο Ε.Υ. είναι εύκολη. Παρέχονται οδηγίες μέσω βίντεο, διευκολύνοντας τους εκπαιδευόμενους να κατανοήσουν πώς να χρησιμοποιούν το υλικό. Τα σύμβολα επεξηγούνται, και τα κουμπιά λειτουργούν απλά με ένα κλικ, επιτρέποντας την εύκολη μετάβαση στις επόμενες διαφάνειες. Συνολικά, η πλοήγηση θεωρείται εξαιρετικά.

E1: «Είναι πολύ εύκολη η πλοήγηση στο υλικό και δίνονται μάλιστα και οδηγίες μέσω βίντεο».

E2: «Η πλοήγηση στο Ε.Υ. είναι αρκετά εύκολη. Στο Ε.Υ. επεξηγούνται όλα τα σύμβολα, έτσι ώστε ο εκπαιδευόμενος να μην νιώσει ανασφάλεια. Τα κουμπιά λειτουργούν με ένα κλικ και σε μεταφέρουν στην επόμενη διαφάνεια».

E3: «Ναι, η πλοήγηση στο Ε.Υ. είναι εξαιρετικά εύκολη».

Δ) Ακρίβεια υπερσυνδέσμων

Οι υπερσύνδεσμοι στο Ε.Υ. οδηγούν στο αναμενόμενο περιεχόμενο. Οι σύνδεσμοι λειτουργούν κανονικά και παρέχουν πρόσθετες πληροφορίες σχετικές με τη μελέτη του εκπαιδευόμενου, με το χαρακτηριστικό σήμα των δύο κρίκων να επισημαίνει τους υπερσυνδέσμους. Ωστόσο, υπάρχει μια εξαίρεση, καθώς οι σύνδεσμοι για τα ΦΕΚ 1834, 1836 και 1837 δεν οδηγούν στο αναμενόμενο περιεχόμενο.

E1: «Ναι, οι υπερσύνδεσμοι που υπάρχουν οδηγούν στο αναμενόμενο περιεχόμενο».

E2: «Το κουμπί με το χαρακτηριστικό σήμα δυο κρίκων, είναι το κουμπί που μεταφέρει τον εκπαιδευόμενο σε περιεχόμενο σχετικό με τη μελέτη του, για να αντλήσει περισσότερες πληροφορίες».

E3: «Ναι, οδηγούν σε αναμενόμενο περιεχόμενο εκτός οι σύνδεσμοι για τα ΦΕΚ 1834, ΦΕΚ 1836 και ΦΕΚ 1837».

4^{ος} Άξονας: Υποστήριξη – καθοδήγηση εκπαιδευόμενου στη μελέτη του

Α) Συμβουλές μελέτης

Παρέχονται συμβουλές για το πώς να μελετηθεί το Ε.Υ., όπως επιβεβαιώνουν οι απαντήσεις. Υπάρχει εισαγωγικό βίντεο που εξηγεί τη δομή του υλικού και οδηγίες μελέτης. Στα εισαγωγικά στοιχεία κάθε ενότητας αναφέρονται ο σκοπός, τα μαθησιακά αποτελέσματα, λέξεις-κλειδιά και ο εκτιμώμενος χρόνος, ενώ ο εκπαιδευόμενος

Υπακοή Παπαδοπούλου, Σχεδιασμός, υλοποίηση, αποτίμηση μιας ολοκληρωμένης παρέμβασης εξ αποστάσεως εκπαίδευσης για ενήλικες με θέμα: «Εφαρμογές της Νέας Αγωγής στην εκπαιδευτική πραγματικότητα στην Ελλάδα των αρχών του 20^{ού} αιώνα»

καθοδηγείται μέσω βελών, avatar και κουμπιών. Επίσης, υπάρχει σύντομος οδηγός που διευκολύνει την περιήγηση και τη μελέτη του υλικού.

E1: «Ναι, υπάρχει ένα εισαγωγικό βίντεο που εξηγεί τη δομή του εκπαιδευτικού υλικού και το πώς πρέπει να μελετηθεί».

E2: «Στα εισαγωγικά στοιχεία κάθε ενότητας αναφέρονται ο σκοπός, τα προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα, λέξεις κλειδιά και ο εκτιμώμενος χρόνος. Ο εκπαιδευόμενος καθοδηγείται πάντα με ένα βελάκι, τον καθοδηγεί ο ήρωας avatar και τα κουμπιά που θα πατήσει για να μεταφερθεί στην επόμενη διαφάνεια».

E3: «Ναι και συγκεκριμένα υπάρχει σύντομος οδηγός για να σε βοηθήσει στην περιήγηση και μελέτη του εκπαιδευτικού υλικού».

B) Έμφαση σε σημεία

Το Ε.Υ. υποστηρίζει τον εκπαιδευόμενο δίνοντας έμφαση σε συγκεκριμένα σημεία μέσω πλαισίων, έντονης και έγχρωμης γραφής, καθώς και σχημάτων όπως βέλη για να υπογραμμιστούν οι σημαντικές έννοιες.

E1: «Ναι, στο εκπαιδευτικό υλικό επισημαίνονται τα σημεία στα οποία πρέπει να εστιάσει ο αναγνώστης είτε με πλαίσια είτε με έγχρωμη γραφή».

E2: «Οι έννοιες του Ε.Υ. είναι γραμμένες με έντονη και πλάγια γραφή. Έχει χρησιμοποιηθεί χρώμα για να δώσει έμφαση σε σημαντικά σημεία, ώστε να γίνονται καλύτερα κατανοητά».

E3: «Ναι, υπάρχουν (πλαίσια, έντονη γραφή, γραφή με διαφορετικό χρώμα, σχήματα π.χ βέλη)».

Γ) Επεξηγηματικά σχόλια

Σύμφωνα με τις απαντήσεις των συμμετεχόντων, στο Ε.Υ. υπάρχουν επεξηγηματικά σχόλια που υποστηρίζουν τη μελέτη του εκπαιδευόμενου, παρέχοντας επιπλέον πληροφορίες και διευκρινίσεις. Αυτά τα σχόλια υπάρχουν σε διάφορα μέρη του Ε.Υ., όπως στις δραστηριότητες, τις εικόνες και τις φωτογραφίες, προσφέροντας χρήσιμες πληροφορίες. Επίσης, υπογραμμίζεται η δυνατότητα πρόσβασης σε αυτά τα σχόλια μέσω ενός ειδικού κουμπιού, που εμφανίζει ένα πλαίσιο με σχετικές διευκρινίσεις, το οποίο ενισχύει τη μελέτη του εκπαιδευόμενου.

Υπακοή Παπαδοπούλου, Σχεδιασμός, υλοποίηση, αποτίμηση μιας ολοκληρωμένης παρέμβασης εξ αποστάσεως εκπαίδευσης για ενήλικες με θέμα: «Εφαρμογές της Νέας Αγωγής στην εκπαιδευτική πραγματικότητα στην Ελλάδα των αρχών του 20^{ού} αιώνα»

E1: «Ναι, υπάρχουν επεξηγηματικά σχόλια, όπως στις δραστηριότητες, στις εικόνες, στις φωτογραφίες που δίνουν κάποιες παραπάνω βοηθητικές πληροφορίες στον αναγνώστη».

E2: «Πατώντας το κουμπί πληροφορίες, εμφανίζεται ένα πλαίσιο όπου υπάρχουν επεξηγηματικά σχόλια, που υποστηρίζουν τη μελέτη του εκπαιδευτή».

E3: «Ναι, σε όλη την έκταση του Ε.Υ.».

5^{ος} Άξονας: Αλληλεπίδραση Ε.Υ. με τον εκπαιδευόμενο στη μελέτη του

A) Δραστηριότητες που ενθαρρύνουν την έκφραση απόψεων-κρίσεων

Οι απαντήσεις υποδεικνύουν ότι το Ε.Υ. περιλαμβάνει δραστηριότητες που ενθαρρύνουν τον εκπαιδευόμενο να εκφράσει τις απόψεις του πάνω σε σημαντικά ζητήματα. Επισημαίνεται ότι οι δραστηριότητες αυτές ζητούν από τον εκπαιδευόμενο να καταθέσει την άποψή του και να σχολιάσει τις απόψεις των συνεκπαιδευομένων του, χρησιμοποιώντας την πλατφόρμα Padlet. Επίσης, η καταγραφή της άποψης και της σκέψης του εκπαιδευόμενου μπορεί να γίνει και μέσω της εφαρμογής Google Forms, προσφέροντας έναν εναλλακτικό τρόπο έκφρασης.

E1: «Περιέχονται δραστηριότητες, οι οποίες ζητάνε την άποψη του εκπαιδευόμενου πάνω σε σημαντικά ζητήματα, καθώς και τον σχολιασμό των απόψεων των συνεκπαιδευομένων του, τα οποία αναρτά σε padlet».

E2: «Χρησιμοποιώντας την Google Forms ο εκπαιδευόμενος μπορεί να καταγράψει την άποψη και τη σκέψη του».

E3: «Ναι, εμπεριέχει».

B) Δραστηριότητες που ενθαρρύνουν τη διατύπωση ερωτήσεων

Οι απαντήσεις δείχνουν ότι το Ε.Υ. περιλαμβάνει δραστηριότητες που ενθαρρύνουν τον εκπαιδευόμενο να διατυπώνει τις δικές του ερωτήσεις σχετικά με σημαντικά ζητήματα. Αυτό γίνεται μέσω Padlet, όπου οι εκπαιδευόμενοι έχουν τη δυνατότητα να σχολιάζουν τις απαντήσεις των άλλων, να προβληματίζονται και να θέτουν ερωτήματα, να αλληλεπιδρούν μεταξύ τους, ανταλλάσσοντας απόψεις και σχολιάζοντας.

E1: «Μέσω padlet, δίνεται η δυνατότητα στον εκπαιδευόμενο να σχολιάσει τις απαντήσεις των άλλων εκπαιδευομένων, να προβληματιστεί, να θέσει ερωτήματα».

Υπακοή Παπαδοπούλου, Σχεδιασμός, υλοποίηση, αποτίμηση μιας ολοκληρωμένης παρέμβασης εξ αποστάσεως εκπαίδευσης για ενήλικες με θέμα: «Εφαρμογές της Νέας Αγωγής στην εκπαιδευτική πραγματικότητα στην Ελλάδα των αρχών του 20^{ού} αιώνα»

E2: «Μέσω της εφαρμογής padlet ο εκπαιδευόμενος μπορεί να σχολιάσει τις απόψεις των συνεπιμορφούμενων και να αλληλεπιδράσουν ανταλλάσσοντας απόψεις».

E3: «Ναι, εμπεριέχει».

Γ) Δραστηριότητες συναισθηματικής εμπλοκής

Οι δραστηριότητες συναισθηματικής εμπλοκής στο Ε.Υ. αναγνωρίζονται ως σημαντικές και παρούσες σε διάφορες μορφές. Συγκεκριμένα, τονίζεται η αποτελεσματικότητά τους στην ενίσχυση της σύνδεσης των εκπαιδευόμενων με το περιεχόμενο, ενώ επισημαίνεται ότι δραστηριότητες όπως ο αναγραμματισμός και η συμπλήρωση κενών βοηθούν στη συναισθηματική εμπλοκή των εκπαιδευομένων.

E1: «Οι δραστηριότητες συναισθηματικής εμπλοκής στο εκπαιδευτικό υλικό είναι εμφανείς και αποτελεσματικές, συμβάλλοντας στη βαθύτερη σύνδεση των εκπαιδευόμενων με το περιεχόμενο».

E2: «Οι δραστηριότητες αναγραμματισμού και συμπλήρωση κενών συμβάλουν στην συναισθηματική εμπλοκή του εκπαιδευόμενου».

E3: «Ναι, εμπεριέχει»

Δ) Δραστηριότητες που ενθαρρύνουν ανταλλαγή απόψεων μεταξύ εκπαιδευόμενων

Οι απαντήσεις δείχνουν ότι το Ε.Υ. περιλαμβάνει δραστηριότητες που ενθαρρύνουν τους εκπαιδευόμενους να ανταλλάσσουν απόψεις μεταξύ τους και να σχολιάζουν. Αυτό γίνεται κυρίως μέσω Padlet.

E1: «Ναι, υπάρχουν δραστηριότητες που ενθαρρύνουν τον εκπαιδευόμενο να σχολιάσει και να ανταλλάξει απόψεις με τους συνεκπαιδευόμενούς του μέσω padlet».

E2: «Η εφαρμογή Padlet δίνει στον εκπαιδευόμενο την δυνατότητα να ανταλλάξει απόψεις με άλλους εκπαιδευόμενος».

E3: «Ναι, εμπεριέχει»

Ε) Δραστηριότητες που ενθαρρύνουν τον εκπαιδευόμενο να αισθανθεί μέλος ομάδας

Οι απαντήσεις δείχνουν ότι το Ε.Υ. περιλαμβάνει δραστηριότητες που ενθαρρύνουν τον εκπαιδευόμενο να θεωρήσει τον εαυτό του μέλος μιας κοινωνικής ομάδας με συγκεκριμένες ανάγκες και προσδοκίες. Συγκεκριμένα, αναφέρουν ότι υπάρχουν δραστηριότητες που

Υπακοή Παπαδοπούλου, Σχεδιασμός, υλοποίηση, αποτίμηση μιας ολοκληρωμένης παρέμβασης εξ αποστάσεως εκπαίδευσης για ενήλικες με θέμα: «Εφαρμογές της Νέας Αγωγής στην εκπαιδευτική πραγματικότητα στην Ελλάδα των αρχών του 20^{ού} αιώνα»

προάγουν την αλληλεπίδραση μεταξύ των εκπαιδευομένων, κάνοντάς τους να νιώθουν μέλη μιας ομάδας. Μέσω εργαλείων όπως το Padlet και τα Google Forms, οι εκπαιδευόμενοι έρχονται σε επαφή και ανταλλάσσουν απόψεις, δημιουργώντας την αίσθηση κοινότητας με κοινές ανάγκες και στόχους.

E1: *«Ναι, υπάρχουν δραστηριότητες οι οποίες ενθαρρύνουν την αλληλεπίδραση των εκπαιδευομένων με αποτέλεσμα να νιώθουν μέλη μιας κοινωνικής ομάδας».*

E2: *«Με τη χρήση του Padlet και Google Forms ο εκπαιδευόμενος μπορεί να έρθει σε επαφή με άλλου συνεκπαιδευόμενους και να ανταλλάξουν απόψεις και σκέψεις. Με τον τρόπο αυτόν θα νιώσει μέλος μιας κοινωνικής ομάδας με τις ίδιες ανάγκες και προσδοκίες».*

E3: *«Ναι, εμπεριέχει».*

ΣΤ) Δραστηριότητες που ενθαρρύνουν τον εκπαιδευόμενο να ενσωματώσει/εμπλουτίσει τις απόψεις του

Οι απαντήσεις δείχνουν ότι το Ε.Υ. περιέχει δραστηριότητες που ενθαρρύνουν τους εκπαιδευόμενους να ενσωματώνουν και να εμπλουτίζουν τις απόψεις τους. Αυτό γίνεται κυρίως μέσω του Padlet, το οποίο δίνει τη δυνατότητα στους εκπαιδευόμενους να καταγράψουν και να ενσωματώσουν τις σκέψεις τους σχετικά με το Ε.Υ.

E1: *«Υπάρχουν δραστηριότητες που ενθαρρύνουν τον εκπαιδευόμενο να ενσωματώσει τις απόψεις του κυρίως μέσω του padlet».*

E2: *«Με την εφαρμογή Padlet ο εκπαιδευόμενος μπορεί να καταγράψει και να ενσωματώσει τις απόψεις του για το Ε.Υ.».*

E3: *«Ναι, εμπεριέχει».*

6^{ος} Άξονας: Αναστοχασμός - αυτοαξιολόγησης εκπαιδευόμενου

A) Δραστηριότητες αυτοαξιολόγησης

Οι απαντήσεις δείχνουν ότι το Ε.Υ. περιέχει δραστηριότητες που ενθαρρύνουν την αυτοαξιολόγηση του εκπαιδευόμενου. Αυτές οι δραστηριότητες προσφέρουν ανατροφοδότηση και επιτρέπουν στον εκπαιδευόμενο να αυτοαξιολογηθεί. Συγκεκριμένα, στο τέλος κάθε δραστηριότητας υπάρχει ένα κουμπί «έλεγχος», το οποίο είτε επιβραβεύει

Υπακοή Παπαδοπούλου, Σχεδιασμός, υλοποίηση, αποτίμηση μιας ολοκληρωμένης παρέμβασης εξ αποστάσεως εκπαίδευσης για ενήλικες με θέμα: «Εφαρμογές της Νέας Αγωγής στην εκπαιδευτική πραγματικότητα στην Ελλάδα των αρχών του 20^{ού} αιώνα»

τον εκπαιδευόμενο όταν απαντήσει σωστά, είτε τον καθοδηγεί στην σωστή απάντηση μέσω κατάλληλης ανατροφοδότησης.

E1: «Ναι, υπάρχουν δραστηριότητες μέσω των οποίων ο εκπαιδευόμενος μπορεί να αυτοαξιολογηθεί, καθώς του παρέχουν ανατροφοδότηση».

E2: «Στο τέλος κάθε δραστηριότητας υπάρχει ανατροφοδότηση για τον εκπαιδευόμενο πατώντας το κουμπί «έλεγχος», όπου επιβραβεύει τον εκπαιδευόμενο όταν έχει όλες τις απαντήσεις σωστές ή εμφανίζεται ένα πλαίσιο που καθοδηγεί τον μαθητευόμενο στην αντίστοιχη διαφάνεια, ώστε να βρει τη σωστή απάντηση».

E3: «Ναι, υπάρχουν αρκετές δραστηριότητες οι οποίες ενθαρρύνουν την αυτοαξιολόγηση του εκπαιδευόμενου».

B) Δραστηριότητες για ανάπτυξη αυτόνομης κριτικής σκέψης

Οι απαντήσεις υποδεικνύουν ότι το Ε.Υ. περιέχει δραστηριότητες που ενθαρρύνουν την ανάπτυξη της αυτόνομης κριτικής σκέψης του εκπαιδευόμενου. Συγκεκριμένα, υπάρχουν δραστηριότητες που ζητούν από τον εκπαιδευόμενο να εκφράσει τη δική του άποψη ή να σχολιάσει χωρία και απόψεις άλλων, προάγοντας την κριτική του σκέψη. Επίσης, επισημαίνεται ότι η παρακολούθηση των διαδραστικών βίντεο βοηθά στην ανάπτυξη της κριτικής σκέψης του εκπαιδευόμενου για την ενότητα που μελετά.

E1: «Το εκπαιδευτικό υλικό περιέχει δραστηριότητες που ενθαρρύνουν τον εκπαιδευόμενο να καλλιεργήσει την κριτική του σκέψη, καθώς του ζητείται να πει την άποψή του ή να σχολιάσει χωρία και απόψεις άλλων».

E2: «Με την παρακολούθηση ενός διαδραστικού βίντεο ο εκπαιδευόμενος ενθαρρύνεται να στην ανάπτυξη της κριτικής σκέψης του για την ενότητα που μελετά».

E3: «Ναι, εμπεριέχει».

Γ) Δραστηριότητες για ανάπτυξη διαύλων επικοινωνίας με στόχο την ανατροφοδότηση

Οι απαντήσεις δείχνουν ότι το Ε.Υ. περιλαμβάνει δραστηριότητες για την ανάπτυξη διαύλων επικοινωνίας με στόχο την ανατροφοδότηση, με ποικίλες προσεγγίσεις. Υπάρχουν δραστηριότητες αυτοαξιολόγησης που προσφέρουν άμεση ανατροφοδότηση, καθώς και δραστηριότητες που ενισχύουν την αλληλεπίδραση μεταξύ των εκπαιδευομένων, υπάρχουν

Υπακοή Παπαδοπούλου, Σχεδιασμός, υλοποίηση, αποτίμηση μιας ολοκληρωμένης παρέμβασης εξ αποστάσεως εκπαίδευσης για ενήλικες με θέμα: «Εφαρμογές της Νέας Αγωγής στην εκπαιδευτική πραγματικότητα στην Ελλάδα των αρχών του 20^{ού} αιώνα»

εργαλεία όπως το Google Forms και το Padlet, που επιτρέπουν την επικοινωνία και την ανατροφοδότηση, ενώ επισημαίνεται ότι η ανατροφοδότηση προέρχεται κυρίως από το ίδιο το E.Y..

E1: «Ναι, εμπεριέχει, όπως δραστηριότητες αυτοαξιολόγησης που παρέχουν άμεση ανατροφοδότηση, αλλά και δραστηριότητες που προωθούν την αλληλεπίδραση και την ανταλλαγή πληροφοριών μεταξύ των εκπαιδευομένων».

E2: «Μια δραστηριότητα που θεωρείται διάυλος επικοινωνίας με στόχο την ανατροφοδότηση είναι η Google Forms και η εφαρμογή Padlet, στις οποίες ο εκπαιδευόμενος μπορεί να δεχτεί ανατροφοδότηση».

E3: «Ναι, κυρίως ανατροφοδότηση από το ίδιο το E.Y.».

Δ) Δραστηριότητες συσχέτισης νέων δεδομένων με τη δική του πραγματικότητα

Οι απαντήσεις υποδεικνύουν ότι το E.Y. περιέχει δραστηριότητες που ενθαρρύνουν τον εκπαιδευόμενο να συσχετίσει τα νέα δεδομένα με τη δική του πραγματικότητα. Συγκεκριμένα, αναφέρουν ότι κάποιες δραστηριότητες ενθαρρύνουν τον εκπαιδευόμενο να συνδέσει τις γνώσεις που απέκτησε με τη δική του ζωή ή να αξιολογήσει αν εφαρμόζει κάποιες από αυτές.

E1: «Υπάρχουν κάποιες δραστηριότητες που ενθαρρύνουν τον εκπαιδευόμενο να συσχετίσει τις γνώσεις που έμαθε με τη δική του πραγματικότητα ή με το αν εφαρμόζει κάποια από αυτά».

E2: «Ναι, υπάρχουν δραστηριότητες».

E3: «Ναι, εμπεριέχει».

Ε) Δραστηριότητες εφαρμογής νέας γνώσης στη δική του πραγματικότητα

Το E.Y. περιέχει δραστηριότητες που ενθαρρύνουν τον εκπαιδευόμενο να εφαρμόσει τη νέα γνώση στη δική του πραγματικότητα. Επισημαίνεται μάλιστα ότι το ίδιο το περιεχόμενο και ο τρόπος παρουσίασής του βοηθούν σε αυτό.

E1: «Περιέχει δραστηριότητες που ενθαρρύνουν τον εκπαιδευόμενο να χρησιμοποιήσει κάποια στοιχεία από αυτά που έμαθε στην καθημερινότητά του».

E2: «Ναι, υπάρχουν δραστηριότητες που ενθαρρύνουν τον εκπαιδευόμενο να εφαρμόσει τις νέες γνώσεις στη δική του εκπαιδευτική πραγματικότητα».

Υπακοή Παπαδοπούλου, Σχεδιασμός, υλοποίηση, αποτίμηση μιας ολοκληρωμένης παρέμβασης εξ αποστάσεως εκπαίδευσης για ενήλικες με θέμα: «Εφαρμογές της Νέας Αγωγής στην εκπαιδευτική πραγματικότητα στην Ελλάδα των αρχών του 20^{ού} αιώνα»

E3: «Ναι, εμπεριέχει τέτοιες δραστηριότητες ενθάρρυνσης. Επίσης το ίδιο το E.Y. (το περιεχόμενό του και ο τρόπος παρουσίασής του ενθαρρύνουν τον εκπαιδευόμενο να εφαρμόσει τη νέα γνώση στη δική του πραγματικότητα».

7^{ος} Άξονας: Σκοπός και προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα

A) Σαφής διατύπωση του σκοπού κάθε διδακτικής ενότητας

Σύμφωνα με τις απαντήσεις ο σκοπός κάθε διδακτικής ενότητας στο E.Y. διατυπώνεται με σαφήνεια.

E1: «Ναι, υπάρχει σαφής διατύπωση του σκοπού σε κάθε διδακτική ενότητα».

E2: «Στο E.Y. διατυπώνεται σαφώς και συντόμως ο σκοπός κάθε διδακτικής ενότητας».

E3: «Ναι».

B) Σαφής διατύπωση των προσδοκώμενων αποτελεσμάτων κάθε διδακτικής ενότητας

Σύμφωνα με τις απαντήσεις, τα προσδοκώμενα αποτελέσματα κάθε διδακτικής ενότητας του E.Y. διατυπώνονται σαφώς και αναγράφονται αναλυτικά, σε επίπεδο γνώσεων, δεξιοτήτων και στάσεων.

E1: «Ναι, σε κάθε διδακτική ενότητα τα προσδοκώμενα αποτελέσματα είναι σαφώς διατυπωμένα».

E2: «Αναγράφονται αναλυτικά τα προσδοκώμενα αποτελέσματα σε επίπεδο γνώσεων, δεξιοτήτων και στάσεων».

E3: «Ναι και μάλιστα ταξινομημένα σε επίπεδο γνώσεων, σε επίπεδο δεξιοτήτων και σε επίπεδο στάσεων».

Γ) Παρακίνηση σε επίπεδο γνώσεων

Όπως αναφέρουν οι ερωτώμενοι, τα προσδοκώμενα αποτελέσματα του E.Y. παρακινούν τον εκπαιδευόμενο σε επίπεδο γνώσεων. Λειτουργούν ως κίνητρο, προκαλώντας ενδιαφέρον για την απόκτηση νέων γνώσεων. Με την ολοκλήρωση της μελέτης, ο εκπαιδευόμενος θα έχει αποκτήσει βασικές γνώσεις για την ενότητα που μελετά.

E1: «Τα προσδοκώμενα αποτελέσματα λειτουργούν ως ένα κίνητρο, δημιουργώντας ενδιαφέρον και πρόκληση για τον εκπαιδευόμενο, ώστε να επιδιώξει την απόκτηση αυτών των γνώσεων».

Υπακοή Παπαδοπούλου, Σχεδιασμός, υλοποίηση, αποτίμηση μιας ολοκληρωμένης παρέμβασης εξ αποστάσεως εκπαίδευσης για ενήλικες με θέμα: «Εφαρμογές της Νέας Αγωγής στην εκπαιδευτική πραγματικότητα στην Ελλάδα των αρχών του 20^{ού} αιώνα»

E2: «Όταν ολοκληρώσει τη μελέτη του Ε.Υ. θα γνωρίζει στοιχεία βασικά για την ενότητα που μελετά».

E3: «Ναι».

Δ) Παρακίνηση σε επίπεδο δεξιοτήτων

Όπως προκύπτει από τις απαντήσεις, τα προσδοκώμενα αποτελέσματα του Ε.Υ. παρακινούν τον εκπαιδευόμενο σε επίπεδο δεξιοτήτων. Ενθαρρύνουν τον εκπαιδευόμενο να βελτιώσει ή να αποκτήσει νέες ικανότητες. Με την ολοκλήρωση του Ε.Υ., ο εκπαιδευόμενος θα έχει εξοικειωθεί με τη χρήση εργαλείων ΤΠΕ.

E1: «Ναι, παρακινούν τον εκπαιδευόμενο να βελτιώσει ή να αποκτήσει νέες ικανότητες».

E2: «Με την ολοκλήρωση του Ε.Υ. ο εκπαιδευόμενος θα έχει εξοικειωθεί με τη χρήση ΤΠΕ εργαλείων».

E3: «Ναι».

Ε) Παρακίνηση σε επίπεδο στάσεων

Όπως προκύπτει από τις απαντήσεις, τα προσδοκώμενα αποτελέσματα του Ε.Υ. παρακινούν τον εκπαιδευόμενο σε επίπεδο στάσεων. Ενθαρρύνουν τον εκπαιδευόμενο να διαμορφώσει τις αξίες και τη συμπεριφορά του με θετικό και υπεύθυνο τρόπο. Μετά την ολοκλήρωση της μελέτης, ο εκπαιδευόμενος θα αντιλαμβάνεται τις ΤΠΕ ως εργαλεία ενίσχυσης της σκέψης και των ικανοτήτων του, θα αλληλεπιδρά με άλλους επιμορφούμενους και θα καλλιεργήσει την κριτική του σκέψη.

E1: «Ναι, παρακινούν τον εκπαιδευόμενο να διαμορφώσει τις αξίες και τη συμπεριφορά του με έναν θετικό και υπεύθυνο τρόπο».

E2: «Ο εκπαιδευόμενος όταν ολοκληρώσει τη μελέτη του Ε.Υ. θα πρέπει να αντιμετωπίζει τις ΤΠΕ ως εργαλεία που ενισχύουν τη σκέψη και τις ικανότητές του και όχι μόνο ως μέσα διασκέδασης και ψυχαγωγίας.

Να αλληλεπιδρά με τους άλλους επιμορφούμενους.

Να καλλιεργεί την κριτική του σκέψη».

E3: «Ναι».

Υπακοή Παπαδοπούλου, Σχεδιασμός, υλοποίηση, αποτίμηση μιας ολοκληρωμένης παρέμβασης εξ αποστάσεως εκπαίδευσης για ενήλικες με θέμα: «Εφαρμογές της Νέας Αγωγής στην εκπαιδευτική πραγματικότητα στην Ελλάδα των αρχών του 20^{ού} αιώνα»

ΣΤ) Έλεγχος προόδου με βάση τα προσδοκώμενα αποτελέσματα

Όπως προκύπτει από τις απαντήσεις ο εκπαιδευόμενος ελέγχει την πρόοδό του με βάση τα προσδοκώμενα αποτελέσματα, τα οποία αποτελούν οδηγό για το τι πρέπει να έχει κατακτήσει μετά τη μαθησιακή διαδικασία. Σύμφωνα με τις απαντήσεις, η διαδικασία αυτή επιτυγχάνεται με διάφορους τρόπους: πρώτον, τα προσδοκώμενα αποτελέσματα λειτουργούν ως κριτήριο για την αξιολόγηση της γνώσης και των δεξιοτήτων του εκπαιδευόμενου. Δεύτερον, στο τέλος κάθε ενότητας παρέχεται η δυνατότητα ελέγχου της προόδου, με ανάλυση της συνολικής βαθμολογίας στην τελευταία διαφάνεια. Τέλος, η πρόοδος αξιολογείται επίσης σε επίπεδο στάσεων, επιτρέποντας στον εκπαιδευόμενο να παρακολουθεί την εξέλιξή του και σε μη γνωστικά πεδία, επιβεβαιώνοντας τη σύνδεση των προσδοκώμενων αποτελεσμάτων με τη συνολική του μάθηση.

E1: «Ναι, τα προσδοκώμενα αποτελέσματα πληροφορούν τον εκπαιδευόμενο για το τι θα πρέπει να έχει κατακτήσει μετά το τέλος της μαθησιακής διαδικασίας».

E2: «Στο τέλος κάθε ενότητας, ο εκπαιδευόμενος έχει τη δυνατότητα να ελέγξει την πρόοδο του. Η τελευταία διαφάνεια της κάθε ενότητας αναλύει τη συνολική του βαθμολογία».

E3: Ο εκπαιδευόμενος έχει τη δυνατότητα να ελέγχει την πρόοδό του με βάση κυρίως τα προσδοκώμενα αποτελέσματα σε επίπεδο στάσεων.

8^{ος} Άξονας: Εφαρμογή αρχών Πολυμεσικής Μάθησης

A) Συνδυασμός κειμένου-εικόνας (Πολυμεσική Αρχή)

Στο Ε.Υ. υπάρχει σαφής συνδυασμός κειμένου και εικόνας για την παρουσίαση του γνωστικού αντικειμένου. Οι απαντήσεις τονίζουν ότι κάθε διαφάνεια περιλαμβάνει αυτόν τον συνδυασμό, ενώ επισημαίνεται η θετική επίδραση του στη μάθηση. Ο συνδυασμός εικόνας και κειμένου βοηθά τόσο στην καλύτερη κατανόηση και απομνημόνευση του υλικού όσο και στη διαμόρφωση συναισθηματικών αντιδράσεων και στάσεων από την πλευρά του εκπαιδευόμενου, ενισχύοντας έτσι τη μαθησιακή διαδικασία.

E1: «Ναι, σε κάθε διαφάνεια υπάρχει συνδυασμός κειμένου και εικόνας».

Υπακοή Παπαδοπούλου, Σχεδιασμός, υλοποίηση, αποτίμηση μιας ολοκληρωμένης παρέμβασης εξ αποστάσεως εκπαίδευσης για ενήλικες με θέμα: «Εφαρμογές της Νέας Αγωγής στην εκπαιδευτική πραγματικότητα στην Ελλάδα των αρχών του 20^{ού} αιώνα»

E2: «Ο συνδυασμός εικόνας και κειμένου δημιουργεί συναισθηματικές αντιδράσεις και στάσεις. Ο συνδυασμός αυτός συντελεί στην καλύτερη απομνημόνευση και κατανόηση του Ε.Υ.».

E3: «Ναι, υπάρχει».

B) Χρήση εικόνων (Πολυμεσική Αρχή)

Η χρήση των εικόνων στο Ε.Υ. συμβάλλει καθοριστικά στην κατανόηση του γνωστικού αντικειμένου. Οι συμμετέχοντες επισημαίνουν ότι οι εικόνες διευκολύνουν την κατανόηση, καθώς αιχμαλωτίζουν την προσοχή του μαθητευόμενου και τον κατευθύνουν στη βαθύτερη κατανόηση του κειμένου. Επιπλέον, τονίζεται η παρουσία φωτογραφιών που σχετίζονται άμεσα με το κείμενο, όπως φωτογραφίες ατόμων ή κτιρίων, οι οποίες παρέχουν επιπλέον πληροφορίες και οπτικά παραδείγματα, διευκολύνοντας έτσι την ολιστική κατανόηση του περιεχομένου.

E1: «Η χρήση εικόνων διευκολύνει σημαντικά την κατανόηση του γνωστικού αντικειμένου».

E2: «Η εικόνα αιχμαλωτίζει τον μαθητευόμενο και τον κατευθύνει στην καλύτερη κατανόηση του κειμένου».

E3: «Ναι. Συγκεκριμένα στις εικόνες περιλαμβάνονται και φωτογραφίες π.χ ατόμων, κτιρίων τα οποία αναφέρονται στο κείμενο».

Γ) Στοιχεία αφήγησης (Αρχή της Τροπικότητας)

Το Ε.Υ. περιλαμβάνει στοιχεία αφήγησης, τα οποία ενισχύουν την εκπαιδευτική εμπειρία. Οι συμμετέχοντες επισημαίνουν την ύπαρξη αφηγηματικών στοιχείων, όπως σχόλια, περιγραφές και επεξηγήσεις που προσφέρουν πρόσθετες πληροφορίες για θέματα, έννοιες ή πρόσωπα, καθιστώντας το υλικό πιο ζωντανό και κατανοητό. Επιπλέον, γίνεται αναφορά στην ψηφιακή αφήγηση, η οποία παρουσιάζει σημαντικά ζητήματα των ενοτήτων και συμβάλλει στην καλύτερη κατανόηση. Ο ήρωας-avatar που συνοδεύει τους χρήστες καθ' όλη τη διάρκεια του υλικού λειτουργεί ως αφηγητής, παρέχοντας χρήσιμες πληροφορίες και διευκολύνοντας την πλοήγηση στο μαθησιακό υλικό.

E1: «Υπάρχουν αφηγηματικά στοιχεία στο εκπαιδευτικό υλικό που ενισχύουν την εκπαιδευτική εμπειρία κάνοντας το υλικό πιο ζωντανό, πιο κατανοητό και πιο ενδιαφέρον. Υπάρχουν σχόλια που επεξηγούν ή δίνουν παραπάνω πληροφορίες για κάποιο θέμα ή έννοια».

Υπακοή Παπαδοπούλου, Σχεδιασμός, υλοποίηση, αποτίμηση μιας ολοκληρωμένης παρέμβασης εξ αποστάσεως εκπαίδευσης για ενήλικες με θέμα: «Εφαρμογές της Νέας Αγωγής στην εκπαιδευτική πραγματικότητα στην Ελλάδα των αρχών του 20^{ού} αιώνα»

ή πρόσωπο. Επίσης, υπάρχει ψηφιακή αφήγηση σε κάθε διδακτική ενότητα, η οποία εστιάζει στην περιγραφή κάποιου σημαντικού ζητήματος της ενότητας συμβάλλοντας στην καλύτερη κατανόηση».

E2: «Ο ήρωας anatar που μας συνοδεύει σε όλο το E.Y. μας αφηγείται την ενότητα, μας δίνει χρήσιμες πληροφορίες για το υλικό μάθησης».

E3: «Ναι, υπάρχουν».

Δ) Μη σχετικές πληροφορίες (Αρχή της Συνοχής)

Στο E.Y. δεν περιλαμβάνονται μη σχετικές πληροφορίες, όπως λέξεις, εικόνες ή ήχοι που δεν σχετίζονται με το γνωστικό αντικείμενο. Οι συμμετέχοντες επιβεβαιώνουν ότι το υλικό είναι πλήρως εστιασμένο στο περιεχόμενο κάθε ενότητας και διαφάνειας, χωρίς την παρουσία άγνωστων ή άσχετων στοιχείων. Η ύπαρξη κουμπιών πληροφοριών παρέχει επεξηγήσεις για κάθε εικόνα, ενισχύοντας τη σαφήνεια και τη συνοχή του υλικού, διασφαλίζοντας ότι όλα τα στοιχεία που παρουσιάζονται είναι απόλυτα σχετικά με το γνωστικό αντικείμενο.

E1: «Όχι, όλα όσα περιλαμβάνονται στο εκπαιδευτικό υλικό είναι σχετικά με το γνωστικό αντικείμενο, δεν υπάρχει κάτι μη σχετικό».

E2: «Δεν χρησιμοποιεί λέξεις, εικόνες, ήχους άγνωστες ή μη σχετικές με το E.Y.. Πατώντας στο κουμπί Πληροφορίες μας επεξηγεί κάθε εικόνα».

E3: «Όχι, δεν περιλαμβάνονται μη σχετικές πληροφορίες. Όλα όσα συμπεριλαμβάνονται είναι σχετικά όχι μόνο με το E.Y. του μαθήματος αλλά συγκεκριμένα με το περιεχόμενο του E.Y. ανά ενότητα και ανά διαφάνεια (δηλαδή όλα όσα συμπεριλαμβάνονται σε κάθε διαφάνεια είναι σχετικά μεταξύ τους)».

Ε) Φιλική γλώσσα (Αρχή της Προσωποποίησης)

Σύμφωνα με τις απαντήσεις που δόθηκαν, στο E.Y. γίνεται χρήση φιλικής και κατανοητής γλώσσας. Η γλώσσα που χρησιμοποιείται είναι απλή και προσιτή, με φιλικό και συνομιλητικό τόνο, ιδιαίτερα μέσω της χρήσης του β' ενικού προσώπου.

E1: «Η γλώσσα που χρησιμοποιείται είναι φιλική, απλή και κατανοητή».

E2: «Ο τόπος γίνεται συνομιλητικός- φιλικός, χάρη στην χρήση του β' ενικού προσώπου».

Υπακοή Παπαδοπούλου, Σχεδιασμός, υλοποίηση, αποτίμηση μιας ολοκληρωμένης παρέμβασης εξ αποστάσεως εκπαίδευσης για ενήλικες με θέμα: «Εφαρμογές της Νέας Αγωγής στην εκπαιδευτική πραγματικότητα στην Ελλάδα των αρχών του 20^{ού} αιώνα»

E3: «Ναι, γίνεται».

ΣΤ) Χρήση δεύτερου προσώπου (Αρχή της Προσωποποίησης)

Στο Ε.Υ. γίνεται εκτενής χρήση του β' ενικού προσώπου. Οι απαντήσεις τονίζουν ότι αυτή η προσέγγιση προσδίδει αμεσότητα, διαδραστικότητα κάνοντας τον εκπαιδευόμενο να αισθάνεται ότι το κείμενο απευθύνεται άμεσα σε αυτόν. Η χρήση του β' ενικού δημιουργεί έναν τεχνητό διάλογο, προσδίδοντας οικειότητα και ενδυναμώνοντας την επικοινωνία με τον εκπαιδευόμενο, βελτιώνοντας την αλληλεπίδρασή του με το περιεχόμενο του Ε.Υ.

E1: «Ναι, σε όλο το εκπαιδευτικό υλικό γίνεται χρήση β' ενικού προσώπου, κάνοντάς το πιο άμεσο, διαδραστικό και προσωπικό για τον εκπαιδευόμενο. Δίνει την αίσθηση ότι απευθύνεται άμεσα στον εκπαιδευόμενο, κάνοντάς τον να νιώθει ότι το κείμενο μιλάει απευθείας σε αυτόν».

E2: «Το δεύτερο ενικό πρόσωπο χρησιμοποιείται σε όλο το Ε.Υ. Προσδίδει αμεσότητα και οικειότητα στο λόγο».

Προσδίδει διαλογικό χαρακτήρα.

E3: «Ναι, γίνεται».

Ζ) Ηχητική παρουσίαση (Αρχή της Προσωποποίησης)

Σύμφωνα με τις απαντήσεις, στο Ε.Υ. γίνεται χρήση ηχητικής παρουσίασης του γνωστικού αντικειμένου. Οι συμμετέχοντες επιβεβαιώνουν ότι σε κάθε διαφάνεια υπάρχει ηχητική παρουσίαση του περιεχομένου. Αυτός ο τρόπος παρουσίασης ενθαρρύνει τον εκπαιδευόμενο να εστιάσει στη μάθηση, προσδίδοντας επιπλέον διάσταση στην αλληλεπίδραση με το υλικό, ενώ παράλληλα συμβάλλει στη βελτίωση της κατανόησης του περιεχομένου.

E1: «Ναι, σε κάθε διαφάνεια υπάρχει ηχητική παρουσίαση του γνωστικού αντικειμένου».

E2: «Η ηχητική παρουσίαση εξηγεί με λίγα λόγια το περιεχόμενο της ενότητας. Έτσι παροτρύνει τον εκπαιδευόμενο στην μάθηση».

E3: «Ναι, γίνεται».

Η) Φιλικό ύφος ηχητικής παρουσίασης (Αρχή της Φωνής)

Υπακοή Παπαδοπούλου, Σχεδιασμός, υλοποίηση, αποτίμηση μιας ολοκληρωμένης παρέμβασης εξ αποστάσεως εκπαίδευσης για ενήλικες με θέμα: «Εφαρμογές της Νέας Αγωγής στην εκπαιδευτική πραγματικότητα στην Ελλάδα των αρχών του 20^{ού} αιώνα»

Οι απαντήσεις αποκαλύπτουν ότι το ύφος της ηχητικής παρουσίασης του Ε.Υ. είναι φιλικό και προσαρμοσμένο στις ανάγκες του εκπαιδευόμενου. Η φωνή που χρησιμοποιείται είναι ήρεμη και σταθερή, δημιουργώντας ένα ευχάριστο και φιλικό περιβάλλον μάθησης. Το φιλικό ύφος ενισχύει την άνεση του εκπαιδευόμενου, βελτιώνοντας την αλληλεπίδρασή του με το υλικό και συμβάλλοντας σε μια πιο θετική μαθησιακή εμπειρία.

E1: «Το ύφος της ηχητικής παρουσίασης είναι φιλικό για τον εκπαιδευόμενο και η φωνή είναι ήρεμη και σταθερή».

E2: «Το ύφος της ηχητικής παρουσίασης είναι πολύ φιλικό, διότι μιλάει με ήρεμη και σταθερή φωνή».

E3: «Ναι, είναι».

Θ) Φιλικός χαρακτήρας-Avatar (Αρχή της Εικόνας)

Όπως προκύπτει από τις απαντήσεις, στο Ε.Υ. υπάρχει ένας φιλικός χαρακτήρας (avatar) που υποστηρίζει τη διαδικασία μάθησης. Οι απαντήσεις επιβεβαιώνουν ότι ο χαρακτήρας αυτός εμφανίζεται σε όλες τις ενότητες, τόσο στο εισαγωγικό βίντεο όσο και στο κυρίως περιεχόμενο. Το avatar συνοδεύει τους εκπαιδευόμενους καθ' όλη τη διάρκεια του υλικού, ενθαρρύνοντάς τους να συμμετέχουν ενεργά στη μάθηση, κάνοντας τη διαδικασία πιο προσιτή και διαδραστική.

E1: «Ναι, σε όλο το εκπαιδευτικό υλικό υπάρχει ένας φιλικός χαρακτήρας που ενισχύει τη διαδικασία της μάθησης».

E2: «Ο χαρακτήρας avatar μας συνοδεύει καθ' όλη τη διάρκεια του Ε.Υ., είναι πολύ φιλικός, και παροτρύνει τον εκπαιδευόμενο στη διαδικασία της μάθησης».

E3: «Ναι, εμφανίζεται και μάλιστα εμφανίζεται σε κάθε ενότητα τόσο στο εισαγωγικό βίντεο της όσο και στο κυρίως μέρος της».

Ι) Τμηματική παρουσίαση γνωστικού αντικειμένου (Αρχή της Κατάτμησης)

Στο Ε.Υ. η παρουσίαση του γνωστικού αντικειμένου γίνεται τμηματικά και κλιμακωτά. Οι συμμετέχοντες επισημαίνουν ότι το υλικό είναι οργανωμένο και δομημένο σε ενότητες και υποενότητες, χωρίς οι διαφάνειες να είναι υπερφορτωμένες, ενώ υπάρχει επισήμανση στον τίτλο της διαφάνειας όταν το περιεχόμενό της συνεχίζεται σε επόμενη.

Υπακοή Παπαδοπούλου, Σχεδιασμός, υλοποίηση, αποτίμηση μιας ολοκληρωμένης παρέμβασης εξ αποστάσεως εκπαίδευσης για ενήλικες με θέμα: «Εφαρμογές της Νέας Αγωγής στην εκπαιδευτική πραγματικότητα στην Ελλάδα των αρχών του 20^{ού} αιώνα»

E1: «Ναι, το γνωστικό αντικείμενο παρουσιάζεται τμηματικά και οι διαφάνειες δεν είναι πολύ «φορτωμένες». Υπάρχει μάλιστα αντίστοιχη επισήμανση στον τίτλο της διαφάνειας π.χ. 1/2, 2/2».

E2: «Το εκπαιδευτικό υλικό έχει διαιρεθεί σε πέντε διδακτικές νεότητες, οι οποίες εμπεριέχουν 3 υποενότητες. Έτσι το γνωστικό αντικείμενο κλιμακώνεται τμηματικά».

E3: «Ναι, γίνεται τμηματικά».

IA) Διαδραστικές δραστηριότητες με ανατροφοδότηση (Αρχή της Προσωποποίησης)

Στο Ε.Υ. περιλαμβάνονται διαδραστικές δραστηριότητες που παρέχουν ανατροφοδότηση στους εκπαιδευόμενους. Οι συμμετέχοντες τονίζουν ότι αυτές οι δραστηριότητες ενισχύουν τη συμμετοχή των εκπαιδευομένων στη διαδικασία της μάθησης, επιτρέποντάς τους να ελέγχουν την κατανόησή τους και να παρακολουθούν την απόδοσή τους. Επιπλέον, η δυνατότητα πρόσβασης σε σχετικές διαφάνειες μέσω του εικονιδίου βοήθειας παρέχει τη δυνατότητα στους εκπαιδευόμενους να επανεξετάσουν τις ασκήσεις και να προσπαθήσουν ξανά, ενισχύοντας τη μαθησιακή τους διαδικασία. Η αναφορά σε ποικιλία δραστηριοτήτων υποδηλώνει ότι το υλικό είναι πλούσιο και πολυδιάστατο, προσφέροντας πολλές ευκαιρίες αλληλεπίδρασης και μάθησης.

E1: «Ναι, υπάρχουν διαδραστικές δραστηριότητες οι οποίες παρέχουν ανατροφοδότηση στους εκπαιδευόμενους και έτσι συμμετέχουν ενεργά στη διαδικασία της μάθησης, ελέγχουν το τι έμαθαν, βλέπουν την απόδοσή τους».

E2: «Ναι υπάρχουν. Πατώντας το εικονίδιο της βοήθειας, ο εκπαιδευόμενος μπορεί να μελετήσει τις διαφάνειες που αντιστοιχούν στην άσκηση και να προσπαθήσει ξανά να την λύσει».

E3: «Ναι, υπάρχουν πάρα πολλές τέτοιες δραστηριότητες και μάλιστα υπάρχει μεγάλη ποικιλία».

IB) Μακροσκελή κείμενα (Αρχή Κατάτμησης)

Στο Ε.Υ. δεν υπάρχουν μακροσκελή κείμενα για την παρουσίαση του γνωστικού αντικειμένου. Οι συμμετέχοντες επισημαίνουν ότι τα κείμενα είναι σύντομα, ευανάγνωστα και κατανοητά, παρέχοντας τις απαραίτητες πληροφορίες χωρίς να κουράζουν τον εκπαιδευόμενο.

Υπακοή Παπαδοπούλου, Σχεδιασμός, υλοποίηση, αποτίμηση μιας ολοκληρωμένης παρέμβασης εξ αποστάσεως εκπαίδευσης για ενήλικες με θέμα: «Εφαρμογές της Νέας Αγωγής στην εκπαιδευτική πραγματικότητα στην Ελλάδα των αρχών του 20^{ού} αιώνα»

E1: «Όχι, τα κείμενα είναι σύντομα και δεν κουράζουν τον εκπαιδευόμενο».

E2: «Τα κείμενα είναι ευανάγνωστα, σύντομα και κατανοητά με τις απαραίτητες πληροφορίες χωρίς να κουράζουν τον εκπαιδευόμενο».

E3: «Όχι, δεν υπάρχουν καθόλου μακροσκελή κείμενα».

ΙΓ) Σαφείς οδηγίες για δραστηριότητες-εργασίες (Αρχή της Σηματοδότησης)

Το Ε.Υ. παρέχει σαφείς οδηγίες στους εκπαιδευόμενους για την υλοποίηση των δραστηριοτήτων και εργασιών. Οι συμμετέχοντες επισημαίνουν ότι οι οδηγίες είναι λεπτομερείς και κατανοητές, εξηγώντας ακριβώς τι και πώς πρέπει να κάνουν οι εκπαιδευόμενοι κατά τη διάρκεια των δραστηριοτήτων.

E1: «Ναι, υπάρχουν σαφείς οδηγίες για το τι και πώς να κάνουν τις δραστηριότητες».

E2: «Παρέχει απόλυτα σαφείς οδηγίες, εξηγώντας στον εκπαιδευόμενο πως να υλοποιήσει την δραστηριότητα».

E3: «Ναι, παρέχει».

ΙΔ) Στοιχεία επισήμανσης (Αρχή της Σηματοδότησης)

Στο Ε.Υ. περιλαμβάνονται στοιχεία επισήμανσης. Οι συμμετέχοντες αναφέρουν ότι υπάρχουν ποικίλα στοιχεία, όπως έγχρωμη και έντονη γραφή, υπογράμμιση και πλαίσια, τα οποία βοηθούν τους εκπαιδευόμενους να εστιάσουν στα σημαντικά σημεία του υλικού.

E1: «Σε όλο το εκπαιδευτικό υλικό υπάρχουν στοιχεία επισήμανσης, όπως έγχρωμη και έντονη γραφή, πλαίσια που βοηθούν τους εκπαιδευόμενους να εστιάσουν στα σημαντικά σημεία του υλικού».

E2: «Σε στοιχεία που θέλει να δώσει έμφαση, έχει χρησιμοποιήσει χρώματα, πλάγια και έντονη γραφή».

E3: «Ναι, υπάρχουν πολλά και διαφορετικά είδη στοιχείων επισήμανσης».

ΙΕ) Εισαγωγικές δραστηριότητες (Αρχή της Προπαίδευσης)

Σύμφωνα με τις απαντήσεις, στο Ε.Υ. περιλαμβάνονται εισαγωγικές δραστηριότητες που υποστηρίζουν τη μελέτη του γνωστικού αντικείμενου. Οι συμμετέχοντες επισημαίνουν ότι κάθε εκπαιδευτική ενότητα συνοδεύεται από μια εισαγωγική δραστηριότητα που

Υπακοή Παπαδοπούλου, Σχεδιασμός, υλοποίηση, αποτίμηση μιας ολοκληρωμένης παρέμβασης εξ αποστάσεως εκπαίδευσης για ενήλικες με θέμα: «Εφαρμογές της Νέας Αγωγής στην εκπαιδευτική πραγματικότητα στην Ελλάδα των αρχών του 20^{ού} αιώνα»

προετοιμάζει τους εκπαιδευόμενους για το θέμα που θα εξεταστεί. Αυτές οι δραστηριότητες περιλαμβάνουν παιχνίδια όπως το κρυπτόλεξο και ο αναγραμματισμός, καθώς και διαδραστικά εργαλεία όπως τα Google Forms. Οι εισαγωγικές αυτές δραστηριότητες ενισχύουν την κινητοποίηση και το ενδιαφέρον των εκπαιδευομένων, καθιστώντας τη διαδικασία μάθησης πιο ελκυστική και προσιτή.

***E1:** «Κάθε εκπαιδευτική ενότητα έχει εισαγωγική δραστηριότητα που προετοιμάζει τον εκπαιδευόμενο για το θέμα που πρόκειται να αναλυθεί».*

***E2:** «Ναι υπάρχουν. Αλώστε σε παιχνίδι κρυπτόλεξου, αναγραμματισμού ή ακόμα και Google Forms».*

***E3:** «Ναι, υπάρχουν. Συγκεκριμένα σε κάθε ενότητα υπάρχουν τέτοιες δραστηριότητες, οι οποίες προετοιμάζουν, κινητοποιούν τον αναγνώστη και προκαλούν το ενδιαφέρον του για το περιεχόμενο της ενότητας».*

9^{ος} Αξονας: Δυνατά σημεία

A) Δυνατά σημεία

Η ανάλυση των απαντήσεων αναδεικνύει τα εξής στοιχεία του Ε.Υ. που θεωρούνται ιδιαίτερα δυνατά. Αρχικά, ως σημαντικό στοιχείο αναφέρεται η καλή δομή και οργάνωση του υλικού, η οποία παρέχει μια ξεκάθαρη πορεία μάθησης. Αυτό διευκολύνει τους εκπαιδευόμενους να ακολουθήσουν το Ε.Υ. με ευκολία και να κατανοήσουν καλύτερα τη διαδικασία μάθησης. Επίσης, οι συμμετέχοντες τονίζουν τη σημασία των διαδραστικών δραστηριοτήτων που περιλαμβάνουν ανατροφοδότηση. Αυτές οι δραστηριότητες ενθαρρύνουν την ενεργή συμμετοχή των εκπαιδευομένων, προάγοντας μια πιο ελκυστική και αλληλεπιδραστική μαθησιακή εμπειρία. Επιπλέον, η χρήση διαδραστικών παιχνιδιών και διαδραστικών βίντεο συμβάλλει στην καλύτερη κατανόηση των θεμάτων που διδάσκονται. Ως θετικό σημείο οι συμμετέχοντες αναφέρουν την ποικιλία στα είδη των δραστηριοτήτων και την αρμονική χρήση διαφορετικών μέσων (κειμένου, βίντεο, εικόνες, ήχου). Αυτή η πολυμεσικότητα, σε συνδυασμό με τη συχνότητα παρουσίασης περιεχομένου και σχετικών δραστηριοτήτων, διατηρεί το ενδιαφέρον των εκπαιδευομένων και ενισχύει την κατανόηση του γνωστικού αντικειμένου. Τέλος, ως θετικό στοιχείο αναφέρθηκε και η αφήγηση που υπάρχει στο Ε.Υ.

Υπακοή Παπαδοπούλου, Σχεδιασμός, υλοποίηση, αποτίμηση μιας ολοκληρωμένης παρέμβασης εξ αποστάσεως εκπαίδευσης για ενήλικες με θέμα: «Εφαρμογές της Νέας Αγωγής στην εκπαιδευτική πραγματικότητα στην Ελλάδα των αρχών του 20^{ού} αιώνα»

E1: «Η δομή και η οργάνωση του εκπαιδευτικού υλικού που προσφέρει μια ξεκάθαρη πορεία μάθησης. Η ενσωμάτωση διαδραστικών δραστηριοτήτων με ανατροφοδότηση που ενθαρρύνουν την ενεργή συμμετοχή των εκπαιδευόμενων. Τα διαδραστικά βίντεο που υπήρχαν σε κάθε ενότητα και παρουσίαζαν ένα σημαντικό θέμα».

E2: «1.Ο συνδυασμός εικόνας, ήχου και διακρατικού βίντεο. 2. Η αφήγηση. 3. Διαδραστικά παιχνίδια ερωτήσεων».

E3: «Τα πολλά διαφορετικά είδη δραστηριοτήτων. Η συχνότητα των δραστηριοτήτων: παρουσίασης λίγου μέρους Ε.Υ. και αμέσως μετά μία σχετική δραστηριότητα. Η αρμονική χρήση κειμένου, βίντεο, εικόνων, σχημάτων».

10^{ος} Άξονας: Σημεία βελτίωσης

A) Προτάσεις βελτίωσης

Με βάση τις απαντήσεις που δόθηκαν, το Ε.Υ. χρήζει λιγοστών βελτιώσεων. Συγκεκριμένα, προτάθηκε η ενσωμάτωση περισσότερων δραστηριοτήτων που να ενθαρρύνουν την αλληλεπίδραση και τη συνεργασία μεταξύ των εκπαιδευομένων και η συμπερίληψη των πηγών πολυμέσων και εφαρμογών που χρησιμοποιήθηκαν στο Ε.Υ, ενώ ένας συμμετέχων θεωρεί ότι το Ε.Υ. είναι ήδη άρτιο και δεν χρειάζεται αλλαγές.

E1: «Περισσότερες δραστηριότητες που να ενθαρρύνουν την αλληλεπίδραση και συνεργασία μεταξύ των εκπαιδευομένων».

E2: «Θεωρώ ότι το εκπαιδευτικό υλικό είναι άρτιο, επομένως δεν θα άλλαζα κάτι».

E3: «Να συμπεριλάβει τις πηγές πολυμέσων και εφαρμογών».

6.2 Φάση της έρευνας των ενηλίκων χρηστών

6.2.1 Προφίλ ενηλίκων χρηστών

Α) Φύλο

Φύλο	Αριθμός
Άντρες	1
Γυναίκες	5
Σύνολο	6

Πίνακας 9: Το δείγμα των ενηλίκων χρηστών κατά φύλο

Στην έρευνα συμμετείχαν συνολικά έξι (6) άτομα, εκ των οποίων πέντε (5) ήταν γυναίκες και ένας (1) άνδρας. Συνεπώς, οι γυναίκες ήταν περισσότερες σε αριθμό στο επιλεγμένο δείγμα.

Β) Ηλικία

Ηλικιακή Ομάδα	Αριθμός
18-30	4
31-40	1
41-50	0
> 50	1

Πίνακας 10: Οι συμμετέχοντες κατά ηλικιακή ομάδα

Το δείγμα αποτελείται κυρίως από νέους, καθώς η πλειοψηφία (4 άτομα) βρίσκεται στην ηλικιακή ομάδα των 18-30 ετών. Ένα (1) άτομο ανήκει στην ηλικιακή ομάδα 31-40, ενώ δεν υπάρχει εκπροσώπηση για την ηλικιακή ομάδα 41-50. Επιπλέον, ένα (1) άτομο είναι άνω των 50 ετών. Αυτή η κατανομή δείχνει ότι το δείγμα απαρτίζεται κυρίως από νεαρά άτομα, με τους περισσότερους να είναι κάτω των 30.

Γ) Ιδιότητα

Συμμετέχοντες	Ιδιότητα
Σ1	Φοιτήτρια
Σ2	Φοιτήτρια
Σ3	Υποψήφιος Διδάκτορας
Σ4	Νηπιαγωγός

Σ5	Δασκάλα
Σ6	Φιλολόγος

Πίνακας 11: Οι συμμετέχοντες κατά ιδιότητα

Το δείγμα αποτελούνταν από έξι (6) συμμετέχοντες με διαφορετικά επαγγελματικά και ακαδημαϊκά υπόβαθρα. Συγκεκριμένα, περιλάμβανε μία δασκάλα, μία νηπιαγωγό, έναν υποψήφιο διδάκτορα, μία φιλόλογο και δύο φοιτήτριες.

Δ) Έτη προϋπηρεσίας

Έτη προϋπηρεσίας	Συμμετέχοντες						Σύνολο
	Σ1	Σ2	Σ3	Σ4	Σ5	Σ6	
0-4	X	X	X		X		4
5-10						X	1
11-20							0
> 20				X			1
Γενικό σύνολο							6

Πίνακας 12: Οι συμμετέχοντες κατά έτη προϋπηρεσίας

Το δείγμα των συμμετεχόντων αποτελείται από άτομα με διαφορετικά επίπεδα επαγγελματικής εμπειρίας. Συγκεκριμένα, τέσσερις (4) έχουν 0-4 έτη προϋπηρεσίας, ένας (1) έχει 5-10 έτη και ένας (1) έχει πάνω από 20 χρόνια εμπειρίας.

Ε) Εξοικείωση συμμετεχόντων με ΕξΑΕ και ΤΠΕ

Ερώτηση	Συμμετέχοντες					
	Σ1	Σ2	Σ3	Σ4	Σ5	Σ6
Είσαι εξοικειωμένος/η με τις Τεχνολογίες της Πληροφορίας και της Επικοινωνίας (ΤΠΕ).	5	5	5	3	5	5
Χρησιμοποιείς τις Τεχνολογίες της Πληροφορίας και της Επικοινωνίας (ΤΠΕ) στην εκπαιδευτική πράξη.	1	1	5	3	5	5

Υπακοή Παπαδοπούλου, Σχεδιασμός, υλοποίηση, αποτίμηση μιας ολοκληρωμένης παρέμβασης εξ αποστάσεως εκπαίδευσης για ενήλικες με θέμα: «Εφαρμογές της Νέας Αγωγής στην εκπαιδευτική πραγματικότητα στην Ελλάδα των αρχών του 20^{ού} αιώνα»

Είσαι εξοικειωμένος/η με τη μέθοδο της Εξ Αποστάσεως Εκπαίδευσης (ΕξΑΕ) με τη χρήση των ΤΠΕ.	5	5	5	3	5	5
Είσαι εξοικειωμένος/η με τη μελέτη του Ε.Υ. το οποίο έχει σχεδιαστεί με τη μέθοδο της Εξ Αποστάσεως Εκπαίδευσης (ΕξΑΕ).	5	5	5	3	5	5
Μέση τιμή	4	4	5	3	5	5

Πίνακας 13: Εξοικείωση συμμετεχόντων με ΕξΑΕ και ΤΠΕ

Από τους έξι (6) συμμετέχοντες, οι πέντε (5) ανέφεραν ότι είναι απόλυτα εξοικειωμένοι με τις ΤΠΕ, με την ΕξΑΕ μέσω αυτών και με την μελέτη Ε.Υ. που έχει σχεδιαστεί βάσει αυτής της μεθόδου, ενώ ένας (1) δήλωσε ότι έχει ουδέτερη στάση. Σχετικά με τη χρήση των ΤΠΕ στην εκπαιδευτική διαδικασία, τρεις (3) συμμετέχοντες δήλωσαν πλήρη συμφωνία, ένας (1) παρέμεινε ουδέτερος, και δύο (2) εξέφρασαν πλήρη διαφωνία.

Υπακοή Παπαδοπούλου, Σχεδιασμός, υλοποίηση, αποτίμηση μιας ολοκληρωμένης παρέμβασης εξ αποστάσεως εκπαίδευσης για ενήλικες με θέμα: «Εφαρμογές της Νέας Αγωγής στην εκπαιδευτική πραγματικότητα στην Ελλάδα των αρχών του 20^{ού} αιώνα»

6.2.2 Παρουσίαση και σχολιασμός των ευρημάτων

1^{ος} Άξονας: Ενδιαφέρον

Το Ε.Υ. φαίνεται να χαρακτηρίζεται ως ιδιαίτερα ενδιαφέρον από τους περισσότερους συμμετέχοντες, κυρίως λόγω του ότι ασχολείται με θέματα άγνωστα σε αυτούς. Ιδιαίτερη αναφορά γίνεται στη λεπτομέρεια και στην πληρότητα των πληροφοριών, που δεν αφήνουν κενά στον εκπαιδευόμενο. Επιπλέον, το πλούσιο φωτογραφικό υλικό λειτούργησε ενισχυτικά στην προσέλκυση του ενδιαφέροντος τους για το περιεχόμενο. Ακόμα και για εκείνους που δεν συνδέονταν άμεσα με τον εκπαιδευτικό χώρο, η παρουσίαση διαφορετικών εκπαιδευτικών ιδρυμάτων και οι ιστορικές πληροφορίες κέρδισαν το ενδιαφέρον τους, ενώ όσοι είχαν ήδη ενδιαφέρον για την ιστορία της εκπαίδευσης το βρήκαν ακόμα πιο ελκυστικό.

Σ1: *«Πρόκειται για ένα θέμα το οποίο δεν γνώριζα. Μου φάνηκε πολύ ενδιαφέρον και κυρίως εξαιτίας του πλούσιου φωτογραφικού υλικού».*

Σ2: *«Τα θέματα ιστορίας της εκπαίδευσης είναι στα ενδιαφέροντα μου και για αυτό το εκπαιδευτικό υλικό ήταν πολύ ενδιαφέρον».*

Σ3: *«Ναι, το περιεχόμενο του εκπαιδευτικού υλικού ήταν αρκετά ενδιαφέρον ιδιαίτερα για άτομα που σχετίζονται με τον εκπαιδευτικό χώρο. Παρουσιάζονται με λεπτομέρειες με αποτέλεσμα να μην αφήνουν κάποια κενά στον εκπαιδευόμενο».*

Σ4: *«Πρόκειται για ένα πολύ ενδιαφέρον θέμα, για το οποίο δεν γνώριζα καθόλου».*

Σ5: *«Το εκπαιδευτικό υλικό το βρήκα αρκετά ενδιαφέρον. Αφορά σε θέμα που δεν γνώριζα και έτσι με βοήθησε να κατανοήσω κάποια γεγονότα».*

Σ6: *«Παρόλο που δεν ανήκω στον εκπαιδευτικό χώρο, το θέμα ήταν ενδιαφέρον. Γνώρισα τρία εκπαιδευτικά ιδρύματα, τον τρόπο λειτουργίας τους, τις αντιδράσεις που προκλήθηκαν καθώς και τους διευθυντές τους σε συγκεκριμένες χρονικές περιόδους».*

2^{ος} Άξονας: Δυσκολίες

Οι συμμετέχοντες γενικά δεν αντιμετώπισαν δυσκολίες κατά τη μελέτη του Ε.Υ., καθώς αυτό παρείχε σαφείς οδηγίες και σωστά οργανωμένη δομή βήμα προς βήμα, γεγονός που διευκόλυνε τη χρήση του. Κάποιοι ανέφεραν τη χρήση βίντεο που τους καθοδηγούσαν και

Υπακοή Παπαδοπούλου, Σχεδιασμός, υλοποίηση, αποτίμηση μιας ολοκληρωμένης παρέμβασης εξ αποστάσεως εκπαίδευσης για ενήλικες με θέμα: «Εφαρμογές της Νέας Αγωγής στην εκπαιδευτική πραγματικότητα στην Ελλάδα των αρχών του 20^{ού} αιώνα»

τόνισαν ότι το υλικό ήταν γραμμένο σε απλή και κατανοητή γλώσσα, γεγονός που βοήθησε στην κατανόηση του περιεχομένου. Επίσης, η εμπειρία στη χρήση των ΤΠΕ συνέβαλε στο να μη δυσκολευτούν ορισμένοι εκπαιδευόμενοι. Τέλος, σημειώνεται ότι το υλικό ήταν σχεδιασμένο με τρόπο που ανταποκρίνεται στις ανάγκες των ενηλίκων εκπαιδευομένων, γεγονός που εξασφάλισε την ομαλή μελέτη χωρίς εμπόδια.

Σ1: *«Όχι δεν αντιμετώπισα καμία δυσκολία γιατί υπήρχαν βίντεο που με καθοδηγούσαν. Το εκπαιδευτικό υλικό επίσης ήταν γραμμένο σε γλώσσα απλή και κατανοητή με αποτέλεσμα να μη με δυσκολέψει ούτε στη μελέτη του».*

Σ2: *«Δεν αντιμετώπισα δυσκολίες κατά τη μελέτη του εκπαιδευτικού υλικού. Το υλικό ήταν κατάλληλα σχεδιασμένο για να καλύψει τις ανάγκες ενηλίκων εκπαιδευομένων».*

Σ3: *«Όχι, δεν αντιμετώπισα καθώς υπήρχαν οδηγίες βήμα προς βήμα».*

Σ4: *«Όχι, δεν αντιμετώπισα κάποια δυσκολία καθώς υπήρχαν οδηγίες χρήσης και βήματα με τον τρόπο διαβάσματος».*

Σ5: *«Δεν αντιμετώπισα κάποια δυσκολία κατά τη μελέτη του εκπαιδευτικού υλικού».*

Σ6: *«Όχι, δεν αντιμετώπισα κάποια δυσκολία. Ίσως επειδή χρησιμοποίησα τις ΤΠΕ στην καθημερινότητά μου».*

3^{ος} Άξονας: Εμπειρία

Η συνολική εμπειρία των συμμετεχόντων με το Ε.Υ. αξιολογείται ως πολύ θετική. Οι περισσότεροι αναφέρουν ότι η μάθηση ήταν ευχάριστη και τους κίνησε το ενδιαφέρον να αναζητήσουν περισσότερες πληροφορίες. Το υλικό χαρακτηρίζεται καλά οργανωμένο, σαφές και κατανοητό, γεγονός που συνέβαλε σε μια θετική μαθησιακή εμπειρία χωρίς δυσκολίες. Η χρήση της πλατφόρμας και η εμπειρία μάθησης ήταν πρωτόγνωρη για ορισμένους, αλλά εξαιρετικά ευχάριστη, ενώ πολλοί επισημαίνουν ότι θα επαναλάμβαναν την εμπειρία.

Σ1: *«Γενικά ήταν μια ευχάριστη εμπειρία μάθησης που δεν είχα ανάλογη εμπειρία στο παρελθόν. Ένας πρωτόγνωρος τρόπος μάθησης που θα τον ξανά επέλεγα».*

Σ2: *«Το υλικό είναι καλά οργανωμένο και προσαρμοσμένο στις ανάγκες του χρήστη και για αυτό αποτελεί μια θετική και ευχάριστη μαθησιακή εμπειρία».*

Υπακοή Παπαδοπούλου, Σχεδιασμός, υλοποίηση, αποτίμηση μιας ολοκληρωμένης παρέμβασης εξ αποστάσεως εκπαίδευσης για ενήλικες με θέμα: «Εφαρμογές της Νέας Αγωγής στην εκπαιδευτική πραγματικότητα στην Ελλάδα των αρχών του 20^{ού} αιώνα»

Σ3: *«Το υλικό είναι καλά οργανωμένο, σαφές και κατανοητό, συμβάλλει στη διαμόρφωση μιας θετικής μαθησιακής εμπειρίας».*

Σ4: *«Ήταν μία πολύ ευχάριστη εμπειρία. Διδάχτηκα πράγματα τα οποία δεν γνώριζαν και με παρακίνησαν να ψάξω περισσότερο για κάποια από τα εκπαιδευτικά ιδρύματα καθώς και για τους παιδαγωγούς που αναφέρονται στο υλικό».*

Σ5: *«Η συνολική μου εμπειρία ήταν αρκετά καλή. Μελέτησα το εκπαιδευτικό υλικό με πολλή όρεξη και κατανόησα όλα όσα αναφέρονται».*

Σ6: *Τη συνολική μου εμπειρία θα την περιέγραφα εξαιρετική καθώς δεν αντιμετώπισα καμία δυσκολία ούτε κατά τη μελέτη του εκπαιδευτικού υλικού αλλά και ούτε με τη χρήση της πλατφόρμας.*

4^{ος} Άξονας: Δυνατά σημεία

Τα δυνατά σημεία του Ε.Υ., σύμφωνα με τις απόψεις των συμμετεχόντων, είναι η ποικιλία των πολυμέσων και η διαδραστικότητα που προσφέρει, όπως τα διαδραστικά βίντεο και οι ασκήσεις κατανόησης, που κάνουν τη μάθηση πιο ελκυστική και ενδιαφέρουσα. Επίσης, η αφήγηση που συνοδεύει τις διαφάνειες αναφέρεται ως ιδιαίτερα βοηθητική και ξεκούραστη, προσφέροντας μια ομαλή μαθησιακή εμπειρία. Τέλος, το υλικό κρίνεται καλά οργανωμένο, με συνοχή και σαφή δομή, κάτι που διευκολύνει τη μελέτη και την κατανόηση των πληροφοριών.

Σ1: *«-Η αφήγηση σε όλες τις διαφάνειες.*

-Το κατανοητό κείμενο.

- Το φωτογραφικό υλικό που βοηθούσε περισσότερο στην κατανόηση κάποιων γεγονότων».

Σ2: *«- Το υλικό ήταν καλά δομημένο και κατανοητό.*

-Χρησιμοποιούταν απλή και κατανοητή γλώσσα.

-Η χρήση διαφόρων μέσων (όπως βίντεο, εικόνες, παραδείγματα) το κάνει το υλικό πιο ελκυστικό».

Σ3: *«-Η διαδραστικότητα των βίντεο*

-Η ποικιλία των πηγών

Υπακοή Παπαδοπούλου, Σχεδιασμός, υλοποίηση, αποτίμηση μιας ολοκληρωμένης παρέμβασης εξ αποστάσεως εκπαίδευσης για ενήλικες με θέμα: «Εφαρμογές της Νέας Αγωγής στην εκπαιδευτική πραγματικότητα στην Ελλάδα των αρχών του 20^{ού} αιώνα»

-Το υλικό για περαιτέρω μελέτη»

Σ4: «-Η ήρεμη φωνή στην αφήγηση στο σύνολο των ενότητων.

-Τα διαδραστικά βίντεο.

- Οι ασκήσεις που υπήρχαν για τον έλεγχο κατανόησης του υλικού».

Σ5: «-Η αφήγηση σε όλες τις διαφάνειες με βοήθησε και με ξεκούραζε καθώς δεν χρειαζόταν να διαβάσω εγώ όλες τις διαφάνειες.

-Η συνοχή που υπήρχε σε όλες τις ενότητες.

-Τα διαδραστικά βίντεο που υπήρχαν σε κάθε ενότητα».

Σ6: «-Καλά οργανωμένο το εκπαιδευτικό υλικό.

-Υπήρχε μια συνοχή, η οποία βοηθούσε να έχεις μια ροή στο διάβασμά σου.

-Οι εισαγωγικές δραστηριότητες σε κάθε ενότητα».

5^{ος} Άξονας: Σημεία βελτίωσης

Τα σημεία που χρήζουν βελτίωσης, σύμφωνα με τις απόψεις των συμμετεχόντων, αφορούν κυρίως την προσθήκη περισσότερων διαδραστικών στοιχείων και τρόπων αξιολόγησης. Η ανάγκη για ένα τελικό κουίζ ή περισσότερες ασκήσεις κριτικής σκέψης αναφέρεται συχνά, καθώς και η δημιουργία εργαλείων επικοινωνίας, όπως chat ή forum, για την άμεση αλληλεπίδραση με τον εκπαιδευτή ή μεταξύ των εκπαιδευομένων. Επίσης, εκφράζουν την επιθυμία εμπλουτισμού του Ε.Υ. με περισσότερα διαδραστικά βίντεο.

Σ1: «-Περισσότερα διαδραστικά βίντεο.

-Ένα τελικό κουίζ όλων των ενότητων μαζί.

-Υπαρξη forum για μεγαλύτερη αλληλεπίδραση των εκπαιδευόμενων».

Σ2: «Δεν έχω να προτείνω κάτι που χρειάζεται βελτίωση».

Σ3: «Η απουσία ενός τελικού κουίζ αξιολόγησης».

Σ4: «- Λιγότερες λεπτομέρειες σε κάποιες διαφάνειες.

-Υπαρξη ενός τελικού τεστ ή κουίζ.

-Περισσότερη αλληλεπίδραση με τους άλλους εκπαιδευόμενους».

Υπακοή Παπαδοπούλου, Σχεδιασμός, υλοποίηση, αποτίμηση μιας ολοκληρωμένης παρέμβασης εξ αποστάσεως εκπαίδευσης για ενήλικες με θέμα: «Εφαρμογές της Νέας Αγωγής στην εκπαιδευτική πραγματικότητα στην Ελλάδα των αρχών του 20^{ού} αιώνα»

Σ5: *«-Θα ήθελα να υπάρχουν περισσότερες εργασίες που να συνέβαλαν στην ανάπτυξη της κριτικής σκέψης.*

- Περισσότερα βίντεο.

-Να υπήρχε κάποιο chat για άμεση επικοινωνία με τον εκπαιδευτή σε περίπτωση αποριών».

Σ6: *«-Να υπήρχε forum ώστε να επικοινωνούν οι εκπαιδευόμενοι μεταξύ τους.*

-Να υπήρχε chat για ενδεχόμενες απορίες».

Υπακοή Παπαδοπούλου, Σχεδιασμός, υλοποίηση, αποτίμηση μιας ολοκληρωμένης παρέμβασης εξ αποστάσεως εκπαίδευσης για ενήλικες με θέμα: «Εφαρμογές της Νέας Αγωγής στην εκπαιδευτική πραγματικότητα στην Ελλάδα των αρχών του 20^{ου} αιώνα»

Συζήτηση - Συμπεράσματα - Προτάσεις περαιτέρω έρευνας

Στην παρούσα εργασία δημιουργήθηκε Ε.Υ. με θέμα «Εφαρμογές της Νέας Αγωγής στην εκπαιδευτική πραγματικότητα στην Ελλάδα των αρχών του 20^{ου} αιώνα». Το Ε.Υ. αφού δημιουργήθηκε στο H5P έπειτα ενσωματώθηκε στην πλατφόρμα Chamilo. Πραγματοποιήθηκαν δύο φάσεις, με την πρώτη να αφορά στην αποτίμηση του Ε.Υ. από τους ειδικούς στην ΕξΑΕ και την Πολυμεσική Μάθηση και με τη δεύτερη φάση να αφορά στην αποτίμηση του Ε.Υ. από ενήλικες χρήστες. Λαμβάνοντας υπόψη τα ερευνητικά ερωτήματα που τέθηκαν εξ αρχής, προκύπτουν τα παρακάτω συμπεράσματα.

1. Το Ε.Υ. διέπεται από τις αρχές και τη μεθοδολογία της ΕξΑΕ;

Σύμφωνα με τις απαντήσεις των συμμετεχόντων, το Ε.Υ. φαίνεται να ακολουθεί τις αρχές και τη μεθοδολογία της Εξ Αποστάσεως Εκπαίδευσης, όπως περιγράφονται στην ταξινόμια West-Λιοναράκη (Λιοναράκης, 2001). Το Ε.Υ. συνδυάζει πολλαπλές πηγές πληροφοριών και πολυμέσα, δημιουργώντας ένα ευχάριστο και διαδραστικό περιβάλλον μάθησης για τον εκπαιδευόμενο. Όπως παρατήρησαν οι συμμετέχοντες το υλικό περιέχει βιβλιογραφικές αναφορές, πρωτογενείς και δευτερογενείς πηγές, παρέχοντας ευκαιρίες για περαιτέρω μελέτη μέσω πρόσθετων υπερσυνδέσμων και πηγών. Αυτό συμβάλλει στην ενίσχυση της επιστημονικής συνοχής και της τεκμηρίωσης του υλικού. Παράλληλα βοηθάει τους εκπαιδευόμενους στην πρόσβαση σε έγκυρες και αξιόπιστες πηγές. Ο συνδυασμός κειμένου, εικόνων, βίντεο και διαδραστικών στοιχείων διευκολύνει την κατανόηση των εννοιών και την εμπλοκή του εκπαιδευόμενου. Επιπλέον, το Ε.Υ. περιλαμβάνει δραστηριότητες που ενθαρρύνουν την κριτική σκέψη, την αυτοαξιολόγηση και τη συναισθηματική εμπλοκή, ενώ οι εκπαιδευόμενοι μπορούν να εκφράσουν τις απόψεις τους και να αλληλεπιδράσουν με άλλους μέσω εργαλείων, όπως το Padlet και τα Google Forms. Το Ε.Υ. παρουσιάζεται με απλό και κατανοητό τρόπο, το ύφος της γραφής είναι φιλικό προς τους συμμετέχοντες. Η πλοήγηση στο υλικό είναι εύκολη, με καθοδήγηση από οδηγίες, κουμπιά και σύμβολα που βοηθούν τον εκπαιδευόμενο να διαχειριστεί τις πληροφορίες και παράλληλα προσδίδει στο υλικό έναν καθοδηγητικό και υποστηρικτικό ρόλο, κάτι που αποτελεί αρχή της ΕξΑΕ. Τα χρώματα και η μορφοποίηση του υλικού ενισχύουν την άνετη και ευχάριστη μελέτη. Τέλος, όπως επισημάνθηκε από τους ειδικούς που αποτίμησαν το Ε.Υ., σε αυτό τα προσδοκώμενα αποτελέσματα σε επίπεδο γνώσεων, στάσεων και

Υπακοή Παπαδοπούλου, Σχεδιασμός, υλοποίηση, αποτίμηση μιας ολοκληρωμένης παρέμβασης εξ αποστάσεως εκπαίδευσης για ενήλικες με θέμα: «Εφαρμογές της Νέας Αγωγής στην εκπαιδευτική πραγματικότητα στην Ελλάδα των αρχών του 20^{ού} αιώνα»

δεξιότητων διατυπώνονται με σαφήνεια, παρέχοντας κίνητρα στον εκπαιδευόμενο για την ανάπτυξη γνώσεων, δεξιοτήτων και στάσεων μέσω της μελέτης και αλληλεπίδρασης με το Ε.Υ..

2. Το Ε.Υ. έχει δημιουργηθεί σύμφωνα με τις αρχές της Πολυμεσικής Μάθησης;

Βάσει των απαντήσεων, το Ε.Υ. φαίνεται να ακολουθεί τις αρχές της Πολυμεσικής Μάθησης όπως διατυπώθηκαν από τον Mayer (2017). Ο συνδυασμός κειμένου και εικόνας διευκολύνει την κατανόηση και απομνημόνευση του περιεχομένου, ενώ η χρήση σχετικών φωτογραφιών και διαδραστικών δραστηριοτήτων ενισχύει τη μαθησιακή εμπειρία. Στο Ε.Υ. γίνεται χρήση του β' ενικού προσώπου, χρησιμοποιώντας παράλληλα και φιλική γλώσσα απαντώντας έτσι στην αρχή της προσωποποίησης. Το υλικό περιλαμβάνει αφήγηση, ηχητική παρουσίαση ικανοποιώντας την αρχή της τροπικότητας και τη χρήση ενός φιλικού χαρακτήρα (avatar) που καθοδηγεί τους εκπαιδευόμενους, βελτιώνοντας την αλληλεπίδραση και την εμπλοκή τους, ικανοποιώντας την αρχή της εικόνας. Επίσης, η φωνή της αφήγησης παρουσιάζεται ως ήρεμη και σταθερή απαντώντας στην αρχή της φωνής. Επιπλέον, περιέχει απλές και κατανοητές οδηγίες, καθώς και σαφή και συνοπτικά κείμενα (αρχή της κατάτμησης), αποφεύγοντας τις μη σχετικές πληροφορίες τηρώντας με αυτόν τον τρόπο την αρχή της συνοχής. Επίσης, παρατηρήθηκε πως στο Ε.Υ. εντοπίζονται γραφικά στοιχεία καθοδήγησης πληρώντας έτσι και την αρχή της σηματοδότησης. Τέλος, κάθε διδακτική ενότητα του Ε.Υ. περιλαμβάνει από μία εισαγωγική δραστηριότητα βοηθώντας στην ομαλή μετάβαση στη μελέτη της ενότητας, απαντώντας έτσι στην αρχή της προπαίδευσης. Συνεπώς, το Ε.Υ. έχει σχεδιαστεί με βάση τις αρχές της Πολυμεσικής Μάθησης, ενισχύοντας την αποτελεσματικότητα και την ελκυστικότητα της μαθησιακής διαδικασίας.

3. Ποια είναι τα δυνατά σημεία του Ε.Υ.;

Η ανάλυση των απαντήσεων αναδεικνύει αρκετά ισχυρά σημεία του Ε.Υ.. Πρώτον, η καλή δομή και οργάνωση του υλικού προσφέρει μια ξεκάθαρη πορεία μάθησης, διευκολύνοντας την κατανόηση και αφομοίωση του περιεχομένου από τους εκπαιδευόμενους. Δεύτερον, οι διαδραστικές δραστηριότητες με ανατροφοδότηση ενθαρρύνουν την ενεργή συμμετοχή και συμβάλλουν στη δημιουργία μιας πιο ελκυστικής εμπειρίας μάθησης. Τρίτον, η χρήση διαδραστικών παιχνιδιών και διαδραστικών βίντεο ενισχύει την κατανόηση των θεμάτων.

Υπακοή Παπαδοπούλου, Σχεδιασμός, υλοποίηση, αποτίμηση μιας ολοκληρωμένης παρέμβασης εξ αποστάσεως εκπαίδευσης για ενήλικες με θέμα: «Εφαρμογές της Νέας Αγωγής στην εκπαιδευτική πραγματικότητα στην Ελλάδα των αρχών του 20^{ού} αιώνα»

Τέλος, η πολυμεσικότητα, δηλαδή η συνδυαστική χρήση κειμένου, εικόνων, βίντεο και ήχου, καθώς και η αφήγηση, συμβάλλουν στην ενδυνάμωση του ενδιαφέροντος και στην καλύτερη εμπέδωση του υλικού.

4. Ποια σημεία του Ε.Υ. χρήζουν βελτίωσης;

Με βάση τις απόψεις των συμμετεχόντων, το Ε.Υ. θεωρείται άρτιο και χρήζει ελάχιστων βελτιώσεων κυρίως ως προς την ενίσχυση της διαδραστικότητας. Εκφράζουν την επιθυμία για περισσότερες δραστηριότητες που να ενθαρρύνουν την αλληλεπίδραση και τη συνεργασία, γεγονός που υποδεικνύει την ανάγκη για ενίσχυση της κοινωνικής διάστασης της μάθησης. Ένα ακόμη σημείο βελτίωσης που σημειώνεται είναι η συμπερίληψη των πηγών πολυμέσων και εφαρμογών που χρησιμοποιήθηκαν, κάτι που όμως συμβαίνει καθώς όλες οι πηγές πολυμέσων και οι εφαρμογές είναι αναρτημένες στην περιγραφή του μαθήματος.

Σύμφωνα με τις απαντήσεις των ειδικών προκύπτει πως το Ε.Υ. δημιουργήθηκε σύμφωνα με τις αρχές της ΕξΑΕ όπως ορίζονται στην τυπολογία West-Λιοναράκη (Λιοναράκης, 2001) και της Πολυμεσικής Μάθησης του Mayer (2017). Η πολυμεσική προσέγγιση με την ενσωμάτωση κειμένου, εικόνας, ήχου και διαδραστικών στοιχείων βελτιώνει την κατανόηση και αφομοίωση των εννοιών, ενώ η χρήση φιλικής γλώσσας και καθοδηγητικών χαρακτήρων ενισχύει την εμπλοκή των εκπαιδευόμενων. Με ισχυρά σημεία όπως η ξεκάθαρη δομή, η πολυμεσικότητα και οι διαδραστικές δραστηριότητες, το Ε.Υ. ενισχύει την κριτική σκέψη, την αυτοαξιολόγηση και αλληλεπίδραση δημιουργώντας ένα ευχάριστο και ελκυστικό μαθησιακό περιβάλλον. Τα στοιχεία αυτά παρουσιάζονται ως θετικά και άλλες παρόμοιες έρευνες (Κακουλάκης κ.ά., 2019; Κουρκουνάκης, 2021). Ωστόσο, υπάρχει περιθώριο βελτίωσης όσον αφορά στη διαδραστικότητα, που θα μπορούσε να ενισχύσει περαιτέρω την κοινωνική διάσταση και την ενεργή συμμετοχή των εκπαιδευόμενων.

Ως προς την αποτίμηση του Ε.Υ. από τους ενήλικες χρήστες προκύπτουν τα παρακάτω ερευνητικά ευρήματα με βάση τα ερευνητικά ερωτήματα.

1. Κατά πόσο κρίθηκε ενδιαφέρον ή όχι ενδιαφέρον το περιεχόμενο του Ε.Υ. από τους χρήστες και για ποιους λόγους;

Υπακοή Παπαδοπούλου, Σχεδιασμός, υλοποίηση, αποτίμηση μιας ολοκληρωμένης παρέμβασης εξ αποστάσεως εκπαίδευσης για ενήλικες με θέμα: «Εφαρμογές της Νέας Αγωγής στην εκπαιδευτική πραγματικότητα στην Ελλάδα των αρχών του 20^{ού} αιώνα»

Το περιεχόμενο του Ε.Υ. κρίνεται ως ιδιαίτερα ενδιαφέρον από τους περισσότερους συμμετέχοντες, κυρίως λόγω της επαφής με θέματα άγνωστα σε αυτούς. Η λεπτομερής και πλήρης παρουσίαση των πληροφοριών, χωρίς να αφήνει κενά, εκτιμήθηκε ιδιαίτερα, καθώς και το πλούσιο φωτογραφικό υλικό που ενίσχυσε το ενδιαφέρον τους. Επιπλέον, ακόμα και για συμμετέχοντες που δεν συνδέονταν άμεσα με τον εκπαιδευτικό χώρο, η παρουσίαση εκπαιδευτικών ιδρυμάτων και ιστορικών πληροφοριών κατάφερε να κεντρίσει την προσοχή τους. Όσοι είχαν ήδη ενδιαφέρον για την ιστορία της εκπαίδευσης βρήκαν το περιεχόμενο ακόμα πιο ελκυστικό. Συνολικά, το Ε.Υ. θεωρήθηκε ενδιαφέρον λόγω της θεματολογίας, της πληρότητας και του φωτογραφικού υλικού που προσέφερε.

2. Αντιμετώπισαν κάποιες δυσκολίες κατά τη μελέτη του Ε.Υ.;

Σύμφωνα με τις απαντήσεις των συμμετεχόντων φαίνεται πως δεν αντιμετώπισαν ιδιαίτερες δυσκολίες κατά τη μελέτη του Ε.Υ., κυρίως λόγω της σαφούς οργάνωσης, των κατανοητών οδηγιών και της απλής γλώσσας. Η χρήση βίντεο και η εμπειρία τους στις ΤΠΕ συνέβαλαν επίσης, όπως οι ίδιοι δηλώνουν, στην απρόσκοπτη μελέτη. Το υλικό ήταν προσαρμοσμένο στις ανάγκες των ενηλίκων εκπαιδευόμενων, διευκολύνοντας έτσι την κατανόηση και τη χρήση του. Συνολικά, οι χρήστες βρήκαν το υλικό προσιτό και χωρίς σημαντικά εμπόδια κατά τη μελέτη του.

3. Πώς θα περιέγραφαν τη συνολική τους εμπειρία με το Ε.Υ.;

Με βάση τα όσα απάντησαν, η συνολική εμπειρία τους με το Ε.Υ. κρίνεται ως πολύ θετική. Το καλά οργανωμένο, σαφές και κατανοητό περιεχόμενο έκανε τη μαθησιακή διαδικασία ευχάριστη και τους κίνησε το ενδιαφέρον για περαιτέρω μάθηση. Παρά το γεγονός ότι για κάποιους η χρήση της πλατφόρμας ήταν πρωτόγνωρη, η εμπειρία ήταν θετική και απολαυστική. Οι περισσότεροι συμμετέχοντες θα ήταν πρόθυμοι να επαναλάβουν την εμπειρία, γεγονός που υποδηλώνει υψηλή ικανοποίηση από τη διαδικασία.

4. Ποια θεωρούν πως είναι τα σημεία του Ε.Υ. που τους έκαναν περισσότερο εντύπωση;

Σύμφωνα με τις απόψεις των συμμετεχόντων, τα σημεία του Ε.Υ. που τους έκαναν περισσότερο εντύπωση είναι η ποικιλία των πολυμέσων, η διαδραστικότητα και η αφήγηση. Η χρήση διαδραστικών βίντεο και ασκήσεων κατανόησης έκανε τη μάθηση πιο ελκυστική, ενώ η αφήγηση προσέφερε μια ομαλή και ξεκούραστη μαθησιακή εμπειρία. Επιπλέον, η

Υπακοή Παπαδοπούλου, Σχεδιασμός, υλοποίηση, αποτίμηση μιας ολοκληρωμένης παρέμβασης εξ αποστάσεως εκπαίδευσης για ενήλικες με θέμα: «Εφαρμογές της Νέας Αγωγής στην εκπαιδευτική πραγματικότητα στην Ελλάδα των αρχών του 20^{ού} αιώνα»

καλά οργανωμένη δομή του υλικού διευκόλυνε τη μελέτη και την κατανόηση. Αυτά τα στοιχεία συνέβαλαν στο να κριθεί το υλικό αποτελεσματικό (Κακουλάκης κ.ά., 2019· Λυμπερίδης, 2021).

5. Ποια σημεία του Ε.Υ. θεωρούν πως χρειάζονται βελτίωση;

Τα σημεία του Ε.Υ. που χρειάζονται βελτίωση, σύμφωνα με τις απόψεις των συμμετεχόντων, αφορούν στην προσθήκη περισσότερων διαδραστικών στοιχείων και τρόπων αξιολόγησης, όπως είναι η ενσωμάτωση ενός τελικού κουίζ και ασκήσεων που καλλιεργούν την κριτική σκέψη, στη δημιουργία εργαλείων επικοινωνίας (chat ή forum) για την αλληλεπίδραση με εκπαιδευτές και εκπαιδευόμενους, καθώς και στον εμπλουτισμό του Ε.Υ. με περισσότερα διαδραστικά βίντεο.

Συνολικά, το Ε.Υ. κρίνεται ιδιαίτερα θετικά από τους χρήστες, προσφέροντας μια ευχάριστη και ενδιαφέρουσα μαθησιακή εμπειρία. Το περιεχόμενο θεωρείται ενδιαφέρον λόγω της θεματολογίας του, της πληρότητας των πληροφοριών και του πλούσιου φωτογραφικού υλικού που ενισχύει το ενδιαφέρον των εκπαιδευομένων. Η οργάνωση, οι κατανοητές οδηγίες και η απλή γλώσσα βοήθησαν σημαντικά στη μελέτη, χωρίς οι συμμετέχοντες να αντιμετωπίσουν ιδιαίτερες δυσκολίες. Η ποικιλία πολυμέσων, η διαδραστικότητα και η αφήγηση ήταν τα στοιχεία που έκαναν τη μεγαλύτερη εντύπωση στους χρήστες, συμβάλλοντας σε μια ευχάριστη και ομαλή μαθησιακή διαδικασία. Παράλληλα, η καλή δομή του υλικού υποστήριξε την κατανόηση και την αφομοίωση των πληροφοριών. Ωστόσο, οι συμμετέχοντες εντόπισαν περιθώρια βελτίωσης. Συγκεκριμένα, προτάθηκαν η προσθήκη περισσότερων διαδραστικών στοιχείων και τρόπων αξιολόγησης, όπως τελικό κουίζ και ασκήσεις κριτικής σκέψης, καθώς και η δημιουργία εργαλείων επικοινωνίας (όπως chat ή forums) που θα προάγουν την αλληλεπίδραση μεταξύ εκπαιδευτών και εκπαιδευομένων. Επιπλέον, ο εμπλουτισμός με περισσότερα διαδραστικά βίντεο θα μπορούσε να ενισχύσει ακόμα περισσότερο την ελκυστικότητα του υλικού. Το Ε.Υ., λοιπόν, είναι ήδη αποτελεσματικό και ελκυστικό, με κάποιες βελτιώσεις να ενδέχεται να αυξήσουν ακόμη περισσότερο την αξία του, υποστηρίζοντας την ενεργή συμμετοχή και την κριτική σκέψη των εκπαιδευομένων.

Συγκρίνοντας τα ευρήματα της έρευνας των ειδικών και των ενηλίκων χρηστών, παρατηρείται ότι οι ειδικοί και οι χρήστες συμφωνούν σε αρκετά σημεία, όπως για την

Υπακοή Παπαδοπούλου, Σχεδιασμός, υλοποίηση, αποτίμηση μιας ολοκληρωμένης παρέμβασης εξ αποστάσεως εκπαίδευσης για ενήλικες με θέμα: «Εφαρμογές της Νέας Αγωγής στην εκπαιδευτική πραγματικότητα στην Ελλάδα των αρχών του 20^{ού} αιώνα»

αποτελεσματικότητα και την ελκυστικότητα του Ε.Υ., επισημαίνοντας τη σημασία της πολυμεσικότητας, της απλής γλώσσας και της ξεκάθαρης δομής που διευκολύνουν την κατανόηση και την αφομοίωση της γνώσης. Και οι δύο ομάδες αναγνωρίζουν ότι η χρήση πολυμέσων, όπως κείμενο, εικόνες, ήχος και διαδραστικά στοιχεία, συμβάλλει στη δημιουργία ενός ευχάριστου μαθησιακού περιβάλλοντος. Επιπλέον, συμφωνούν πως η ένταξη διαδραστικών δραστηριοτήτων και η φιλική γλώσσα ενισχύουν την εμπλοκή των εκπαιδευομένων, ενώ η δομή του υλικού στηρίζει την ανάπτυξη κριτικής σκέψης και την αυτοαξιολόγηση.

Ωστόσο, προκύπτουν και κάποιες αποκλίσεις, με τους χρήστες να εστιάζουν περισσότερο στην ανάγκη περαιτέρω διαδραστικότητας και επικοινωνίας. Οι χρήστες προτείνουν τη δημιουργία εργαλείων επικοινωνίας, όπως chat ή forums, που θα επιτρέπουν την άμεση αλληλεπίδραση μεταξύ εκπαιδευτών και εκπαιδευόμενων, ενώ οι ειδικοί επικεντρώνονται κυρίως στην ενίσχυση των διαδραστικών στοιχείων και των πολυμεσικών περιεχομένων. Επιπλέον, οι χρήστες πρότειναν τη χρήση τελικού κουίζ και ασκήσεων κριτικής σκέψης, καθώς και περισσότερα διαδραστικά βίντεο για αυξημένη ελκυστικότητα του υλικού, στοιχεία που δεν αναφέρονται ως προτεραιότητα από τους ειδικούς. Συνολικά, και οι δύο ομάδες βλέπουν θετικά το Ε.Υ., αν και οι χρήστες εμφανίζονται πιο εστιασμένοι στη βελτίωση της διαδραστικότητας και της κοινωνικής διάστασης.

Λαμβάνοντας, λοιπόν, υπόψη τα παραπάνω το Ε.Υ. που δημιουργήθηκε στο πλαίσιο της παρούσας εργασίας πληροί τις αρχές της ΕξΑΕ και της Πολυμεσικής Μάθησης. Το Ε.Υ. παρουσιάζει αρκετά ισχυρά σημεία που ενισχύουν την αποτελεσματικότητα της μαθησιακής διαδικασίας, όπως η καλή οργάνωση, οι διαδραστικές δραστηριότητες και η πολυμεσικότητα. Η θετική εμπειρία των συμμετεχόντων υποδεικνύει ότι το Ε.Υ. πληροί σε μεγάλο βαθμό τις ανάγκες τους και τους κίνησε το ενδιαφέρον για περαιτέρω μάθηση. Ωστόσο, είναι αναγκαίο να ληφθούν υπόψη οι προτάσεις για βελτίωση, και συγκεκριμένα η προσθήκη περισσότερων διαδραστικών στοιχείων, εργαλείων αξιολόγησης καθώς και εργαλείων επικοινωνίας που απουσίαζαν από το Ε.Υ., προκειμένου να ενισχυθεί η εμπλοκή, επικοινωνία και η αλληλεπίδραση.

Τα παραπάνω, όμως, ευρήματα δεν μπορούν να θεωρηθούν αντιπροσωπευτικά του ευρύτερου πληθυσμού αλλά μόνο ενδεικτικά, καθώς πρόκειται για πιλοτική έρευνα η οποία

Υπακοή Παπαδοπούλου, Σχεδιασμός, υλοποίηση, αποτίμηση μιας ολοκληρωμένης παρέμβασης εξ αποστάσεως εκπαίδευσης για ενήλικες με θέμα: «Εφαρμογές της Νέας Αγωγής στην εκπαιδευτική πραγματικότητα στην Ελλάδα των αρχών του 20^{ού} αιώνα»

διεξήχθη εκτός δομημένου και οργανωμένου εκπαιδευτικού πλαισίου, και με μικρό αριθμητικά δείγμα. Παρόλα αυτά, τα ευρήματα αποτελούν κάποιες πρώτες ενδείξεις των δυνατοτήτων του Ε.Υ., προσφέροντας μια βάση για την εξαγωγή αρχικών συμπερασμάτων σχετικά με την ποιότητα και την επίδρασή του στην μαθησιακή εμπειρία των εκπαιδευόμενων.

Επομένως, προκειμένου να διεξαχθούν αντιπροσωπευτικότερα συμπεράσματα θα πρέπει να πραγματοποιηθεί περαιτέρω έρευνα. Είναι, λοιπόν, σημαντική η διεξαγωγή ποιοτικής μελέτης που θα αξιολογήσει την επίδραση συγκεκριμένων πρόσθετων στοιχείων, όπως τα τελικά κουίζ, τα forums και άλλα εργαλεία αλληλεπίδρασης τα οποία επισημάνθηκαν από τους ενήλικες χρήστες, σε ένα μεγαλύτερο και πιο αντιπροσωπευτικό δείγμα εκπαιδευόμενων. Αυτή η μελέτη θα μπορούσε να εξετάσει πώς οι επιπρόσθετες δραστηριότητες ενισχύουν την κατανόηση και την αφομοίωση της γνώσης, ενώ παράλληλα συμβάλλουν στη διαμόρφωση μιας πιο ενεργής και συνεργατικής μαθησιακής κοινότητας.

Επιπλέον, θα ήταν ωφέλιμο να διερευνηθεί η αποτελεσματικότητα του Ε.Υ. σε σύγκριση με τις παραδοσιακές μεθόδους διδασκαλίας. Μια συγκριτική ανάλυση θα μπορούσε να αποκαλύψει την προστιθέμενη αξία των διαδραστικών και πολυμεσικών στοιχείων, εστιάζοντας στο κατά πόσο αυτά βελτιώνουν τη συμμετοχή, την κατανόηση και τη διατήρηση της γνώσης από τους εκπαιδευόμενους.

Παράλληλα, η περαιτέρω έρευνα θα μπορούσε να περιλαμβάνει μελέτες περίπτωσης όπου το Ε.Υ. εφαρμόζεται σε διαφορετικά μαθησιακά περιβάλλοντα (π.χ. σχολεία, πανεπιστήμια, προγράμματα επαγγελματικής κατάρτισης) προκειμένου να εντοπιστούν τυχόν διαφορές στην αποτελεσματικότητά του.

Υπακοή Παπαδοπούλου, Σχεδιασμός, υλοποίηση, αποτίμηση μιας ολοκληρωμένης παρέμβασης εξ αποστάσεως εκπαίδευσης για ενήλικες με θέμα: «Εφαρμογές της Νέας Αγωγής στην εκπαιδευτική πραγματικότητα στην Ελλάδα των αρχών του 20^{ού} αιώνα»

Βιβλιογραφία

Ελληνόγλωσση

- Αναστασιάδης, Π. (Επιμ). (2008). *Η Τηλεδιάσκεψη στην Υπηρεσία της Δια Βίου Μάθησης και της Εξ Αποστάσεως Εκπαίδευσης-Παιδαγωγικές εφαρμογές Συνεργατικής Μάθησης από απόσταση στην Ελληνική Τριτοβάθμια Εκπαίδευση*. Αθήνα: Gutenberg.
- Αργυρίου, Γ., και Κασσού, Β. (2014). Θεωρητική ανάλυση στα είδη έρευνας: Ποσοτική και ποιοτική. Ανακτήθηκε στις 05 Ιουλίου, 2024, από: http://oceanis.lib.teipir.gr/xmlui/bitstream/handle/123456789/2585/de_201400225.pdf?sequence=1
- Αρχοντίδης, Β. (1974). Μίλτος Κουντουράς (in memoriam). *Αιολικά Γράμματα*, 4 (24), 413-419.
- Βακαλόπουλος, Απ. (2020). *Νέα Ελληνική Ιστορία. Από το 1204 έως τις αρχές του 21ου αιώνα*. Χαλκιάδακης Εμμ. (Επιμ.). Αθήνα: Ηρόδοτος.
- Βαφείδου, Δ. (1991). Η ζωή μας στο Διδασκαλείο Θηλέων Θεσσαλονίκης με τις παιδαγωγικές κατευθύνσεις του Μίλτου Κουντουρά. Στο *Μίλτος Κουντουράς: Εκατό χρόνια από τη γέννησή του*, Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης, (σσ. 67-77). Θεσσαλονίκη: Βάνιας.
- Γιαγλή, Σ., Γεώργιος Γιαγλής, Γ., Κουτσούμπα, Μ. (2010). Αυτονομία στη μάθηση στο πλαίσιο της εξ αποστάσεως εκπαίδευσης. *Ανοικτή Εκπαίδευση: το περιοδικό για την Ανοικτή και εξ Αποστάσεως Εκπαίδευση και την Εκπαιδευτική Τεχνολογία*, 6 (1,2), 93-105.
- Γιαννικόπουλος, Β. (1991). Καινοτομίες στο Ανώτερο Δημοτικό Παρθεναγωγείο του Βόλου. Στο Πρακτικά Συνεδρίου Τομέας Παιδαγωγικής Φιλοσοφικής Σχολής Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης (Επιμ.), *Αλέξανδρος Π. Δελμούζος: Παιδαγωγός και μεταρρυθμιστής* (σσ. 29-58). Θεσσαλονίκη: Αδελφοί Κυριακίδη.
- Γκουτσιουκώστα, Ζ. (2020). *Η ψηφιακή αφήγηση (digital storytelling) ως διδακτικό εργαλείο στο μάθημα της λογοτεχνίας* (Διδακτορική διατριβή). Αριστοτέλειο

Υπακοή Παπαδοπούλου, Σχεδιασμός, υλοποίηση, αποτίμηση μιας ολοκληρωμένης παρέμβασης εξ αποστάσεως εκπαίδευσης για ενήλικες με θέμα: «Εφαρμογές της Νέας Αγωγής στην εκπαιδευτική πραγματικότητα στην Ελλάδα των αρχών του 20^{ού} αιώνα»

Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης (ΑΠΘ), Παιδαγωγικό Τμήμα Δημοτικής Εκπαίδευσης, Θεσσαλονίκη. Διαθέσιμο από: Εθνικό Αρχείο Διδακτορικών Διατριβών <https://www.didaktorika.gr/eadd/handle/10442/48311>

Δελμούζος, Α. (1925). *Μαράσλειο και ζωή: απάντηση σε μια κατηγορία*. Αθήνα: Αριστ. Ι. Ράλλης και Σια.

Δελμούζος, Α. (1929). *Οι πρώτες προσπάθειες στο Μαράσλειο 1923-1926*. Αθήνα: Δημητράκος.

Δελμούζος, Α. (1950). *Το κρυφό σχολειό 1908-1911*. Αθήνα: Γαλλικό Ινστιτούτο Αθηνών.

Δελμούζος, Α. (1971). *Δημοτικισμός και παιδεία*. Αθήνα: Ελληνοευρωπαϊκή Κίνηση Νέων.

Δημαράς, Α. (1985). *Μίλτος Κουντουράς: Κλείστε τα σχολειά: Εκπαιδευτικά άπαντα*, τ.1-2. Αθήνα: Γνώση.

Δημαράς, Α. (2009). *Η μεταρρύθμιση που δεν έγινε: Τεκμήρια ιστορίας*, τ. 2. Αθήνα: Εστία.

Κανάκη-Πασχαλίδη, Α. (1991). Το βιβλίο στο Διδασκαλείο Θηλέων Θεσσαλονίκης το 1927-1930 και η οργάνωση της βιβλιοθήκης. Στο *Μίλτος Κουντουράς: Εκατό χρόνια από τη γέννησή του*, Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης, (σ. 79-95). Θεσσαλονίκη: Βάνιας.

Κλεάνθους-Παπαδημητρίου, Μ. (1952). *Η Νέα Αγωγή: Θεωρία και μέθοδοι*, τ. 1-3. Αθήνα: χ.έ.

Κακουλάκης, Κ., Παναγιωτακόπουλος, Χ., & Κουστουράκης, Γ. (2019). Σχεδιασμός, υλοποίηση και αποτίμηση ψηφιακού εκπαιδευτικού υλικού για διαδικτυακή ασύγχρονη επιμόρφωση εκπαιδευτικών στο πεδίο «Εισαγωγή στη Διαφοροποιημένη Διδασκαλία». *Πρακτικά 10ου Διεθνούς Συνεδρίου για την Ανοικτή & Εξ Αποστάσεως Εκπαίδευση 10(2Α)* (σσ.164-177). <https://doi.org/10.12681/icodl.2335>

Καραλής, Θ. (2013). *Κίνητρα και Εμπόδια για τη Συμμετοχή των Ενηλίκων στη Δια βίου Εκπαίδευση*. Αθήνα: ΙΝΕ ΓΣΕΕ και ΙΜΕ ΓΣΕΒΕΕ.

Καραφύλλης, Α. (2023). *Εκπαιδευτικές μεταρρυθμίσεις στο ελληνικό κράτος*. Θεσσαλονίκη: Τζιόλα.

Υπακοή Παπαδοπούλου, Σχεδιασμός, υλοποίηση, αποτίμηση μιας ολοκληρωμένης παρέμβασης εξ αποστάσεως εκπαίδευσης για ενήλικες με θέμα: «Εφαρμογές της Νέας Αγωγής στην εκπαιδευτική πραγματικότητα στην Ελλάδα των αρχών του 20^{ού} αιώνα»

- Κόκκος, Α. (2005). *Εκπαίδευση Ενηλίκων: Ανιχνεύοντας το πεδίο*. Αθήνα: Εκδόσεις Μεταίχμιο.
- Κοντάκος, Α. και Γκόβαρης, Χ. (2006). *Εκπαίδευση ενηλίκων. Εκπαίδευση ή παιδαγωγική ενηλίκων στην Ευρώπη και στην Ελλάδα*; Αθήνα: ΥΠ.Ε.Π.Θ., Γ.Γ.Ε.Ε., Ι.Δ.Ε.Ε.
- Κοσμίδου, Μ. (2023). Δια βίου Μάθηση ή Εκπαίδευση Ενηλίκων: εννοιολογικές αποσαφηνίσεις, εμπόδια, στρατηγικές και θεωρίες μάθησης. *Ηλεκτρονικό Περιοδικό «Κείμενα Παιδείας»*, (6), 77-90.
- Κουρκουνάκης, Ι. (2021). *Σχεδιασμός, ανάπτυξη και αποτίμηση ολοκληρωμένου elearning περιβάλλοντος με τη μέθοδο της εξ αποστάσεως εκπαίδευσης και χρήση ΤΠΕ για την επιμόρφωση Δημοσίων Υπαλλήλων με θέμα: Θεσμικό πλαίσιο, αρχές λειτουργίας, έκδοση και χρήση Ψηφιακών υπογραφών σε ηλεκτρονικά έγγραφα* (Μεταπτυχιακή Εργασία). Πανεπιστήμιο Κρήτης, ΕΔΙΒΕΑ, Ρέθυμνο.
- Κουστουράκης, Γ., Παναγιωτακόπουλος, Χ. (2000). Η «Ανοικτή και εξ Αποστάσεως Εκπαίδευση» στο σύγχρονο κόσμο: Ιστορική – Κοινωνιολογική Προσέγγιση. *Νέα Παιδεία*, 94, 13-26. Αθήνα.
- http://creativity.a2hosted.com/masters/app/upload/users/3/3/my_files/1%CE%B7/j005.pdf
- Κυπριανός, Π. (2009). *Συγκριτική ιστορία της Ελληνικής εκπαίδευσης*. Αθήνα: Βιβλιόραμα.
- Κυριαζή, Ν. (1998). *Η κοινωνιολογική έρευνα. Κριτική επισκόπηση των μεθόδων και των τεχνικών*. Αθήνα: Ελληνικές επιστημονικές εκδόσεις.
- Λιαργκόβας, Π., Δερμάτης, Ζ., Κομνηνός, Δ. (2022). *Μεθοδολογία της έρευνας και συγγραφή επιστημονικών εργασιών*. Θεσσαλονίκη: Τζιόλα.
- Λιοναράκης, Α. (2001). Ανοικτή και εξ αποστάσεως πολυμορφική εκπαίδευση: Προβληματισμοί για μια ποιοτική προσέγγιση σχεδιασμού διδακτικού υλικού. Στο *Απόψεις και Προβληματισμοί για την Ανοικτή και εξ Αποστάσεως Εκπαίδευση* (σσ. 33-52). Αθήνα: Προπομπός.
- Λιοναράκης, Α. (2006). Η θεωρία της εξ αποστάσεως εκπαίδευσης και η πολυπλοκότητα της πολυμορφικής της διάστασης. Στο Α. Λιοναράκης (Επιμ.),

Υπακοή Παπαδοπούλου, Σχεδιασμός, υλοποίηση, αποτίμηση μιας ολοκληρωμένης παρέμβασης εξ αποστάσεως εκπαίδευσης για ενήλικες με θέμα: «Εφαρμογές της Νέας Αγωγής στην εκπαιδευτική πραγματικότητα στην Ελλάδα των αρχών του 20^{ού} αιώνα»

Ανοικτή και εξ Αποστάσεως Εκπαίδευσης. Στοιχεία θεωρίας και πράξης (σσ. 7-41).
Αθήνα: Προπομπός.

Λυμπερίδης, Σ. (2021). *Σχεδιασμός, υλοποίηση & αποτίμηση εκπαιδευτικού υλικού για την εξ αποστάσεως εκπαίδευση με τη χρήση ΠΤΕ: Μια Περίπτωση Κατάρτισης Στελεχών Λιμενικού Σώματος-Ελληνικής Ακτοφυλακής* (Μεταπτυχιακή Εργασία). Πανεπιστήμιο Κρήτης, ΕΔΙΒΕΑ, Ρέθυμνο.

Μανούσου, Ε. (2008). *Προδιαγραφές παιδαγωγικού πλαισίου για την εφαρμογή πολυμορφικής, συμπληρωματικής εξ αποστάσεως περιβαλλοντικής εκπαίδευσης, σε μαθητές πρωτοβάθμιας, ολιγοθέσιων και απομακρυσμένων σχολείων της Ελλάδας* (Διδακτορική διατριβή). Πάτρα: ΕΑΠ. Διαθέσιμο από: Εθνικό Αρχείο Διδακτορικών Διατριβών <https://www.didaktorika.gr/eadd/handle/10442/15961>

Μαυροειδής, Η., Γκιόσος, Ι., & Κουτσούμπα, Μ. (2014). Επισκόπηση θεωρητικών εννοιών στην εκπαίδευση από απόσταση. *Ανοικτή Εκπαίδευση: το περιοδικό για την Ανοικτή και εξ Αποστάσεως Εκπαίδευση και την Εκπαιδευτική Τεχνολογία*, 10 (1), 88-100.

Μουζάκης, Χ. (2006). *Εκπαίδευση ενηλίκων. Η εξ αποστάσεως εκπαίδευση στην εκπαίδευση ενηλίκων-Παραδείγματα και περιπτώσεις εφαρμογής*. Αθήνα: ΥΠ.Ε.Π.Θ., Γ.Γ.Ε.Ε., Ι.Δ.Ε.Ε.

Μπράτιτσης, Θ. (2015). Ψηφιακή Αφήγηση, Δημιουργική Γραφή και Γραμματισμός του 21ου Αιώνα. *Δελτίο Εκπαιδευτικού Προβληματισμού και Επικοινωνίας*, 55, Σχολή Ι.Μ. Παναγιωτόπουλου.

Πανταζής, Π. (1991). Η επαφή του Κουντουρά με το πνεύμα της Ρωμοσύνης. Στο Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης (Επιμ.), *Μίλτος Κουντουράς: Εκατό χρόνια από τη γέννησή του*, (σσ.19-31). Θεσσαλονίκη: Βάνιας.

Παπαγεωργίου, Η. (2012). Περιεχόμενο και προβληματική της διά βίου εκπαίδευσης. Στο Θ. Καραλής και Η. Παπαγεωργίου (Επιμ.), *Εκπαίδευση εργαζομένων στην Εκπαίδευση Ενηλίκων. Σχεδιασμός, Υλοποίηση και Αξιολόγηση Προγραμμάτων Δια Βίου Εκπαίδευσης* (σσ. 17-42). Αθήνα: ΙΝΕ/ΓΣΕΕ.

Παπαδημητρίου, Σ. και Λιοναράκης, Α. (2010). Ο Ρόλος του Καθηγητή - Συμβούλου και η ανάπτυξη μηχανισμού υποστήριξής του στην εξ Αποστάσεως Εκπαίδευση. *Open*

Υπακοή Παπαδοπούλου, Σχεδιασμός, υλοποίηση, αποτίμηση μιας ολοκληρωμένης παρέμβασης εξ αποστάσεως εκπαίδευσης για ενήλικες με θέμα: «Εφαρμογές της Νέας Αγωγής στην εκπαιδευτική πραγματικότητα στην Ελλάδα των αρχών του 20^{ού} αιώνα»

Education - The Journal for Open and Distance Education and Educational Technology, 6 (1&2), 107-123.

- Ράικου, Ν. (2022). Ενηλικιότητα. Στο Θ. Καραλής & Π. Λιντζέρης (Επιμ.), *Λεξικό Εκπαίδευσης Ενηλίκων* (σσ. 114-117). Αθήνα: Επιστημονική Ένωση Εκπαίδευσης Ενηλίκων.
- Σαχινίδης, Κ. & Πολυχρονάκης, Γ. (2009). ΤΠΕ και εξ Αποστάσεως Εκπαίδευση στην υπηρεσία της Δια Βίου Μάθησης. Πρόσβαση στη γνώση ή ένας νέος ψηφιακός δυϊσμός; *Open & Distance Education for Global Collaboration & Educational Development*, 5 (2), 195-203.
- Ταχτάλογλου, Α. (2004). *Μίλτος Κουντουράς (1889-1940): Ο Έλληνας*. Ξάνθη: Σπανίδης.
- Τζάνη, Μ. & Κεχαγιάς, Χ. (2005). *Μεθοδολογία Έρευνας Κοινωνικών Επιστημών*. Αθήνα: Εθνικό & Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών.
- Τσιμπουκλή, Α & Φίλλιπς, Ν. (2007). Εισαγωγή στην Εκπαίδευση Ενηλίκων. Στο Α. Κόκκος & Κ. Κουτρούμπα (Επιμ.). *Εκπαίδευση Εκπαιδευτών Ενηλίκων. Πρόγραμμα Δια Βίου Εκπαίδευσης από Απόσταση-Εκπαιδευτικό Υλικό* (σσ. 8-78). Αθήνα: ΥΠΕΠΘ-ΙΔΕΚΕ.
- Τσιώλης, Γ. (2015). Ανάλυση ποιοτικών δεδομένων: διλήμματα, δυνατότητες, διαδικασίες. Στο Γ. Πυργιωτάκης & Χρ. Θεοφιλίδης (Επιμ.). *Ερευνητική Μεθοδολογία στις Κοινωνικές Επιστήμες και στην Εκπαίδευση. Συμβολή στην επιστημολογική θεωρία και την ερευνητική πράξη* (σσ. 473-498). Πεδίο.
- Τζωτζου, Μ. (2014). Χαρακτηριστικά των Ενηλίκων Εκπαιδευομένων και Εμπόδια Μάθησης στην Ανοικτή και εξ Αποστάσεως Εκπαίδευση. Στο 9ο Πανελλήνιο Συνέδριο "Ελληνική Παιδαγωγική και Εκπαιδευτική Έρευνα" (σσ. 476-487). Φλώρινα.
- Χαραλάμπους, Δ. (1987). *Ο Εκπαιδευτικός Όμιλος: η ίδρυση, η δράση του για την εκπαιδευτική μεταρρύθμιση και η διάσπασή του*. Θεσσαλονίκη: Κυριακίδης.
- Χαρίτος, Χ. (1989). *Το Παρθενάγωγείο του Βόλου*, τ. 1-2. Αθήνα: Ιστορικό Αρχείο Ελληνικής Νεολαίας/Γενική Γραμματεία Νέας Γενιάς.

Υπακοή Παπαδοπούλου, Σχεδιασμός, υλοποίηση, αποτίμηση μιας ολοκληρωμένης παρέμβασης εξ αποστάσεως εκπαίδευσης για ενήλικες με θέμα: «Εφαρμογές της Νέας Αγωγής στην εκπαιδευτική πραγματικότητα στην Ελλάδα των αρχών του 20^{ού} αιώνα»

- Χαρίτος, Χ. (2020). Πόλεμος χωρίς ειρήνη: Η περίπτωση του Παρθεναγωγείου του Βόλου. Στο Α. Καραφύλλης & Ι. Ταταρίδης (Επιμ.) *Εκπαίδευση: Κρίσεις και Πόλεμοι 8^ο Πανελλήνιο Συνέδριο Ιστορίας της Εκπαίδευσης* (σσ. 219-226). Θεσσαλονίκη: Τζιόλα.
- Χαρτοφύλακα, Α. (2011). *Η διασφάλιση ποιότητας στην παραγωγή εκπαιδευτικού υλικού στην Ανοιχτή και Εξ αποστάσεως Εκπαίδευσης: διαμόρφωση κριτηρίων ποιότητας περιεχομένου* (Διδακτορική Διατριβή). Πάτρα: ΕΑΠ. Διαθέσιμο από: Εθνικό Αρχείο Διδακτορικών Διατριβών <https://www.didaktorika.gr/eadd/handle/10442/28372>

Ξενόγλωσση

- Bull, E. & Kajder, S. (2004). Digital Storytelling in the Language Arts Classroom. *International Society for Technology in Education*, 32, 46-49.
- Edet, J. I., Edet, O. A., Nkanu, C. U., Chinedozie, U., & Chukwudi, U. J. (2021). Utilization of Doodly for designing effectively engaging environmental education multimedia packages in the Covid-19 era. *International Journal of Educational Policy Research and Review*, 8 (6), 249-254.
- Fuchs, B. (2014). The writing is on the wall: using Padlet for whole-class engagement. *Loex Quarterly*, 40 (4), 7-9.
- Garrison, D. & Shale, D. (1987). Mapping the boundaries of distance education: Problems in defining the field. *The American Journal of Distance Education*, (1), 4-13.
- Griffin, C. (2006). Η δια βίου μάθηση ως πολιτική, στρατηγική και πολιτισμική πρακτική. [Μτφρ. Γ. Α. Κουλαουζίδης]. *Εκπαίδευση ενηλίκων*, (9), 19-27.
- Holmberg, B. (1977). *Distance Education: A Survey and Bibliography*. New York: Nichols Pub. Co.
- Holmberg, B. (1995). *Theory and practice of distance education*. New York: Routledge.
- Jacob, T. & Centofanti, St. (2023). Effectiveness of H5P in improving student learning outcomes in an online tertiary education setting. *Journal of Computing in Higher Education*, 36 (2), 1-17.

Υπακοή Παπαδοπούλου, Σχεδιασμός, υλοποίηση, αποτίμηση μιας ολοκληρωμένης παρέμβασης εξ αποστάσεως εκπαίδευσης για ενήλικες με θέμα: «Εφαρμογές της Νέας Αγωγής στην εκπαιδευτική πραγματικότητα στην Ελλάδα των αρχών του 20^{ού} αιώνα»

- Jarvis, P. (2006). Εκπαίδευση και κατάρτιση εκπαιδευτικών και εκπαιδευτών: Πλαίσιο Ευρωπαϊκής Πολιτικής (μτφρ. Γεώργιος Ζαρίφης). Στο Καψάλης, Α. & Παπασταμάτης, Α. (Επιμ.), *Επαγγελματισμός στη συνεχιζόμενη εκπαίδευση*. (σσ. 65-79). Αθήνα: Τυπωθήτω Γιώργος Δαρδανός.
- Keegan, D. (1986). Interaction and communication. In D. Keegan (Ed.), *The foundations of distance education* (pp. 89-107). Kent, UK.: Croom Helm. Ανακτήθηκε στις 10 Ιουλίου 2024 από <http://www.c3l.uni-oldenburg.de/cde/support/readings/keegan86.pdf>
- Klug, B. & Williams, U. (2016). Canva. *The Charleston Advisor*, 17(4), 13-16.
- Mayer, R. & Moreno, R. (2005). A Cognitive Theory of Multimedia Learning: Implications for Design Principles. Ανακτήθηκε στις 10 Ιουλίου 2024 από https://www.researchgate.net/publication/248528255_A_Cognitive_Theory_of_Multimedia_Learning_Implications_for_Design_Principles
- Mayer, R. (2009). *Multimedia Learning (2nd ed.)*. New York: Cambridge University Press. Ανακτήθηκε στις 10 Ιουλίου 2024 από https://www.academia.edu/35245057/Multimedia_Learning_Second_Edition_Multimedia_Learning_Second_Edition_Richard_E_Mayer_Frontmatter_More_information
- Moore, M. G. (1993). Theory of transactional distance. In D. Keegan (Ed.), *Theoretical principles of distance education* (pp. 22-38). New York: Routledge.
- Perraton, H. 1988. A theory for distance education. In D. Sewart, D. Keegan, and B. Holmberg (Eds.). *Distance education: International perspectives* (pp. 34-45). New York: Routledge.
- Peters, O. (1993). Distance Education in Postindustrial society. In D. Keegan (Ed.), *Theoretical Principles of Distance Education* (pp. 22-38). London: Routledge.
- Robin, B. (2016). The Power of Digital Storytelling to Support Teaching and Learning. *Digital Education Review*, 30, 17-29.

Υπακοή Παπαδοπούλου, Σχεδιασμός, υλοποίηση, αποτίμηση μιας ολοκληρωμένης παρέμβασης εξ αποστάσεως εκπαίδευσης για ενήλικες με θέμα: «Εφαρμογές της Νέας Αγωγής στην εκπαιδευτική πραγματικότητα στην Ελλάδα των αρχών του 20^{ού} αιώνα»

- Rogers, A. (1999). *Η Εκπαίδευση Ενηλίκων* (Μ. Παπαδοπούλου & Μ. Τόμπρου Μετ.). Αθήνα: Μεταίχμιο.
- Rogers, A. (2002). *Η Εκπαίδευση Ενηλίκων*. Αθήνα: Εκδόσεις Μεταίχμιο.
- Rumble, G. (1989). On defining distance education. *The American Journal of Distance Education*, 3 (2), 8-21.
- Simanjuntak, B., & Limbong, T. (2018). Using Google form for student worksheet as learning media. *International Journal of Engineering & Technology*, 7 (3,4), 321-324.
- West, R. (1996). Concepts of text in distance education. In G. Motteram, G. Walsh, and R. West (Eds.) *Proceedings of the 2nd Symposium on Distance Education for Language Teachers University of Manchester* (pp. 62-72). University of Manchester.

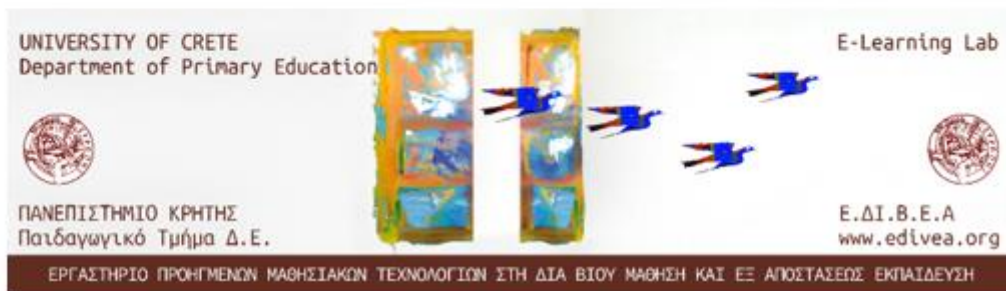
Υπακοή Παπαδοπούλου, Σχεδιασμός, υλοποίηση, αποτίμηση μιας ολοκληρωμένης παρέμβασης εξ αποστάσεως εκπαίδευσης για ενήλικες με θέμα: «Εφαρμογές της Νέας Αγωγής στην εκπαιδευτική πραγματικότητα στην Ελλάδα των αρχών του 20^{ού} αιώνα»

Παράρτημα Α: Ερωματολόγιο ειδικών

ΣΧΟΛΗ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ ΑΓΩΓΗΣ

ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΟ ΤΜΗΜΑ ΔΗΜΟΤΙΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών «Επιστήμες της Αγωγής - Εξ Αποστάσεως Εκπαίδευση με την χρήση των ΤΠΕ (e-Learning)».

«Σχεδιασμός, υλοποίηση, αποτίμηση μιας ολοκληρωμένης παρέμβασης εξ αποστάσεως εκπαίδευσης για ενήλικες με θέμα: Εφαρμογές της Νέας Αγωγής στην εκπαιδευτική πραγματικότητα στην Ελλάδα των αρχών του 20^{ού} αιώνα»

Επιβλέπων: Εμμανουήλ Χαλκιαδάκης

Υπεύθυνη Έρευνας: Υπακοή Παπαδοπούλου

Υπακοή Παπαδοπούλου, Σχεδιασμός, υλοποίηση, αποτίμηση μιας ολοκληρωμένης παρέμβασης εξ αποστάσεως εκπαίδευσης για ενήλικες με θέμα: «Εφαρμογές της Νέας Αγωγής στην εκπαιδευτική πραγματικότητα στην Ελλάδα των αρχών του 20^{ού} αιώνα»

Οδηγίες

Το παρόν ερωτηματολόγιο αποτελεί μια προσπάθεια διερεύνησης των απόψεών σας σχετικά με το Εκπαιδευτικό Υλικό (Ε.Υ.) που μελετήσατε.

Ο σκοπός του ερωτηματολογίου είναι διττός. Αφενός διερευνάται εάν το υλικό διέπεται από τις αρχές και τη μεθοδολογία της εξ αποστάσεως εκπαίδευσης και αφετέρου αν το εκπαιδευτικό υλικό έχει δημιουργηθεί σύμφωνα με τις αρχές της Πολυμεσικής Μάθησης. Προκειμένου να διασφαλιστεί η αξιοπιστία και η εγκυρότητα των συμπερασμάτων που θα προκύψουν από την παρούσα έρευνα, είναι αναγκαία η αντικειμενική προσέγγιση των ερωτήσεων.

Κατά την επεξεργασία των δεδομένων του ερωτηματολογίου, το οποίο προορίζεται αποκλειστικά για ερευνητική χρήση, θα είναι σεβαστό το απόρρητο των απαντήσεών σας. Τα αποτελέσματα της έρευνας θα σας κοινοποιηθούν αμέσως μετά το τέλος της στατιστικής επεξεργασίας.

Η Υπεύθυνη Έρευνας: Υπακοή Παπαδοπούλου

Υπογραφή

Δημογραφικά στοιχεία				
1. Φύλο (Κυκλώστε)	Άντρας	Γυναίκα		
2. Ηλικία (Κυκλώστε)	22-30	31-40	41-50	>51
3. Χρόνια Προϋπηρεσίας (Κυκλώστε)	0-4	5-10	11-20	>20
4. Είστε εξοικειωμένοι με τις Τεχνολογίες της Πληροφορίας και της Επικοινωνίας (ΤΠΕ).				
	☐	☐	☐	☐

A.1. Στο Ε.Υ. γίνεται παράθεση πληροφοριών / απόψεων με την σχετική βιβλιογραφική τεκμηρίωση;

A.2. Στο Ε.Υ. γίνεται αναφορά σε διαφορετικές πηγές πληροφοριών (Βιβλία, επιστημονικά περιοδικά, επιστημονικά συνέδρια κλπ);

A.3. Στο Ε.Υ. γίνεται συγκριτική ανάλυση των πληροφοριών / απόψεων;

A.4. Το Ε.Υ. είναι εμπλουτισμένο με την ερμηνεία / κριτική συζήτηση των πληροφοριών;

A.5. Το Ε.Υ. παρέχει τη δυνατότητα στον εκπαιδευόμενο για περαιτέρω μελέτη σε διαφορετικές πηγές;

B. Το Ε.Υ. συμβάλει στην απλή και κατανοητή παρουσίαση του Γνωστικού Αντικειμένου

B.1. Το ύφος γραφής του Ε.Υ. είναι φιλικό για τον αναγνώστη;

B.2. Στο Ε.Υ. γίνεται χρήση προσωπικών και κτητικών αντωνυμιών;

B.3. Στο Ε.Υ. γίνεται κατά το δυνατόν χρήση της καθομιλούμενης γλώσσας;

B.4. Η γραφή του Ε.Υ. είναι ευανάγνωστη;

B.5. Η πυκνότητα των πληροφοριών του Ε.Υ. είναι ικανοποιητική;

B.6. Το Ε.Υ. παρουσιάζεται τμηματικά στο μέγεθος της οθόνης;

B.7. Το Ε.Υ. περιέχει μόνο κείμενο;

B.8. Το Ε.Υ περιέχει κείμενο και εικόνες;

B.9. Το Ε.Υ περιέχει κείμενο, εικόνες και video;

Β.10. Οι χρωματικές συνθέσεις του Ε.Υ. συμβάλλουν στην άνετη αλληλεπίδραση;

Γ. Ευχρηστία του Ε.Υ.

Γ.1. Τα κουμπιά που χρησιμοποιήθηκαν στο Ε.Υ. (εμπρός, πίσω κλπ) είναι κατανοητά και αναγνωρίσιμα;

Γ.2. Τα εικονίδια που χρησιμοποιήθηκαν στο Ε.Υ. (πρόσθετες πηγές, δραστηριότητες κλπ) είναι κατανοητά και αναγνωρίσιμα;

Γ.3. Η πλοήγηση στο Ε.Υ. είναι εύκολη;

Γ.4. Οι υπερσύνδεσμοι του Ε.Υ. οδηγούν στο αναμενόμενο περιεχόμενο;

Δ. Το Ε.Υ. υποστηρίζει - καθοδηγεί τον εκπαιδευόμενο στη μελέτη του

Δ.1. Παρέχονται συμβουλές για το πώς να μελετηθεί το εκπαιδευτικό υλικό;

Δ.2. Το Ε.Υ. υποστηρίζει τον εκπαιδευόμενο προκειμένου να δώσει έμφαση σε συγκεκριμένα σημεία (Υπάρχουν πλαίσια ή έντονη γραφή (σήμανση) ώστε να τονίζονται σημαντικές έννοιες);

Υπακοή Παπαδοπούλου, Σχεδιασμός, υλοποίηση, αποτίμηση μιας ολοκληρωμένης παρέμβασης εξ αποστάσεως εκπαίδευσης για ενήλικες με θέμα: «Εφαρμογές της Νέας Αγωγής στην εκπαιδευτική πραγματικότητα στην Ελλάδα των αρχών του 20^{ού} αιώνα»

Δ.3. Στο Ε.Υ. υπάρχουν επεξηγηματικά σχόλια τα οποία υποστηρίζουν τον σπουδαστή στη μελέτη του;

Ε. Το Ε.Υ υποστηρίζει την αλληλεπίδραση με τον εκπαιδευόμενο στη μελέτη του

Ε.1. Το Ε.Υ. εμπεριέχει δραστηριότητες οι οποίες ενθαρρύνουν τον εκπαιδευόμενο να εκφράσει τις δικές απόψεις (κρίσεις) πάνω σε σημαντικά ζητήματα;

Ε.2. Το Ε.Υ. εμπεριέχει δραστηριότητες οι οποίες ενθαρρύνουν τον εκπαιδευόμενο να διατυπώνει τις δικές του ερωτήσεις πάνω σε σημαντικά ζητήματα;

E.3. Το Ε.Υ. εμπεριέχει δραστηριότητες οι οποίες ενθαρρύνουν τον εκπαιδευόμενο να εμπλακεί συναισθηματικά με βάση τα προσωπικά του ενδιαφέροντα;

E.4. Το Ε.Υ. εμπεριέχει δραστηριότητες οι οποίες ενθαρρύνουν τον εκπαιδευόμενο να ανταλλάξει απόψεις με τους άλλους εκπαιδευόμενους;

E.5. Το Ε.Υ. εμπεριέχει δραστηριότητες οι οποίες ενθαρρύνουν τον εκπαιδευόμενο να θεωρήσει τον εαυτό του ως μέλος μιας κοινωνικής ομάδας που έχει συγκεκριμένες ανάγκες και προσδοκίες;

E.6. Το Ε.Υ. εμπεριέχει δραστηριότητες οι οποίες ενθαρρύνουν τον εκπαιδευόμενο να ενσωματώσει / εμπλουτίσει τις απόψεις του σε αυτό;

Στ. Το Ε.Υ. παρέχει δυνατότητα Αναστοχασμού - Αυτοαξιολόγησης στον εκπαιδευόμενο

Στ.1. Το Ε.Υ. εμπεριέχει δραστηριότητες οι οποίες ενθαρρύνουν την αυτοαξιολόγηση του εκπαιδευόμενου;

Στ.2. Το Ε.Υ. εμπεριέχει δραστηριότητες οι οποίες ενθαρρύνουν την ανάπτυξη της αυτόνομης κριτικής σκέψης του εκπαιδευόμενου;

Στ.3. Το Ε.Υ. εμπεριέχει δραστηριότητες οι οποίες ενθαρρύνουν την ανάπτυξη διάυλων επικοινωνίας με στόχο την ανατροφοδότηση του εκπαιδευόμενου;

Στ.4. Το Ε.Υ. εμπεριέχει δραστηριότητες οι οποίες ενθαρρύνουν τον εκπαιδευόμενο να συσχετίσει τα νέα δεδομένα με τη δική του πραγματικότητα;

Στ.5. Το Ε.Υ. εμπεριέχει δραστηριότητες οι οποίες ενθαρρύνουν τον εκπαιδευόμενο να εφαρμόσει τη νέα γνώση στη δική του πραγματικότητα;

Ζ. Σκοπός / Προσδοκώμενα Αποτελέσματα

Ζ.1. Στο Ε.Υ. διατυπώνεται σαφώς ο σκοπός της κάθε διδακτικής ενότητας;

Υπακοή Παπαδοπούλου, Σχεδιασμός, υλοποίηση, αποτίμηση μιας ολοκληρωμένης παρέμβασης εξ αποστάσεως εκπαίδευσης για ενήλικες με θέμα: «Εφαρμογές της Νέας Αγωγής στην εκπαιδευτική πραγματικότητα στην Ελλάδα των αρχών του 20^{ού} αιώνα»

Z.2. Στο Ε.Υ. διατυπώνονται σαφώς τα προσδοκώμενα αποτελέσματα σε κάθε διδακτική ενότητα;

Z.3. Τα προσδοκώμενα αποτελέσματα παρακινούν τον εκπαιδευόμενο σε επίπεδο γνώσεων;

Z.4. Τα προσδοκώμενα αποτελέσματα παρακινούν τον εκπαιδευόμενο σε επίπεδο δεξιοτήτων;

Z.5. Τα προσδοκώμενα αποτελέσματα παρακινούν τον εκπαιδευόμενο σε επίπεδο στάσεων;

Z.6. Ο εκπαιδευόμενος ελέγχει την πρόοδό του με βάση τα προσδοκώμενα αποτελέσματα;

2^ο Ερευνητικό Ερώτημα: Το εκπαιδευτικό υλικό έχει δημιουργηθεί σύμφωνα με τις αρχές της Πολυμεσικής Μάθησης;

(Για να θυμηθείτε τις αρχές της Πολυμεσικής Μάθησης δείτε εδώ:

<https://www.edivea.org/mayer.html>)

A.1. Στο Ε.Υ. υπάρχει συνδυασμός κείμενου και εικόνας για την παρουσίαση του γνωστικού αντικείμενου; **[\(Πολυμεσική Αρχή\)](#)**

A.2. Στο Ε.Υ. η χρήση των εικόνων σας βοηθάει να κατανοήσετε το γνωστικό αντικείμενο; **[\(Πολυμεσική Αρχή\)](#)**

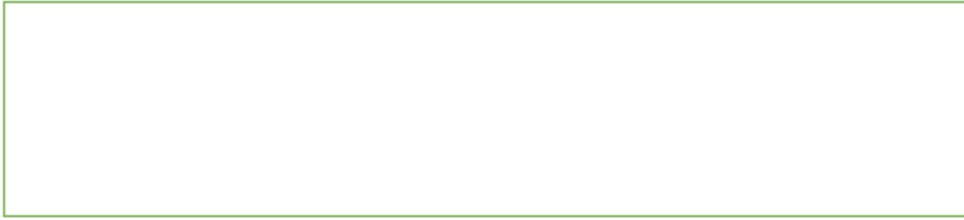
A.3. Στο Ε.Υ. υπάρχουν στοιχεία αφήγησης (μονόλογος, διάλογος, περιγραφή, σχόλια κ.ά.); **[\(Αρχή της Τροπικότητας\)](#)**

A.4. Στο Ε.Υ. συμπεριλαμβάνονται μη σχετικές πληροφορίες (λέξεις, εικόνες, ήχοι) με το γνωστικό αντικείμενο; [\(Αρχή της Συνοχής\)](#)

A.5. Στο Ε.Υ. γίνεται χρήση φιλικής γλώσσας; [\(Αρχή της Προσωποποίησης\)](#)

A.6. Στο Ε.Υ. γίνεται χρήση δεύτερου προσώπου; [\(Αρχή της Προσωποποίησης\)](#)

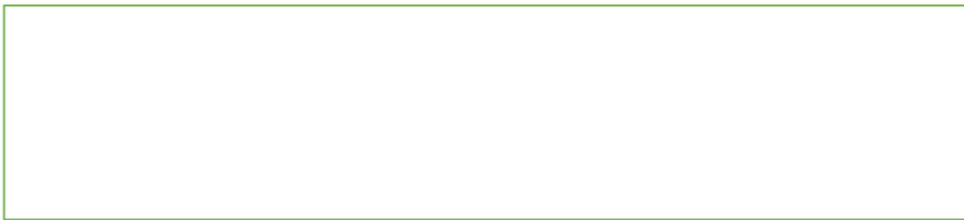
A.7. Στο Ε.Υ. γίνεται ηχητική παρουσίαση του γνωστικού αντικειμένου; [\(Αρχή της Προσωποποίησης\)](#)

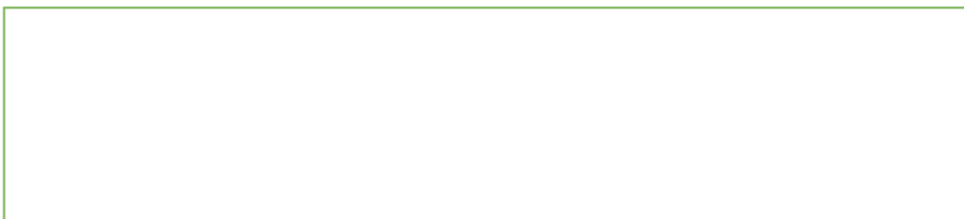
A.8. Στο Ε.Υ. το ύφος της ηχητικής παρουσίασης είναι φιλικό για τον εκπαιδευόμενο; [\(Αρχή της Φωνής\)](#)

A.9. Στο Ε.Υ. εμφανίζεται ένας φιλικός χαρακτήρας (avatar) που ενισχύει τη διαδικασία μάθησης των εκπαιδευόμενων; [\(Αρχή της Εικόνας\)](#)

A.10. Στο Ε.Υ. η παρουσίαση του γνωστικού αντικείμενου γίνεται τμηματικά; [\(Αρχή της Κατάτμησης\)](#)

A.11. Στο Ε.Υ. υπάρχουν διαδραστικές δραστηριότητες που παρέχουν ανατροφοδότηση στους εκπαιδευόμενους; [\(Αρχή της Προσωποποίησης\)](#)

Υπακοή Παπαδοπούλου, Σχεδιασμός, υλοποίηση, αποτίμηση μιας ολοκληρωμένης παρέμβασης εξ αποστάσεως εκπαίδευσης για ενήλικες με θέμα: «Εφαρμογές της Νέας Αγωγής στην εκπαιδευτική πραγματικότητα στην Ελλάδα των αρχών του 20^{ού} αιώνα»

A.12. Στο Ε.Υ. υπάρχουν μακροσκελή κείμενα για την παρουσίαση του γνωστικού αντικειμένου; [\(Αρχή της Κατάκτησης\)](#)

A.13. Το Ε.Υ. παρέχει σαφείς οδηγίες στους εκπαιδευόμενους για την υλοποίηση των δραστηριοτήτων και εργασιών; [\(Αρχή της Σηματοδότησης\)](#)

A.14. Στο Ε.Υ. υπάρχουν στοιχεία επισήμανσης (έντονη γραφή, υπογράμμιση, χρωματισμός κ.ά.); [\(Αρχή της Σηματοδότησης\)](#)

A.15. Στο Ε.Υ. υπάρχουν εισαγωγικές δραστηριότητες που βοηθούν στη μελέτη του γνωστικού αντικειμένου; [\(Αρχή της Προπαίδευσης\)](#)

Υπακοή Παπαδοπούλου, Σχεδιασμός, υλοποίηση, αποτίμηση μιας ολοκληρωμένης παρέμβασης εξ αποστάσεως εκπαίδευσης για ενήλικες με θέμα: «Εφαρμογές της Νέας Αγωγής στην εκπαιδευτική πραγματικότητα στην Ελλάδα των αρχών του 20^{ού} αιώνα»

Γενικές Επισημάνσεις

1. Ποια πιστεύετε ότι είναι τα τρία πιο δυνατά στοιχεία του εκπαιδευτικού υλικού;

2. Γράψτε έως τρεις αλλαγές που προτείνετε προκειμένου να βελτιωθεί το εκπαιδευτικό υλικό.

Ευχαριστώ για τη συνεργασία σας

Υπακοή Παπαδοπούλου, Σχεδιασμός, υλοποίηση, αποτίμηση μιας ολοκληρωμένης παρέμβασης εξ αποστάσεως εκπαίδευσης για ενήλικες με θέμα: «Εφαρμογές της Νέας Αγωγής στην εκπαιδευτική πραγματικότητα στην Ελλάδα των αρχών του 20^{ού} αιώνα»

Παράρτημα Β: Ερωτηματολόγιο εκπαιδευομένων

ΣΧΟΛΗ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ ΑΓΩΓΗΣ

ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΟ ΤΜΗΜΑ ΔΗΜΟΤΙΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών «Επιστήμες της Αγωγής - Εξ Αποστάσεως Εκπαίδευση με την χρήση των

ΤΠΕ

(e-Learning)».

«Σχεδιασμός, υλοποίηση, αποτίμηση μιας ολοκληρωμένης παρέμβασης εξ αποστάσεως εκπαίδευσης για ενήλικες με θέμα: Εφαρμογές της Νέας Αγωγής στην εκπαιδευτική πραγματικότητα στην Ελλάδα των αρχών του 20^{ού} αιώνα»

Επιβλέπων: Εμμανουήλ Χαλκιαδάκης

Υπεύθυνη Έρευνας: Υπακοή Παπαδοπούλου

Οδηγίες

Το παρόν ερωτηματολόγιο αποτελεί μια προσπάθεια διερεύνησης των απόψεών σας σχετικά με το Εκπαιδευτικό Υλικό (Ε.Υ.) που μελετήσατε.

Προκειμένου να διασφαλιστεί η αξιοπιστία και η εγκυρότητα των συμπερασμάτων που θα προκύψουν από την παρούσα έρευνα, είναι αναγκαία η αντικειμενική προσέγγιση των ερωτήσεων.

Κατά την επεξεργασία των δεδομένων του ερωτηματολογίου, το οποίο προορίζεται αποκλειστικά για ερευνητική χρήση, θα είναι σεβαστό το απόρρητο των απαντήσεών σας. Τα αποτελέσματα της έρευνας θα σας κοινοποιηθούν αμέσως μετά το τέλος της στατιστικής επεξεργασίας.

Η Υπεύθυνη Έρευνας: Υπακοή Παπαδοπούλου

Υπογραφή

Δημογραφικά στοιχεία				
1. Φύλο (Κυκλώστε)	Άντρας	Γυναίκα		
2. Ηλικία (Κυκλώστε)	18-30	31-40	41-50	>51
3. Ιδιότητα.....				
4. Χρόνια Προϋπηρεσίας (Κυκλώστε)	0-4	5-10	11-20	>20
5. Είστε εξοικειωμένοι με τις Τεχνολογίες της Πληροφορίας και της Επικοινωνίας (ΤΠΕ).	☐	☐	☐	☐
	1	2	3	4
				5

όπου το 1 σημαίνει ΔΙΑΦΩΝΩ ΑΠΟΛΥΤΑ και το 5 ΣΥΜΦΩΝΩ ΑΠΟΛΥΤΑ

6. Χρησιμοποιείτε τις Τεχνολογίες της Πληροφορίας και της Επικοινωνίας (ΤΠΕ) στην εκπαιδευτική πράξη.

☐	☐	☐	☐	☐
1	2	3	4	5

όπου το 1 σημαίνει ΔΙΑΦΩΝΩ ΑΠΟΛΥΤΑ και το 5 ΣΥΜΦΩΝΩ ΑΠΟΛΥΤΑ

7. Είστε εξοικειωμένοι με τη μέθοδο της Εξ Αποστάσεως Εκπαίδευσης (ΕξΑΕ) με τη χρήση των ΤΠΕ.

☐	☐	☐	☐	☐
1	2	3	4	5

όπου το 1 σημαίνει ΔΙΑΦΩΝΩ ΑΠΟΛΥΤΑ και το 5 ΣΥΜΦΩΝΩ ΑΠΟΛΥΤΑ

8. Είστε εξοικειωμένοι με τη μελέτη του εκπαιδευτικού υλικού το οποίο έχει σχεδιαστεί με τη μέθοδο της Εξ Αποστάσεως Εκπαίδευσης (ΕξΑΕ).

☐	☐	☐	☐	☐
1	2	3	4	5

όπου το 1 σημαίνει ΔΙΑΦΩΝΩ ΑΠΟΛΥΤΑ και το 5 ΣΥΜΦΩΝΩ ΑΠΟΛΥΤΑ

Αποτίμηση εκπαιδευτικού υλικού (Ε.Υ.)

1. Κατά πόσο βρήκες ενδιαφέρον ή όχι ενδιαφέρον το περιεχόμενο του εκπαιδευτικού υλικού και για ποιους λόγους;

2. Κατά τη μελέτη του εκπαιδευτικού υλικού αντιμετώπισες κάποιες δυσκολίες ή όχι;

3. Πώς θα περιέγραφες τη συνολική εμπειρία σου με το εκπαιδευτικό υλικό;

4. Κατά την άποψή σου ποια είναι τα τρία πιο δυνατά σημεία του εκπαιδευτικού υλικού;

5. Κατά την άποψή σου ποια είναι τα τρία σημεία του εκπαιδευτικού υλικού που χρήσουν βελτίωσης;

Ευχαριστώ για τη συνεργασία σου